

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Data aplicării

semnăturii electronice nr. 07/4-03/352

La nr. 40/3358 din 20.08.2024

Referitor la număr unic 554/MAI/2024

Ministerul Afacerilor Interne

secretariat@mai.gov.md

Cu referință la demersul Ministerului Afacerilor Interne nr. 40/3358 din 20 august 2024, Ministerul Finanțelor a examinat repetat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Ministerul Finanțelor prin *Avizul nr. 04/4-03/286/1136* din 19.07.2024 a solicitat completarea Notei informative la proiectul de lege cu costuri și surse de acoperire, iar în varianta prezentată repetat spre examinare, modificările nu au fost efectuate.

Astfel, se reiterează obiecția ce ține de completarea/precizarea capitolului 5 a Notei informative cu includerea tuturor costurilor de implementare a proiectului (inclusiv pentru fiecare măsură).

În acest context, menționăm că noțiunea „*solicitant cu necesități speciale*” propusă la **Art. I, pct. 2 din proiect** diferă de prevederile art. 2 lit. (k) și art. 21 din *Directiva 2013/33/UE*, fiind extinsă lista beneficiarilor. Prin urmare se propune a fi precizată categoriile de beneficiari care cad sub incidența noțiunii date.

Mai mult ca atât, se propune excluderea pct.10 din articolul prenotat, ce ține de dreptul solicitanților de azil cu necesități speciale la asistență medicală în volumul prevăzut în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, având în vedere că este o măsură de politică nouă, ce implică cheltuieli suplimentare și care nu au fost preconizate în buget.

În aceeași ordine de idei, remarcăm că propunerea la **Art. III din proiect**, prevede modificarea *Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală* cu includerea „*solicitanților cu necesități speciale*” în categoriile de subiecți ai asigurării obligatorii de asistență medicală pentru care *Guvernul are calitatea de asigurat*. Respectiv, prevederea dată atestă riscuri bugetare asupra

sustenabilității bugetului fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cât și asupra bugetului de stat.

Alăturat, menționăm despre propunerea autorului la **Art. I, pct. 15 din proiect**, care comparativ cu situația actuală prevede lărgirea spectrului de servicii medicale, ca urmare implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat fără acoperire financiară. Precizăm că, conform pct.27² din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, cheltuielile pentru serviciile destinate compensării medicamentelor și dispozitivelor medicale pentru cetățeni și refugiați din Ucraina se efectuează în limita mijloacelor financiare externe alocate sub formă de donații și/sau granturi și nu din transferuri cu destinație specială din bugetul de stat.

Subsidiar, ținem să evidențiem că, autorul în nota informativă face trimitere la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 „privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina” care contravine Legii 100/2017, conform căreia actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal.

În contextul celor relatate, Ministerul Finanțelor este privat de posibilitatea susținerii proiectului în cauză la etapa actuală și se recomandă repetat revizuirea acestuia prin prisma celor relatate.

Secretar de stat

Digitally signed by Savva Maia
Date: 2024.09.09 09:38:56 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

*Executor: Renata Atamusev
tel.: 022 26 27 16
e-mail: renata.atamusev@mf.gov.md
Raisa Sclearenco
Tel: 022 26 25 35
e-mail: raisa.sclearenco@mf.gov.md*

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău

Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

26 august 2024 Nr. 19/4443
La nr. 40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Muncii și Protecției Sociale (în continuare – MMPS) a examinat repetat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (*număr unic 554/MAI/2024*) și în limitele competenței funcționale comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri:

1. În tabelul de sinteză, la nota asupra propunerilor și obiecțiilor cu nr. 8, autorul a menționat că acceptă propunerea pentru lit. a) din art. 28 la Lega nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, de a fi substituit textul „returnat sau expulzat” cu textul „expulzat, extrădat sau returnat”, dar de facto în textul proiectului nu au fost introduse aceste modificări.

2. La Art. I:

- pct. 15 din proiectul de lege cu referire la completarea Legii nr. 270/2008 cu art. 40⁶, lit. f) se expune în următoarea redacție: „*f) să acceseze cazare în centrele de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, gestionate de către prestatorii publici sau privați de servicii sociale, printr-o cerere depusă către structurile teritoriale de asistență socială*”.

- pct. 15 din proiectul de lege cu referire la completarea Legii nr. 270/2008 cu art. 40⁷, lit. b) se expune în următoarea redacție: „*b) să respecte regulamentul de ordine interioară al Centrului de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state;*”, iar lit. i) a normei propuse se exclude.

- pct. 17 din proiectul de lege, referitor la art. 50 alin. (2) din Lega nr. 270/2008, propunerea de completare cu sintagma „iar comunicare” va fi adaptată la forma „iar comunicarea”.

- pct. 28 autorul proiectului urmează să prezinte delimitări clare între noțiunile utilizate „țări sigure de origine” și „țări terțe sigure” pentru a evita orice interpretare ce poate apărea în procesul de implementare. Ori „țări terțe sigure”, sunt țările în care sunt respectate drepturile solicitantului de protecție internațională, conform listei aprobate de Guvern. În același timp, conform proiectului, „țări sigure de origine” sunt considerate statele membre ale Uniunii Europene, precum și alte state, lista cărora se aprobă de Guvern. Or, ambele categorii prevăd lista de state aprobată de Guvern, fapt care creează o confuzie.

3. La Art. II:

- pct. 1 din proiectul de lege, în partea ce ține de modificarea art. 8 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, se reiterează poziția expusă anterior privind necesitatea introducerii unei noi situații de risc, fără a discrimina copiii care intră pe teritoriul Republicii Moldova pe criteriul cetățeniei. Astfel, se propune expunerea lit. l) în următoarea redacție: „l) copiii care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de către un reprezentant legal sau de către o persoană desemnată de către acesta.”. Redacția propusă a lit. l) este în corespundere cu prevederile Legii nr. 140/2013.

Atragem atenția asupra faptului că Legea nr. 140/2013 reglementează protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți în conformitate cu principiile stabilite în art. 4 a legii menționate, printre care menționăm principiul egalității șanselor și nediscriminării, precum și responsabilitatea autorităților pentru asigurarea protecției împotriva violenței, neglijării și exploatării copilului.

În contextul celor menționate, mecanismul de cooperare intersectorială urmează a fi aplicat față de toți copiii aflați în situație de risc (indiferent dacă acesta este copil neînsoțit străin/apatrid sau cetățean al Republicii Moldova care dorește să intre în țară, se află pe teritoriul Republicii Moldova sau intenționează să iasă de pe teritoriul acesteia sau care au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova).

- Astfel, nu se acceptă nici textul propus cu referire la „sau care au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic” întrucât aceste situații deja se regăsesc în situațiile de risc enumerate la art. 8 al Legii vizate, iar condițiile care permit ieșirea din țară a unui copil sunt reglementate deja în Legea nr. 269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, pe care colegii din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne trebuie să o respecte și să o implementeze fără nici o discriminare.

- la pct. 4 din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 14 din Legea nr. 140/2013 reiterăm propunerile anterioare și anume:

- alin. (1), lit. i) se propune a fi expus în următoarea redacție:

„i) copiii care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de către un reprezentant legal sau de către o persoană desemnată de către acesta, fapt confirmat prin actul eliberat de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne.”.

Se atrage atenția asupra faptului că, pentru a stabili statutul juridic al copilului în conformitate cu art. 14 din Legea nr. 140/2013 este necesar a fi prezentat un document, ce confirmă acest statut.

- la alin. (2), lit. i) se propune a fi expusă în următoarea redacție:

„i) transmiterii copilului către părinte sau altă persoană fizică desemnată prin lege în calitate de reprezentant legal al copilului (cu excepția cazului în care reprezentantul legal al copilului este autoritatea tutelară teritorială) sau către instituțiile străine responsabile de protecția copilului în cazul copiilor străini.”.

Nu se acceptă argumentarea autorului proiectului, precum că potrivit art. 12 din Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova urmează elaborarea și aprobarea unei hotărâri de Guvern privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. MMPS s-a

expus la acest subiect în procesul de promovare a proiectului legii cu privire la frontiera de stat, avizul căruia a fost ignorat (*se anexează*).

- În acest sens subliniem că, în conformitate cu alin. (6) și (7) ale art. 53 din Codul familiei nr. 1310/2000, angajații autorităților administrației publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau din subordinea acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, în organele de drept, în conformitate cu mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, sînt obligați să transmită autorității tutelare locale/teritoriale sesizările privind copiii aflați în situație de risc, precum și cele privind cazurile de violență, neglijare sau exploatare a copiilor în cadrul serviciilor sociale, al instituțiilor medicale, educaționale și culturale. Persoanele fizice care dețin informații despre un caz suspect de violență, neglijare sau exploatare a copilului sînt obligate să le comunice autorității tutelare locale/teritoriale sau organelor de drept.

- Mai mult de atât, se consideră ca fiind inadmisibilă menținerea prevederii prin care un copil neînsoțit este returnat în țara sa de reședință de către Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, avînd în vedere faptul că procedura de repatriere a copiilor neînsoțiți este reglementată de Hotărârea Guvernului nr. 948/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de repatriere a copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți și faptul că punerea în aplicare a normelor referitoare la aceasta ține de competența MMPS.

Totodată, art. 20 (Cooperarea intersectorială) din Legea nr. 140/2013 prevede că mecanismele de cooperare intersectorială, în conformitate cu care angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept sunt obligați să activeze în cazul identificării copiilor aflați în situație de risc, sunt aprobate de Guvern.

Astfel, în scopul executării art. 20 din Legea nr. 140/2013, prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014, au fost deja aprobate Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

De asemenea, se subliniază faptul că în conformitate cu art. 2 din Legea nr. 140/2013 copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, de cetățenie, apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație a copiilor, a părinților lor, reprezentanților legali ori responsabililor legali ai acestora, de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.).

Anexă: 2 file.

Secretar de Stat

Digitally signed by Cușca Vasile
Date: 2024.09.03 08:54:27 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Vasile CUȘCA

Ex. Vera Șalunova
Tel. 022 804 485

**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: +373-22-820801, fax: +373-22-820807, www.datepersonale.md

Nr. 04-01/2451

„22” august 2024

Nr. unic 554/MAI/2024

Ministerul Afacerilor Interne
e-mail: „secretariat@mai.gov.md”

spre informare: Cancelaria de Stat
e-mail: „cancelaria@gov.md”

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a examinat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil)* și, reieșind din competențele funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor.

Digitally signed by Colomiicenco Angela
Date: 2024.08.22 16:36:40 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela COLOMIICENCO
Director adjunct

ex. Daniela Șchiiniuc
Tel: (022) 820 804

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE A REPUBLICII MOLDOVA
NATIONAL OFFICE OF SOCIAL INSURANCE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНАЯ КАСА СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Gheorghe Tudor, 3, MD-2028, mun. Chișinău, tel. +373 22 257 825; e-mail: secretariat@cnas.gov.md; web: <https://cnas.gov.md>

23.08.2024 nr. 12155
La nr. 40 / 3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne
secretariat@mai.gov.md

Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale comunică despre examinarea *proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* și în limitele competenței sale funcționale comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.

Directoare generală

Digitally signed by Țîbîrnă Elena
Date: 2024.08.23 13:14:56 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Elena ȚÎBÎRNĂ

Ex.O.Reguș
022 - 257- 848

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-9565

Chișinău

23 august 2024

Ministerul Afacerilor Interne

Urmare a examinării repetate a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (*număr unic 554/MAI/2024*), în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

Potrivit recomandărilor Cancelariei de Stat, expuse prin avizul nr.22-69-7407 din 05.07.2024, autorul urma să revizuiască termenul de „funcționarii” pe tot parcursul Legii nr.270/2012 privind azilul în Republica Moldova.

Respectiv, reieșind din textul proiectului transmis spre avizare repetată, la articolul I alineatul 1 litera f), autorul a substituit cuvântul „funcționar” la orice formă gramaticală cu cuvântul „funcționar public cu statut special” la forma gramaticală corespunzătoare.

Subsidiar, comunicăm că reieșind din modificările propuse la punctul 3 din același articol, Inspectoratul General pentru Migrațiune (*în continuare IGM*) „colaborează cu autoritățile administrației publice în procesul de implementare a normelor și procedurilor necesare pentru a asigura respectarea drepturilor solicitanților de azil, beneficiarilor de protecție internațională, de protecție temporară sau de azil politic. În acest scop, funcționarii publici cu statut special ai Inspectoratului General pentru Migrație au acces la aceste categorii de persoane, indiferent de locul aflării lor pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la frontieră și în zonele de tranzit.”.

Astfel, în contextul implementării normelor și procedurilor destinate asigurării respectării drepturilor solicitanților de azil, beneficiarilor de protecție internațională, protecție temporară sau azil politic, personalul IGM nu necesită statut special.

Prin urmare, considerăm că propunerea expusă urmează a fi revizuită repetat, or, potrivit pct.24 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.16/2023, Anexa nr. 1, personalul Inspectoratului este constituit din funcționari publici cu statut special, funcționari publici și personal contractual,

În concluzie, propunem substituirea cuvântului „funcționar” la orice formă gramaticală cu cuvântul „personalul” la forma gramaticală corespunzătoare.

Secretar general al Guvernului /semnat electronic/ **Artur MIJA**

Ex.: Rada Ciurea
Tel.: 022-250-324
E-mail: rada.ciurea@gov.md

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2024.08.23 16:05:02 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041.1-8919 din 26 august 2024
La nr. 40/3358 din 20 august 2024

Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Afacerilor Externe a reexaminat *proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri, reiterând astfel poziția MAE expusă prin avizul nr. DI/3/041.1-7174 din 08 iulie 2024.

Mihai MÎȚU
Secretar General

Digitally signed by Mițu Mihail
Date: 2024.08.26 11:14:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Red.: *Badia Lidia*
tel.: (022) 578 258

avocatul
poporului
OMBUDSMAN

26.08.2024

nr. 03-4/58-1709

la nr. _____

din _____

**Doamnei Mariana LUCREȚEANU,
Secretara de stat a Ministerului Afacerilor Interne**

**Opinie repetată
cu privire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(privind procedura de azil)
(nr. unic 554/MAI/2024)**

Avocatul Poporului a examinat proiectul de lege transmis spre avizare repetată cât și sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor).

Ombudsmanul salută acceptarea mai multor propuneri înaintate de Instituția Avocatului Poporului la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil).

În acest context, Vă comunicăm despre lipsa obiecțiilor la proiectul de lege transmis repetat spre avizare.

Cu respect,

Digitally signed by Panico Ceslav
Date: 2024.08.26 13:08:03 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

**Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului**

Ex. Muntean I.
060002655

COMPANIA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI ÎN MEDICINĂ

MD-2012, mun. Chișinău, str. Vlaicu Pârcălab, 46; tel. 022 780 240, www.cnam.md; e-mail: secretariat@cuam.gov.md

26.08.2024 Nr. 01-02/5210

Ministerul Afacerilor Interne
Ministerul Sănătății
Cancelaria de Stat

Ca urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024), prezentat pentru avizare repetată, Compania Națională de Asigurări în Medicină comunică următoarele.

La art. I (privind modificarea Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova):

La pct. 8, propunerea de completare a art. 28 cu dreptul solicitantului de azil „de a se asigura în mod individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală similar cetățenilor Republica Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, dacă tratamentele internaționale nu prevăd altfel” nu poate fi susținută din următoarele considerente.

În Republica Moldova se aplică sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, obligativitate, egalitate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune).

Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală sunt stabilite în art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1585/1998).

Astfel, conform principiului *obligativității*, asiguratul are, conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor, iar potrivit principiului *egalității* tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

Art. 3 al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (în continuare – Legea nr. 270/2008) stabilește că **azilul** este „instituția juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, recunoscându-i statutul de refugiat și acordându-i protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic”, iar **solicitantul de azil** este „străinul care a depus o cerere de azil, nesoluționată încă prin decizie irevocabilă”.

Până la soluționarea cererii de azil, solicitantului de azil i se eliberează un document de identitate temporar, care atestă statutul acestuia de solicitant de azil, dar nu și identitatea lui adevărată. Documentul de identitate temporar de solicitant de azil este valabil pe un termen de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii lui pentru alte termene a câte 30 de zile, până la soluționarea definitivă a cererii.

Statutul de persoană asigurată în mod individual se acordă persoanelor neangajate obligate să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă de la data achitării primei și, după caz, a penalităților aferente, și se suspendă la data de 31 ianuarie a anului următor celui de gestiune.

Obligarea solicitanților de azil să contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primei în sumă fixă pentru anul de gestiune reprezintă o măsură discriminatorie pentru acești subiecți, în măsura în care ei nu vor beneficia de

menținerea statutului de persoană asigurată, or depunerea cererii de azil nu oferă garanția că aceasta va fi soluționată pozitiv, respectiv, achitarea primei în sumă fixă ar constitui o povară financiară nejustificată. Conform art. 31 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 270/2008, solicitantul de azil este obligat să părăsească teritoriul Republicii Moldova până la expirarea termenului de 15 zile de la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil, cu excepția situației în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă, caz în care străinul trebuie să părăsească Republica Moldova la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil. Concomitent, potrivit art.9 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998, statutul de persoană asigurată și drepturile de asigurare se suspendă odată cu anularea/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statutului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare. Mai mult, includerea solicitanților de azil în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1593/2002), prezumă inclusiv încasarea silită a primelor și, după caz, a penalităților aferente acestora.

Conform art. 28 lit. o) din Legea nr. 270/2008, solicitanții de azil beneficiază de dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență, conform legislației în vigoare. Această normă transpune standardul minim de asistență solicitat de la Statele Membre la nivelul Uniunii Europene, prevăzut art. 19 alin. (1) a Directivei 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare), conform căruia „Statele membre se asigură că solicitanții primesc îngrijirile medicale necesare, care includ, cel puțin, îngrijirile de urgență și tratamentul de bază al bolilor și al afecțiunilor mintale grave”.

Totodată, art. 30 din Legea nr. 270/2008, ce detaliază accesul solicitanților de azil la asistență medicală, stabilește că „(1) Solicitanții de azil sunt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața.

(2) Solicitanților de azil li se asigură dreptul la examen medical gratuit (inclusiv anonim) în scopul depistării precoce a virusului HIV și a maladiei SIDA.

(3) Testarea la marcherii HIV se face în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova”.

Remarcăm că, în Tabelul de concordanță a proiectului în cauză cu Directiva 2013/33/UE este indicat că prevederile art. 19. „Îngrijirile medicale” din Directiva sus-menționată „sunt transpuse în Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, art. 28 lit. m) și litera o)”.

De asemenea, semnalăm că, în Decizia nr. 27/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 186a/2019 privind controlul constituționalității articolului 26 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, articolului 9 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și articolului 30 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova (*asistența medicală acordată solicitanților de azil*), Curtea Constituțională a menționat că, potrivit articolului 30 alin. (1) din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008, solicitanții de azil sunt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața. Alineatul (4) al aceluiași articol prevede că solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova. Curtea a remarcat că acest nivel de asistență medicală de care dispun solicitanții de azil este conform cu recomandările Înaltului Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite. Astfel, Curtea a notat că, în aceste circumstanțe, legislatorul nu și-a depășit marja discreționară atunci când a conferit solicitanților de azil adulți dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență. Ține de competența Parlamentului să stabilească un nivel de protecție mai mare în domeniul asistenței medicale **în funcție de posibilitățile statului** (a se vedea § 31-33 și 38).

Într-o altă ordine de idei, relevăm că, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate în sumă fixă au constituit 1,4% din totalul veniturilor acumulate în fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2023.

Conform prevederilor Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024 nr. 420/2023, pentru anul 2024, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă a fost stabilită în mărime de 12636 lei, iar persoanele prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 au beneficiat de reduceri semnificative la achitarea primei în sumă fixă până la 31 martie, achitând în dependență de categoria de plătitori din care face parte: 1014 lei, 1622 lei, 2028 lei sau 4056 lei.

Este de menționat că, sistemul actual al asigurării obligatorii de asistență medicală se bazează foarte mult pe principiul solidarității sociale și mai puțin pe principiul egalității în partea ce ține de repartizarea poverii financiare între participanții la sistem. Astfel, cei care contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală într-un fel îi finanțează și pe cei care nu contribuie sau a căror contribuție este neînsemnată. Această situație demotivează persoanele angajate care achită prima sub formă de contribuție procentuală la salariu și alte recompense și generează riscul ca acestea să treacă în sectorul neformal, să primească salarii oficiale mici, respectiv, să contribuie cât mai puțin la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Suplimentar, evidența corectitudinii virării în termen la contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și aplicarea penalităților implică cheltuieli administrative majore.

Pct. 10, în care se propune ca solicitanții de azil cu necesități speciale (*copii, copii neînsoțiți, familiile monoparentale cu copii, familiile cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere, persoanele cu dizabilități, femeile gravide, victimele traficului de ființe umane, persoanele cu dizabilități psihosociale și intelectuale, persoanele cu tulburări mintale și de comportament, precum și persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală, victime ale violenței în familie, persoanele care au atins vârsta de pensionare în condițiile Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, ale căror necesități speciale au fost constatate în urma unei evaluări individuale a situației lor*) să aibă dreptul la asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”, **la fel, nu poate fi susținut.**

Conform cadrului normativ în vigoare, Guvernul are calitatea de asigurat pentru 14 categorii de persoane neangajate (printre care copii, studenți, persoane cu dizabilități, pensionari, șomeri, femei însărcinate), pentru care virează transferuri, calculate ca prime de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile respective de persoane conform prevederilor art.9 al Legii nr.1593/2002.

Totodată, atragem atenția că, potrivit articolului menționat *supra*, „Suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate prevăzute la art. 4 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală se stabilește anual prin legea bugetului de stat, reprezentând suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată cu indicele prețurilor de consum pentru anul precedent.”.

Astfel, **impactul financiar al modificărilor în cauză asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală va rămâne neacoperit**, iar acest fapt este contrar art. 131 din Constituția Republicii Moldova, ce prevede că „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”.

În prezent, persoanele asigurate de către Guvern constituie ponderea majoră de 62,2% din numărul total de persoane asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, transferurile cu destinație generală între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru persoanele asigurate de Guvern au însumat în anul 2023 – 6 696,8 mil.lei sau 46% din totalul veniturilor acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, se constată că cei mai mulți beneficiari de resurse ale fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și, implicit, de servicii medicale acordate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală sunt categoriile de persoane asigurate de Guvern.

În acest sens, persistă nechitățile la determinarea sumelor alocate din bugetul de stat pentru categoriile de persoane neangajate asigurate de Guvern stabilite în legislație, atât în aspect

de volum al mijloacelor transferate către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, cât și referitor la categoriile acoperite. E vorba de necorelare între prezența în listă și gradul de vulnerabilitate sau capacitate financiară reală a beneficiarilor, precum și între cuantumul transferurilor de la bugetul de stat raportate la numărul de persoane asigurate de Guvern și mărimea primelor achitate de alte categorii de beneficiari ai sistemului.

Astfel, fără aplicarea unor măsuri de reformă asupra mecanismului de finanțare a categoriilor de persoane asigurate de către Guvern, sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală nu va putea să ofere posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative, iar includerea unor categorii de persoane suplimentare va amplifica inechitatea sistemului.

Contrar prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare nu conține impactul financiar asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a noilor prevederi.

Totodată, semnalăm Planul național de dezvoltare pentru perioada 2025-2027 (partea operațională), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024, prevede că acțiunea de reformă de la pct. 89 (Implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate) urmează a fi realizată prin consolidarea capacităților instituționale pentru integrarea etapizată a străinilor și a persoanelor strămutate prin incluziunea socioeconomică, de **sănătate** și educație. În acest scop, prin Ordinul ministrului sănătății nr. 525 din 14 iunie 2024 a fost instituit Grupul de lucru sectorial în domeniul sănătății pentru implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor în Republica Moldova. Conform ordinului prenotat, Grupul de lucru are ca sarcină să identifice tipul și volumul serviciilor medicale acordate străinilor și modalitățile de acoperire financiară a serviciilor prestate de instituțiile medico-sanitare.

În acest context, este inoportună reglementarea fragmentară a aspectelor ce țin de acordarea serviciilor medicale străinilor. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională în mod constant a subliniat că respectarea principiului egalității presupune acordarea aceluiași avantaj tuturor persoanelor aflate în situații similare, cu excepția cazului în care se demonstrează că tratamentul diferențiat este justificat în mod obiectiv și rezonabil. Prin urmare, în scopul implementării reformei asumate de Guvern în Planul național de dezvoltare pentru perioada 2025-2027 este necesară ajustarea cadrului normativ în vederea stabilirii unui mecanism uniform de integrare etapizată a străinilor în Republica Moldova, inclusiv în domeniul sănătății.

Având în argumentele invocate *supra* și ținând cont de principiile care stau la baza sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, **comunicăm necesitatea excluderii din proiect la art. I a pct. 8**, ce vizează completarea art. 28 din Legea nr. 270/2008 cu lit. ș) și **pct. 10**, aferent completării art. 30 cu alin. (5), iar **la art. III, a pct. 1, pct. 2 lit. b) și c)**, ce conțin dispozițiile de modificare a art. 4 alin. (4) lit. o) și art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 1585/1998.

Director general

Digitally signed by Dodon Ion
Date: 2024.08.26 15:30:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Ion DODON

AGENȚIA SERVICIILOR PUBLICE A REPUBLICII MOLDOVA
PUBLIC SERVICES AGENCY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, mun. Chișinău, str. Aleksandr Pușkin, nr. 42

42 Aleksandr Pushkin str., MD-2012 Chișinău

tel.: +373 22 50 46 54, fax: +373 22 21 22 59, e-mail: asp@asp.gov.md, web: asp.gov.md

Nr. 01/533 din 28.08.2024

La nr. 40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Ca urmare a examinării repetate a proiectului *hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), (număr unic 554/MAI/2024)*, în limita competențelor, comunicăm lipsa de obiecții.

Director

Digitally signed by Eșanu Mircea
Date: 2024.08.28 08:53:23 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Mircea EȘANU

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21/3329 din 28.08.2024

La nr.40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Cancelaria de Stat

Ca urmare a examinării, în mod repetat, a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (*număr unic 554/MAI/2024*), Ministerul Sănătății comunică că, **își menține poziția** expusă în avizul prezentat cu nr. 24/2835 din 22.07.2024.

În același timp, referitor la propunerea de completare a proiectului cu dreptul solicitantului de azil de a se asigura în mod individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală similar cetățenilor Republica Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, comunicăm că, această propunere **nu poate fi susținută din următoarele considerente.**

În Republica Moldova se aplică sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune).

Principiile de organizare (*obligativității, egalității, solidarității, contributivității, etc.*) a asigurării obligatorii de asistență medicală sunt stabilite în art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1585/1998).

Astfel, conform principiului *obligativității*, asiguratul are, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor, iar potrivit principiului *egalității* tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

Art. 3 al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (în continuare – Legea nr. 270/2008) stabilește că **azilul** este „instituția juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, recunoscându-i statutul de refugiat și acordându-i protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic”, iar **solicitantul de azil** este „străinul care a depus o cerere de azil, nesoluționată încă prin decizie irevocabilă”.

Până la soluționarea cererii de azil, solicitantului de azil i se eliberează un document de identitate temporar, care atestă statutul acestuia de solicitant de azil, dar nu și identitatea lui adevărată. Documentul de identitate temporar de solicitant de azil este valabil pe un termen de

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău

Tel. +373 22 268 885, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: office@ms.gov.md

<https://ms.gov.md>

30 de zile, cu posibilitatea prelungirii lui pentru alte termene a câte 30 de zile, până la soluționarea definitivă a cererii.

Statutul de persoană asigurată în mod individual se acordă persoanelor neangajate obligate să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă de la data achitării primei și, după caz, a penalităților aferente, și se suspendă la data de 31 ianuarie a anului următor celui de gestiune.

Obligarea solicitanților de azil să contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primei în sumă fixă pentru anul de gestiune reprezintă o măsură discriminatorie pentru acești subiecți, în măsura în care ei nu vor beneficia de menținerea statutului de persoană asigurată, or depunerea cererii de azil nu oferă garanția că aceasta va fi soluționată pozitiv, respectiv, achitarea primei în sumă fixă ar constitui o povară financiară nejustificată. Conform art. 31 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 270/2008, solicitantul de azil este obligat să părăsească teritoriul Republicii Moldova până la expirarea termenului de 15 zile de la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil, cu excepția situației în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă, caz în care străinul trebuie să părăsească Republica Moldova la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil. Concomitent, potrivit art.9 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998, statutul de persoană asigurată și drepturile de asigurare se suspendă odată cu anularea/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare. Mai mult, includerea solicitanților de azil în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1593/2002), **prezumă inclusiv încasarea silită a primelor și, după caz, a penalităților aferente acestora.**

De asemenea, semnalăm că, în Decizia nr. 27/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 186a/2019 privind controlul constituționalității articolului 26 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, articolului 9 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și articolului 30 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova (*asistența medicală acordată solicitanților de azil*), Curtea Constituțională a menționat că, potrivit articolului 30 alin. (1) din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008, solicitanții de azil sunt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața. Alineatul (4) al aceluiași articol prevede că solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova. Curtea a remarcat că acest nivel de asistență medicală de care dispun solicitanții de azil este conform cu recomandările Înaltului Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite. Astfel, Curtea a notat că, în aceste circumstanțe, legislatorul nu și-a depășit marja discreționară atunci când a conferit solicitanților de azil adulți dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență. Ține de competența Parlamentului să stabilească un nivel de protecție mai mare în domeniul asistenței medicale în funcție de posibilitățile statului (a se vedea § 31-33 și 38).

Referitor la propunerea de completare a proiectului cu dreptul *solicitanților de azil cu necesități speciale* la asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, în calitate de persoane asigurate de Guvern, **la fel, nu poate fi susținută.**

Conform cadrului normativ în vigoare, Guvernul are calitatea de asigurat pentru 14 categorii de persoane neangajate (printre care copii, studenți, persoane cu dizabilități, pensionari, șomeri, femei însărcinate), pentru care virează transferuri, calculate ca prime de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile respective de persoane conform prevederilor art.9 al Legii nr.1593/2002.

Astfel, **impactul financiar al modificărilor în cauză asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală va rămâne neacoperit**, iar acest fapt este contrar art. 131 din Constituția Republicii Moldova, ce prevede că „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”.

În prezent, persoanele asigurate de către Guvern constituie ponderea majoră de 62,2% din numărul total de persoane asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, transferurile de la bugetul de stat la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru persoanele asigurate de Guvern au însumat în anul 2023 – 46% din totalul veniturilor acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, se constată că cei mai mulți beneficiari de resurse ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și, implicit, de servicii medicale acordate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală sunt categoriile de persoane asigurate de Guvern.

Totodată este necesar de menționat că, contrar prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare nu conține impactul financiar asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a noilor prevederi.

În contextul celor invocate supra și ținând cont de principiile care stau la baza sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, comunicăm **necesitatea excluderii din proiect a pct. 8 lit. ș), pct. 10 de la art. I și a pct. 1, pct. 2 lit. b), c) de la art. III.**

Totodată, solicităm anularea avizului Ministerului Sănătății prezentat anterior cu nr. 24/3271 din 23.08.2024.

Ministru

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2024.08.28 17:50:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Ala NEMERENCO

Ex: M.Zadnipru,
tel: 022 268812

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 885, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: office@ms.gov.md
<https://ms.gov.md>

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, muș. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 08/5-09/ 5412 din 29 08 2024
La nr. 40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

E-mail: secretariat@mai.gov.md

Ministerul Educației și Cercetării, în limita competenței sale funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri în privința proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil)* (număr unic 554/MAI/2024).

Ministru

Dan PERCIUN

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„ 30 ” august 2024

Nr. E/9252

La nr. 40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024) și, în limita competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Alexandru MUSTEAȚA
Director

Digitally signed by Musteața Alexandru
Date: 2024.08.30 17:59:57 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

26 august 2024 nr.4-Id/24- 363
la nr.40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Procuratura Generală a examinat repetat proiectul de *hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* remis spre avizare, potrivit căruia se propune operarea modificărilor în scopul ajustării cadrului normativ în domeniul azilului la prevederile legislației UE, precum și reorganizarea autorității competente pentru străini aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr.16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație*.

Verificând și apreciind conținutul proiectului, susținem aprobarea proiectului, cu unele excepții și anume:

- La pct.4 al proiectului se propune modificare art.5 al *Legii privind azilul în Republica Moldova*, prin reglementarea funcției de consilier de decizie.

Considerăm că, urmează a fi stabilite în mod exhaustiv care sunt atribuțiile consilierului de decizie și a consilierului de eligibilitate pentru a nu se face confuzie dintre atribuțiile acestora, deoarece în proiectul de lege consilierul de decizie înaintea propunerii privind emiterea deciziei asupra cererii de azil, iar în legea menționată *supra*, la art.6) consilierul de eligibilitate este obligat să înainteze conducătorului Direcției azil și integrare spre aprobare decizie motivată cu privire la cererea de azil.

- Pct. 7 al proiectului propune abrogarea art.21, 22, 23, 25 și 26 din legea menționată *supra*, totodată la pct.15. se propune completarea legii cu un Capitol V¹, care transpune articolele ce sunt abrogate.

Menționăm că, acest fapt contravine *Indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă* adoptate de Ministerul Justiției, și anume la pct.26, care indică că, „în cazul în care se exclude integral textul unei părți (cărți), unui titlu, capitol, unei secțiuni, unui articol/punct, alineat/subpunct sau al subdiviziunii acestuia, numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale. Renumerotarea nu se admite nici în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, caz în care noile elemente structurale preiau numărul articolului, alineatului, punctului, subpunctului, capitolului, etc după care acesta urmează, cu atribuirea indicilor numerici corespunzători”.

La acest punct din proiect, de asemenea se propune completarea cu art.40⁶ și 40⁷, care vor stabili drepturile beneficiarilor de protecție temporară și obligațiile acestora.

În *Legea privind azilul* la art.39 și art.40 se regăsesc deja drepturile și obligațiile beneficiarilor de protecție temporară, iar în proiect aceste articole nu sunt abrogate, ceea ce considerăm că va duce la o dublare de articole și va crea o confuzie în aplicarea legii.

- La pct.18 din proiect se propune modificarea art.52 lit. a) din *Legea privind azilul în RM*, și anume că, doar Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrațiune vor primi cererile de azil.

Conform pct.8 subpunctul 3 lit. a) din *Hotărârea Guvernului nr.16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrațiune*, Inspectoratul General: „recepționează, procesează, examinează și soluționează, în etapa administrativă, cererile de azil și cererile de recunoaștere a statutului de apatrid”.

Respectiv, considerăm că, pct.18 din proiect urmează a fi revizuit, cu includerea ca autoritate competentă să primească cererile de azil și Inspectoratul General pentru Migrațiune.

- la pct.22 se propune majorarea termenului examinării suplimentare a cererii de azil de la 3 luni la 9 luni, în conformitate cu *Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare)*.

Este de menționat că *Directiva* în cauză mai indică la art.31 alin.(3) că „Statele membre se asigură că procedura de examinare se încheie în termen de șase luni de la depunerea cererii. Statele membre pot prelungi termenul de șase luni prevăzut în prezentul alineat cu o nouă perioadă care nu depășește nouă luni, în cazul în care: (a) procedura implică elemente complexe în fapt și/sau în drept; (b) un număr mare de resortisanți ai unei țări terte sau apatrizi solicită simultan protecție internațională, ceea ce în practică face foarte dificilă încheierea procedurii în termenul de șase luni; (c) întârzierea poate fi imputată în mod clar nerespectării de către solicitant a obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 13”.

Astfel, considerăm că, la art.58 alin.(3) al *Legii privind azilul în Republica Moldova*, urmează a fi incluse temeiurile în care este posibilă prelungirea examinării cererii de azil, fiind transpuse din *Directiva* menționată *supra*.

- La pct.31 nu este clară propunerea audierii solicitanților de azil cu necesități speciale de către consilierul de decizie specializat în acest sens, iar această propunere nu este argumentată în nota informativă la proiect.

În proiect, precum și în *Legea privind azilul în RM* nu se regăsește noțiunea de consilieri de decizie specializați.

Astfel, considerăm că urmează a fi rectificată această propunere, inclusiv și pentru a fi și în coroborare art.72 cu art.55 al *Legii*, prin indicarea faptului că audierea solicitantului de azil cu necesități speciale se face de către consilierul de decizie prin intermediul interpretului.

Procurorul General

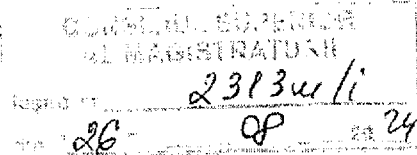
Ion MUNTEANU

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 5
email: secretariat@csm.md, Tel.: /+373 22/ 990 990
www.csm.md

A V I Z

cu privire la demersul Ministerului Afacerilor Interne, referitor la avizarea repetată a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)

Consiliul Superior al Magistraturii a examinat demersul Ministerului Afacerilor Interne privind avizarea repetată a proiectului de hotărâre referitor la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024), însoțit de nota informativă, precum și tabelul de sinteză a obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor parvenite în procesul de avizare și consultare publică.

În drept, autorul proiectului și-a întemeiat demersul în conformitate cu art. 32 alin. (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Analizând proiectul ajustat al hotărârii cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), precum și sinteza obiecțiilor și propunerilor, Consiliul consideră modificările propuse oportune și necesare, ținând cont de importanța și actualitatea proiectului vizat prin prisma reformelor inițiate.

Din raționamentele expuse, Consiliul Superior al Magistraturii avizează pozitiv proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024).

Avizul se remite Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

**Președintele Consiliului
Superior al Magistraturii**

Sergiu Caraman

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 134, Ștefan cel Mare și Sfânt Ave.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 24/3007 – 166 din 23.08.2024
La nr. 40/3358 din 20.08.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024), autor – Ministerul Afacerilor Interne, remis spre avizare repetată, și, în limitele competențelor instituției, avizăm favorabil proiectul, fără obiecții și propuneri.*

Director

Andrei PRISACAR

Digitally signed by Prisacar Andrei
Date: 2024.08.28 11:37:12 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Ex.: Dumitru Botea,
e-mail: dumitru.botea@egov.md,
tel.: 061 000 493

PROCES-VERBAL

al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)

13 septembrie 2024, ora 09:00

mun. Chișinău

La ȘEDINȚĂ AU PARTICIPAT:

Elena COLIUJCO – Ministerul Afacerilor Interne;
Tatiana GUJUMAN – Ministerul Afacerilor Interne;
Ala GANACIUC – Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne;
Cornel TRIBOI – Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne;
Vitalie MORARU – Serviciul Medical al Ministerului Afacerilor Interne;
Adelaida NICIFOROVA – Serviciul Medical al Ministerului Afacerilor Interne;
Aurelia PORUMBESCU – Ministerul Finanțelor;
Mariana ZADNIPRU – Ministerul Sănătății;
Nina ONOFREI - Compania Națională de Asigurări în Medicină;
Maia RADILOV – Compania Națională de Asigurări în Medicină;
Victoria CIORBĂ – Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Agenda ședinței

Examinarea propunerilor și obiecțiilor Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină formulate în cadrul avizării repetate a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*privind procedura de azil*) (număr unic 554/MAI/2024), în vederea definitivării proiectului de lege.

S-a discutat:

În debutul ședinței, dna E. COLIUJCO a salutat cei prezenți menționând că proiectul este de o importanță majoră în contextul în care Republica Moldova și-a propus drept deziderat de politică externă aderarea la Uniunea Europeană, în calitate de membru va trebui să pună în aplicare întregul acquis comunitar în același mod în care acesta se aplică pe teritoriul celorlalte state membre ale UE. Astfel, la etapa de pre-aderare este important de îmbunătățit și adus în corespundere cu principiile și normele directivelor europene în materie de azil cadrul național în domeniul azilului.

Totodată, dna **E. COLIUJCO**, a menționat că ședința a fost convocată cu scopul de a discuta subiectul privind serviciile medicale prestate solicitanților de azil și anume lista serviciilor medicale care vor fi prestate solicitanților de azil cât și sursa de finanțare a bugetului necesar.

În continuare, s-a referit la obligarea solicitanților de azil de a se caza în centrul de cazare potrivit prevederilor Legii 270/2008 privind azilul în Republica Moldova și modificările propuse prin proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) privind excluderea obligării solicitanților de azil de a se caza în centru de cazare în cazul când dispun de mijloace financiare. Solicitanții de azil care vor solicita cazare vor fi obligați să se supună examenului medical gratuit din motive de sănătate publică, la cazarea în centrul de cazare. Examenul medical se asigură prin intermediul instituțiilor medico-sanitare din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

De asemenea, dna **E. COLIUJCO** a accentuat că nu se acceptă propunerea Ministerului Sănătății care a fost înaintată în cadrul primei avizări a proiectului și susținută în cadrul avizării repetate și anume ca serviciile medicale prestate solicitanților de azil să fie din bugetul de stat prin bugetul Ministerului Afacerilor Interne reiterând că noi facem modificări la cadrul normativ existent dar nu elaborăm o politică nouă și pentru implementarea propunerii Ministerul Afacerilor Interne nu are nici competență și nici capacitate.

În continuare dna **V. CIORBĂ** a explicat de ce nu este posibil de acceptat propunerea privind dreptul solicitanților de azil de a se asigura în mod individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală similar cetățenilor Republica Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, or asigurarea în cadrul sistemului AOAM are caracter obligatoriu, dar nu benevol. A menționat că persoana poate fi solicitant de azil pe o perioadă maximă de 6 luni pe când asigurarea obligatorie de asistență medicală se dă pentru 12 luni, ceea ce duce la încălcarea drepturilor solicitanților.

Astfel, ca urmare dezbaterii subiectului, **reprezentanții Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină** au venit cu propunerea de reglementare a dreptului solicitanților de azil de a se asigura facultativ și propunerea dată a fost susținută de majoritatea participanților.

Dna **N. ONOFREI** a punctat necesitatea stabilirii listei serviciilor medicale care vor fi prestate solicitanților de azil cât și sursa de finanțare pentru a face o claritate în continuare, propunând ca serviciile medicale prestate solicitanților de azil cu nevoi speciale să fie achitate din bugetul de stat.

În continuare, majoritatea au concluzionat că pentru a interpreta corect prevederile legii referitor la acordarea asistenței medicale solicitanților de azil, este necesar de elaborat un mecanism de aplicare a prevederilor legii care să includă lista serviciilor medicale care vor fi prestate solicitanților de azil, de asemenea să fie stabilită instituția care va gestiona mecanismul prin care vor fi prestate și finanțate serviciile medicale solicitanților de azil.

Dna **A. PORUMBESCU** a accentuat necesitatea stabilirii unor costuri din considerentul că a fost introdus o categorie nouă în proiect și anume solicitanții de azil cu nevoi speciale care nu vor putea să se angajeze în câmpul muncii și nu vor dispune nici de mijloace financiare pentru a cumpăra asigurarea facultativă și definirea noțiunii de nevoi speciale.

În continuare dna **E. COLIUJCO** a rugat reprezentanții IGM să facă o statistică a solicitanților de azil care au solicitat servicii medicale și câți au beneficiat cât și estimarea costurilor. Ulterior, dna **E. COLIUJCO** a menționat că, urmează să fie elaborată și aprobată lista serviciilor medicale și mecanismul prin care vor fi prestate și finanțate serviciile medicale solicitanților de azil.

În continuare a fost pus în discuție subiectul privind asistența medicală prestată persoanelor cu statut de protecție temporară și anume formularea corectă a prevederilor literei g) din art. 40⁶ al Legii nr. 270/2008 și anume: de a primi asistență medicală urgentă și tratamentul de bază a bolilor, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății, din sursele bugetului de stat, și/sau alte venituri sub formă de donații și/sau granturi.

Dna **E. COLIUJCO** a reiterat că la protecția temporară nu au fost elaborate careva modificări în ce privește serviciile medicale, doar prevederile ce țin de acordarea protecției temporare au fost incluse într-un capitol separat al Legii nr. 270/2008.

S-A DECIS:

1. Solicitanții de azil care dispun de mijloace financiare vor avea dreptul să se asigure facultativ.

2. Mecanismul prin care vor fi prestate și finanțate serviciile medicale solicitanților de azil va fi aprobat prin hotărâre de Guvern.

3. Varianta finală a prevederilor literei g) din art. 40⁶ din proiect, ce prevede asistența medicală prestată persoanelor cu statut de protecție temporară, se va formula în modul următor: „g) de a primi asistență medicală urgentă și tratamentul de bază a bolilor, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății, din sursele bugetului de stat și/sau alte venituri sub formă de donații și/sau granturi.”.

COORDONAT

Ministerul Afacerilor Interne

Șefă a Direcției politici în domeniul
managementului integrat al frontierei
de stat, migrației și azilului

Digitally signed by Coliujco Elena
Date: 2024.11.06 11:43:38 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Elena COLIUJCO

Ministerul Finanțelor

Șefă adjunctă a Direcției Generale,
șefă a Direcției finanțe în sănătate
și protecție socială

Aurelia PORUMBESCU

Ministerul Sănătății

**Șefă interimară a Direcției politice
de buget și asigurări medicale**

Digitally signed by Zadniu Mariana
Date: 2024.09.27 13:24 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Mariana ZADNIPRU

**Compania Națională de Asigurări în Medicină
Șefă a Direcției relații cu beneficiarii**

Maia RADILOV

**Compania Națională de Asigurări în Medicină
Șefă interimară a Direcției juridice**

Digitally signed by Ciorbă Victoria
Date: 2024.09.27 11:51:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Victoria CIORBĂ

**Compania Națională de Asigurări în Medicină
Șefă a Direcției contractarea prestatorilor
de serviciilor medicale**

Nina Onofrei

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-7407

Chișinău

05 iulie 2024

Ministerul Afacerilor Interne

Urmare a examinării proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (*număr unic 554/MAI/2024*), comunicăm următoarele.

La punctul 3 din proiectul legii, prin care se operează modificări la art.4 alin.(2), propunem revizuirea termenului de „funcționarii”, în conformitate cu prevederile art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, or terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative (Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Codului muncii nr.154/2003).

Conex, potrivit pct.24 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.16/2023, Anexa nr. 1, personalul Inspectoratului este constituit din funcționari publici cu statut special, funcționari publici și personal contractual.

Suplimentar, reieșind din argumentul expus supra, se propune revizuirea termenului de „funcționarii” pe tot parcursul Legii nr.270/2012 privind azilul în Republica Moldova.

În subsidiar, recomandăm autorului proiectului de a se conforma prevederilor art.54 a Legii nr.100/2017, cu privire la actele normative, și a expune conținutul proiectului într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.

Secretar general al Guvernului

/semnat electronic/

Artur MIJA

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2024.07.05 09:49:08 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Rada Ciurea
Tel.: 022-250-324
E-mail: rada.ciurea@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041.1-7174 din 08 iulie 2024

La nr. 18-69-7228 din 01 iulie 2024

Ministerul Afacerilor Interne
copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Externe a examinat *proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Digitally signed by Perebinos Carolina
Date: 2024.07.09 11:12:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Carolina PEREBINOS
Secretar de Stat

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE A REPUBLICII MOLDOVA
NATIONAL OFFICE OF SOCIAL INSURANCE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНАЯ КАССА СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Gheorghe Tudor, 3, MD-2028, mun. Chișinău, tel. +373 22 257 825; e-mail: secretariat@cnas.gov.md; web: <https://cnas.gov.md>

12.07.2024 nr. 10091

La nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne
secretariat@mai.gov.md

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale comunică despre examinarea *proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* și în limitele competenței sale funcționale prezintă următoarele obiecții și propuneri.

Proiectul legii, urmează a fi revizuit, la capitolul dreptului beneficiarilor de protecție temporară la măsurile de asistență socială pentru familiile cu copii, acordate în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

Argumentare: Potrivit proiectului, la **Articolul I**, pct.14 (Capitolul V¹ Protecția temporară) privind modificarea Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, beneficiarul de protecție temporară are dreptul de a beneficia, în cazul familiei cu copii, de toate măsurile de asistență socială asigurate prin intermediul agențiilor teritoriale de asistență socială ale Ministerului Muncii și Protecție Sociale, în conformitate cu legislația (*art.39 lit.i) în redacția expusă în proiect*).

Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii prevede acordarea prestațiilor sociale (inclusiv, indemnizației unice la nașterea copilului, indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 2 ani, indemnizației de suport pentru creșterea pînă la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o sarcină) pentru copiii cetățeni ai Republicii Moldova care au domiciliul în Republica Moldova, copiii cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova și copiii străini domiciliați în Republica Moldova.

Prin urmare, potrivit proiectului, beneficiarii de protecție temporară nu-și vor putea realiza dreptul la indemnizația unică la nașterea copilului, indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 2 ani și indemnizația de suport pentru creșterea pînă la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o sarcină, deoarece conform prevederilor legale aceste prestații se acordă prin intermediul organelor de asigurări sociale.

Directoare generală

Ex. N.Varban
022-257-893
O.Regis
022 - 257- 848

Digitally signed by Țîbîrnă Elena
Date: 2024.07.12 11:21:12 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Elena ȚÎBÎRNĂ

COMPANIA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI ÎN MEDICINĂ

MD-2012, mun. Chișinău, str. Vlaicu Pârcălab, 46; tel. 022 780 240, www.cnam.md; e-mail: secretariat@cnam.gov.md

12.07.2024 Nr. 01-02/4657

La nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne
Ministerul Sănătății
Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024), Compania Națională de Asigurări în Medicină comunică următoarele.

La art. I, în noua redacție a art. 39 lit. g) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, se propune ca beneficiarii de protecție temporară să aibă dreptul „de a primi asistență medicală primară și asistență medicală de urgență, inclusiv medicamente și dispozitive medicale compensate, asistență medicală specializată de ambulatoriu și examen medical gratuit din motive de sănătate publică, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății”.

Menționăm că, proiectul nu prevede din ce surse vor fi acoperite aceste servicii medicale, ceea ce contravine art. 131 alin. (6) din Constituție, conform căruia „**Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare**”.

Conform cadrului normativ privind sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, beneficiarii de protecție temporară, cu excepția celor încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației Republicii Moldova, nu au statut de persoane asigurate.

În prezent, cetățenii străini refugiați din Ucraina beneficiază de serviciile medicale prevăzute în proiectul supus examinării, acordate de prestatorii de servicii medicale încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, în temeiul prevederilor din Condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2024, iar cheltuielile suportate de prestatorii de servicii medicale sunt acoperite din contul surselor externe.

În contextul celor expuse supra, relevăm necesitatea completării normei examinate la final cu textul „, achitate din mijloacele financiare acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, cu compensarea acestora din sursele bugetului de stat, în formă de transferuri cu destinație specială și/sau alte venituri sub formă de donații și/sau granturi.”, precum și ajustării în acest sens a notei de fundamentare aferente proiectului.

Director general

Digitally signed by Dodon Ion
Date: 2024.07.12 16:11:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ion DODON

Ex. Victoria Ciorbă
Tel. 0 22 780 297

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

15 iulie 2024 Nr. 19/3740
La nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Muncii și Protecției Sociale (în continuare – Ministerul) a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (*număr unic 554/MAI/2024*) și în limitele competenței funcționale comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri și obiecții:

- La Art. I, pct. 2 din proiectul examinat, cu referire la modificarea art. 3 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, la noțiunea de „*solicitant cu necesități speciale*” se operează următoarele modificări:
 - după cuvântul „solicitant” se completează cu cuvintele „de azil”;
 - cuvântul „victimă” se expune în redacția „victime” pentru a asigura consecvența normei;
 - la sfârșitul definiției se completează cu textul „, ale căror necesități speciale au fost constatate în urma unei evaluări individuale a situației lor”.Propunerea înaintată este în corespundere cu prevederile art. 20, alin. (4) din *Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe ce are nevoie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare)*, potrivit căror alin. (3) din Directiva respectivă se aplică numai persoanelor ale căror necesități speciale au fost constatate în urma unei evaluări individuale a situației lor.
- În contextul modificărilor propuse la pct. 7 al Art. I din proiectul examinat și în vederea asigurării utilizării terminologiei uniforme pe tot parcursul textului Legii nr. 270/2008, conform noii redacții, la lit. a) din art. 28 la Legea citată, textul „returnat sau expulzat” se substituie cu textul „expulzat, extrădat sau returnat”.
- La pct. 9 al Art. I din proiect, în partea ce ține de modificarea lit. j) a alin. (1) art. 31 din Legea nr.270/2008, aceasta nu se acceptă. Autorul nu a prezentat argumente, ce ar justifica necesitatea operării acestei modificări.
- La Art. I, pct. 14 din proiectul examinat, cu referire la art. 39 din Legea nr. 270/2008, lit. d) și e) se expun în următoarea redacție:
 - „d) de a munci pe teritoriul Republicii Moldova;
 - e) de a se înregistra la subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru acordarea suportului la angajare, conform legislației;”.

5. Totodată, lit. i) a art. 39 în noua redacția se expune cu următorul conținut:
„i) de a beneficia, în cazul familiei cu copii, precum și al copilului neînsoțit, de toate măsurile de asistență socială acordate copiilor cetățeni ai Republicii Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare.”
În contextul propunerii înaintate, atragem atenția asupra faptului că legislația națională prevede acordarea măsurilor de asistență socială categoriilor vizate nu doar prin intermediul agențiilor teritoriale de asistență socială ale Ministerului Muncii și Protecție Sociale. Or, acestea pot beneficia și de asistență socială oferită de către autoritățile administrației publice locale de nivelul I, de către organizațiile nonguvernamentale etc. În aceeași ordine de idei, art. 39 din Legea nr. 270/2008 se completează cu lit. j) cu următorul cuprins:
„j) de a se asigura reprezentarea intereselor copilului de către părinții/părintele acestuia sau de către alt reprezentant legal al său, în relațiile cu toate persoanele fizice și juridice, inclusiv în fața autorităților administrației publice și instanțelor judecătorești, în conformitate cu legislația.”
6. În cuprinsul proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cuvintele „Centrului de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate” la orice formă gramaticală se substituie cu sintagma „Centrului de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state” la forma gramaticală corespunzătoare.
În acest sens, atestăm că la pct. 14 al Art. I din proiectul de lege examinat, cu referire la art. 40 din Legea nr. 270/2008, autorul proiectului operează cu noțiunea „Centrul de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate”. Or, Ministerul menționează că Centrele de plasament temporar pentru refugiați au fost redenumite în Centre de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, conform Ordinului Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 182 din 20.12.2023 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, normele de personal și mecanismul de finanțare.
La fel, la pct. 14 al Art. I din proiectul de lege examinat, cu referire la art. 40 din Legea nr. 270/2008 se exclude lit. j), deoarece se repetă dispoziția reglementată la lit. a) din același articol în redacție nouă.
Totodată, propunem completarea art. 40 din Legea citată cu un nou alineat cu următorul cuprins: „Acțiunile ce vizează realizarea obligațiilor copiilor beneficiari de protecție temporară se efectuează cu participarea reprezentantului lor legal.”
7. Ministerul recomandă autorului proiectului examinat să asigure completarea în tabelele de concordanță a tuturor coloanelor cu informațiile aferente la fiecare alineat al articolelor Directivelor UE transpuse. Astfel, va fi asigurată analiza deplină a Directivelor respective, precum și va fi reflectat în mod corect gradul de realizare a obligațiilor de armonizare a legislației.
8. La Art. I, pct. 15 din proiect, autorul va lua în considerare necesitatea reglementării comunicării în limba pe care străinul o înțelege sau în una din limbile de circulație internațională, cel puțin a motivelor de respingere a cererii de azil.
9. La pct. 26 al Art. I din proiectul examinat, autorul urmează să asigure reglementarea unei delimitări mai clare dintre sensul noțiunii de „țări sigure de origine” și cel al noțiunii de „țări terțe sigure”, pentru a evita orice interpretări ce pot apărea în procesul de elaborare a listei țărilor sigure fie terțe, fie de origine.

10. Pe tot parcursul textului proiectului de lege cuvântul „minor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „copil” la forma gramaticală corespunzătoare, luând în considerare prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, Codul Familiei nr. 1316/2000 și alte acte normative naționale și internaționale care reglementează semnificația cuvântului copil. De asemenea, menționăm că, reieșind din ierarhia actelor normative, prevederile Convenției citate supra prevalează asupra legislației naționale.

11. Totodată, atragem atenția asupra faptului că în textul *Directivei 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragerea protecției internaționale (reformare)* se utilizează atât textul „persoana majoră”, cât și cuvântul „copil”.

12. La pct. 18 al Art. I din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 54 din Legea nr.270/2008, atragem atenția că autorul proiectului urmează să reglementeze suplimentar acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către angajații Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne în cazul identificării unui copil aflat în situație de risc, cu respectarea prevederilor art. 53, alin. (6) din Codul familiei nr.1316/2000 și ale art. 20 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

În acest sens, menționăm că în conformitate cu prevederile *Regulamentului privind instituirea mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, asistența și monitorizarea copiilor în situație de risc, veniți de pe teritoriul Ucrainei în perioada declarării stării de război în Ucraina*, aprobat prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.14/2022 (acțiunea căruia s-a încheiat odată cu încetarea stării de urgență), colaboratorii Poliției de Frontieră în timpul controlului identificau copiii aflați în situație de risc, iar în cazul copiilor neînsoțiți sau însoțiți de un însoțitor neautorizat, colaboratorii Poliției de Frontieră transmiteau acești copii persoanei responsabile desemnate din cadrul autorității tutelare teritoriale (ATT), care activa în Punctul de Trecere a Frontierei.

În redacția actuală a art. 54 din Legea nr. 270/2008 nu sunt prevăzute proceduri speciale/acțiuni speciale ale colaboratorilor Poliției de Frontieră sau ale Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în cazul identificării copiilor aflați în situație de risc.

13. Cu referire la Art. I, pct. 29 din proiect în partea ce ține de modificarea art. 65¹ din Legea nr. 270/2008 propunem completarea normei cu alin. (3) cu următorul cuprins:

„(3) Colaboratorii Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și ai Inspectoratului General pentru Migrație, precum și orice altă subdiviziune din subordinea acestora în procesul de organizare a activității acestora, în care sunt vizați copiii, vor întreprinde măsuri specifice pentru prevenirea și combaterea oricărei forme de violență împotriva copiilor și vor asigura aplicarea Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”.

Completarea proiectului de lege cu prevederile de mai sus este dictată de necesitatea stringentă de a asigura implicarea tuturor autorităților în prevenirea și combaterea violenței asupra copiilor, ținând cont de principiul promovării politicii statului în acest domeniu.

14. Cât privește Art. II, pct. 1 din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 8 din Legea nr.140/2013, lit. l) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„l) copiii care au intrat sau care vor să iasă pe/de pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de reprezentanții lor legali.”.

Totodată, la pct. 4 al Art. II din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 14 din Legea nr.140/2013:

- alin. (1), lit. i) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„i) care au intrat sau care vor să iasă pe/de pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de reprezentanți legali, fapt confirmat prin actul eliberat de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne”;

- alin. (2), lit. i) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„i) transmiterii copilului către reprezentantul legal al acestuia sau instituțiilor străine responsabile de protecția copilului, în cazul copiilor străini.”.

Secretar de Stat

Digitally signed by Cușca Vasile
Date: 2024.07.17 14:25:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vasile CUȘCA

AGENȚIA SERVICII PUBLICE A REPUBLICII MOLDOVA
PUBLIC SERVICES AGENCY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, mun. Chișinău, str. Aleksandr Pușkin, nr. 42

42 Aleksandr Pushkin str., MD-2012 Chisinau

tel.: +373 22 50 46 54, fax: +373 22 21 22 59, e-mail: asp@asp.gov.md, web: asp.gov.md

16.07.2024

Nr. 01/1417

Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

email: secretariat@mai.gov.md

Cancelaria de Stat a
Republicii Moldova

email: cancelaria@gov.md

Ca urmare a examinării proiectului hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), număr unic 554/MAI/2024, elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne, în limita competențelor, Vă informăm că susținem proiectul enunțat cu următoarele propuneri:

La proiectul de lege:

1. La punctul 2 ce se referă la articolul 3:

1) noțiunea „solicitant cu necesități speciale” de completat cu cuvintele „în condițiile Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii”;

2) considerăm oportună reformularea, sub aspectul detalierii noțiunii „document de identitate temporar al solicitantului de azil”, deoarece expunerea unei noțiuni presupune definirea clară despre valoarea, sensul, însemnătatea unui lucru; idee, concepție despre ceva. Astfel, este necesar de a indica clar semnificația acestui document pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii precum și în vederea evitării interpretărilor neuniforme.

2. La punctul 9 ce se referă la articolul 31 alineatul (1) litera j), textul „cu vârsta de cel puțin 14 ani” de substituit cu cuvintele „cu vârsta sub 12 ani”.

Modificarea respectivă se propune în vederea corelării normelor referitoare la persoanele exonerate de obligația de a se supune amprentării digitale la prevederile art. 3 alin. (7) din Regulamentul (UE) 2019/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii și a documentelor de ședere eliberate cetățenilor Uniunii și membrilor de familie ai acestora care își exercită dreptul la libera circulație și ale art. 4a și 4b din Regulamentul (CE) nr. 1030/2002 al Consiliului din 13 iunie 2002 de instituire a unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe.

3. La punctul 12 ce se referă la articolul 37, la completarea cu alineatul (4) cu următorul cuprins „Costul actelor de identitate ale beneficiarilor de protecție

internațională și cheltuielile ce țin de operațiunile de eliberare a acestora nu va depăși nivelul minim aplicabil actelor de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova.”, propunem de a fi exclusă din conținutul proiectului de lege, pe motiv că potrivit prevederilor alin. (1²) ale art. 4 din *Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273/1994*, tarifele la serviciile prestate în domeniul eliberării actelor de identitate și metodologia de calculare a acestora sunt stabilite de către Guvern.

În contextul raționamentelor expuse supra, este necesar a fi menționat că potrivit prevederilor pct. 71 din *Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013*, Agenția Servicii Publice confecționează și/sau personalizează actele de identitate pentru străini, conform serviciului solicitat, și le transmite Inspectoratului General pentru Migrație, cu respectarea termenelor stabilite în comandă. Tarifele pentru serviciile de confecționare și personalizare a documentelor respective sunt stabilite în *Nomenclatorul serviciilor prestate de către Agenția Servicii Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului 966/2020*.

Director adjunct

Digitally signed by Manic Sergiu
Date: 2024.07.17 13:50:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu MANIC

SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„17” iulie 2024

Nr. E/7387

La scr. Cancelariei de Stat
nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Copie: **Cancelaria de Stat**

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat proiectul hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024), și comunică următoarele propuneri la proiectul de lege.

1. La art. I pct. 2 la definiția „*documentelor de identitate temporar al solicitantului de azil*” nu este clară trimiterea la art. 48, deoarece art. 48 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (în continuare - Legea nr. 270/2008) reglementează modul de evaluare a temerilor de persecutare sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave.

2. Propunem completarea art. 11 din Legea nr. 270/2008 cu:

a. alineatul (1¹) cu următorul conținut:

„(1¹) Prin derogare de la alin. (1) se permite extrădarea solicitantului de azil dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) cererea de extrădare a parvenit de la autoritățile unui țări sigure conform art. 63¹ și art. 63²;

b) dacă solicitantul este urmărit penal sau condamnat pentru o infracțiune care conform Codului penal al Republicii Moldova sunt calificate ca infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.”

Completarea propusă vine să excludă posibilitatea cetățenilor străini să folosească procedura de azil pentru tergiversarea proceduri de extrădare, suplimentar, fiindu-i oferită și o protecție prin extrădarea doar în țările sigure și doar pentru categoria de infracțiuni cu un grad ridicat de pericolozitate.

b. la alineatul (3) după sintagma „protecție umanitară” de completat cu sintagma „sau care a solicitat azil.”. Completarea este necesară pentru a stabili posibilitatea de a expulza sau returna de pe teritoriul Republicii Moldova cetățenii străini sau apatrizii care prezintă pericol pentru securitatea statului.

3. La art. I pct. 25 consideram necesar expunerea art. 63 alin. (1) lit. f) în următoarea redacție:

„f) solicitantul a intrat pe teritoriul Republicii Moldova în mod ilegal ori și-a prelungit ilegal șederea și, fără un motiv valabil, nu s-a prezentat la autoritățile și/sau nu a depus cerere de azil în termen de 24 ore din momentul intrării ilegale pe teritoriul Republicii Moldova.

4. La art. 64 alin. (2) din Legea nr. 270/2008 sintagma „15 zile” de substituit cu sintagma „5 zile lucrătoare”, pentru o examinarea mai rapidă a proceduri de azil.

5. La art. I pct. 28, ce prevede expunerea în redacție nouă a art. 65 din Legea nr. 270/2008, considerăm necesar micșorarea termenelor, respectiv, termenele de atacarea a deciziei de respingerea a cererii de azil ce fac obiectul procedurii rapide și atacarea cu apel a hotărârii instanței de judecată de la „5 zile lucrătoare” la „2 zile lucrătoare”, iar, termenul de examinare de către instanța de fond și instanța de apel de micșorat de la „30 zile” la „10 zile lucrătoare”. Micșorarea termenului va asigura un proces mai rapid pentru îndepărtarea de pe teritoriul Republicii Moldova a persoanelor, care nu au nevoie de protecție din partea statului, însă folosesc procedura dată pentru tergiversarea procesului de extrădare sau expulzare. Aceste termene restrânse se regăsesc și în legislația altor țări, de exemplu România, care reglementează azilul prin Legea nr. 122/2006 privind azilul în România.

6. Suplimentar, considerăm necesar de a demara discuții cu Ministerul Justiției și Consiliul Superior a Magistraturii pentru examinarea posibilității de a reglementa o procedură de desemnare a judecătorilor sau completelor de judecată care să soluționeze contestațiile asupra deciziilor emise în baza Legii nr. 270/2008.

Alexandru MUSTEAȚA
Director

Digitally signed by Musteața Alexandru
Date: 2024.07.17 15:52:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: +373-22-820801, fax: +373-22-820807, www.datepersonale.md

Nr. 04-01/2110

„17” iulie 2024

Nr. unic 554/MAI/2024

Ministerul Afacerilor Interne
e-mail: „secretariat@mai.gov.md”

spre informare: **Cancelaria de Stat**
e-mail: „cancelaria@gov.md”

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a examinat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil)* și, reieșind din competențele funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor.

Digitally signed by Colomiicenco Angela
Date: 2024.07.17 16:20:44 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela COLOMIICENCO
Director adjunct

ex. Sandu Igor
Tel: (022) 820 804

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 04-09/4614 din 19.07.2024
la nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Educației și Cercetării a examinat și susține proiectul *hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* cu următoarele completări.

În *Tabelul de concordanță, la Art. 28 Accesul la procedura de recunoaștere a calificărilor*, „(1) Statele membre asigură tratamentul egal între beneficiarii de protecție internațională și propriii resortisanți în cadrul procedurilor existente de recunoaștere a diplomelor, a certificatelor sau a altor titluri oficiale de calificare străine”, în coloana 7 „Diferențele” și în coloana 8 „Observațiile”, să se suplimenteze respectiv cu cuvintele „Este transpus” și cu textul „Prevederile date sunt transpuse prin pct. 40 din Regulamentul privind recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor obținute în străinătate, aprobat prin Ordinul Ministrului educației, culturii și cercetării nr. 1702/2019, înregistrat la Ministerul Justiției sub numărul 1535/2020, publicat în MO nr. 55-61 din 21.02.2020 art. 192”; „(2) Statele membre depun toate eforturile pentru a facilita accesul deplin al beneficiarilor de protecție internațională care nu pot furniza documente justificative privind calificările lor la organismele competente pentru evaluarea, validarea și acreditarea studiilor lor anterioare. Orice astfel de măsuri sunt conforme articolului 2 alineatul (2) și articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (!)”, în coloana 7 „Diferențele” și în coloana 8 „Observațiile”, să se suplimenteze respectiv cu cuvintele „Este transpus parțial” și cu textul „ Prevederile date sunt transpuse prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 cu privire la aprobarea Cadrelui Național al Calificărilor. Instrumentul Consiliului Europei Pașaportul European al Calificărilor pentru Refugiați (EQPR) urmează a fi transpus în legislația națională”.

Secretar general

Nadejda VELIȘCO

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

19.07.2024 nr. 07/4-03/286/1136

La nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Referitor la număr unic 554/MAI/2024

Ministerul Afacerilor Interne
e-mail: secretariat@mai.gov.md
copie: Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Finanțelor, la indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-7228 din 01 iulie 2024 a examinat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil)(număr unic 554/MAI/2024)*, și în limitele competențelor funcționale, comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege vizează stabilirea cadrului normativ privind consolidarea sistemului de azil, asigurarea garantării solicitanților unei forme de protecție internațională la standardele europene și internaționale, respectând drepturile omului, precum și asigurarea ordinii și securității statului.

Se menționează, că proiectul de modificare a Legii nr.270/2008 conține prevederi ce stabilesc condiții materiale de primire acordate solicitanților de azil și asigurarea examenului medical gratuit.

În acest context, se propune la punctul 8 din proiect, la alin. (1) din articolul 28¹, textul „de la bugetul de stat anual, prin bugetul alocat Ministerului Afacerilor Interne” de substituit cu textul „din contul bugetului aprobat Ministerului Afacerilor Interne”.

Totodată, prin propunerea suplimentară la articolul 39 litera g), se specifică un spectru larg de servicii medicale, care implică cheltuieli suplimentare fără acoperire financiară, ce nu au fost cuantificate și contravin prevederilor articolului 131, alineatul (6) din Constituție, conform căruia nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Prin urmare, se constată că nota informativă la proiect nu respectă structura aprobată prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, și astfel nu poate fi stabilit și analizat impactul cheltuielilor bugetare ale proiectului de lege.

În contextul celor relatate, Ministerul Finanțelor este disponibil să examineze repetat proiectul, ținând cont de obiecțiile expuse supra.

Secretar de stat

Maia SAVVA

Ex. Ștefănița Rotaru
tel.022 26 27 20

Digitally signed by Savva Maia
Date: 2024.07.19 15:25:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

19.07.2024 nr.4-1d/24-320
la nr.40/2906 din 11.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne

Procuratura Generală a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024) expediat spre avizare.

Prin urmare, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate în art.3 din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, expunem următoarele obiecții și propuneri.

I. Cu referire la proiectul de *Lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil)*.

1.1. *Art. I. - Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova.*

1.1.1. Menționăm că, prin Hotărârea Guvernului nr.16/2023 a fost aprobată noua structură a Inspectoratului General pentru Migrație, lista subdiviziunilor specializate, lista subdiviziunilor teritoriale, cât și Regulamentul de organizare și funcționare. Astfel, Inspectoratul General pentru Migrație include în structura sa actuală subdiviziuni specializate și subdiviziuni teritoriale. Potrivit acesteia, pentru exercitarea atribuțiilor în domeniul azilului, în cadrul Inspectoratului este creată Direcția azil și apatridie și trei subdiviziuni teritoriale: Direcția regională Nord, Direcția regională Sud și Direcția regională Centru. Subsecvent, în proiectul supus avizării sunt prevăzute unele atribuții ale Direcțiilor regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație.

Astfel, propunem completarea pct.3 din proiectul avizat, cu referire la Articolul 4 *Inspectoratul General pentru Migrație*, cu un alineat nou cu următorul cuprins:

„*Inspectoratul General pentru Migrație are în componenta sa Direcția azil și apatridie și Direcții Regionale.*”

1.1.2. Conform pct.7 al proiectului de lege - „*Articolele 21, 22, 23, 25 și 26 se abrogă*”.

Subsecvent, considerăm necesar de subliniat că, conform art.43 alin.(4) din *Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova* - „*cererile de acordare a protecției temporare se examinează în conformitate cu art.22-27*”.

Pe cale de consecință, în vederea excluderii unor inadvertențe normative, propunem completarea proiectului supus avizării, după pct.14 cu un punct nou, cu numerotarea corespunzătoare a punctelor ulterioare și redarea acestuia în următoarea formulă:

„*Articolul 43 alin.(4) va avea următorul cuprins:*

Cererile de acordare a protecției temporare se examinează în conformitate cu art.38¹- 38⁵.”

1.1.3. La pct.20 cu referire la Articolul 58 nu susținem operarea modificărilor, privind prelungirea termenului de examinare a cererii de azil prin substituirea textului "3 luni" cu textul "9 luni" din motivele redată *infra*.

1.1.4. La pct.24 propunem completarea Articolului 62, cu un punct nou cu următorul conținut: „*înaintate de persoana care se află în procedură de extrădare.*”

În susținerea propunerii menționate la pct. 1.1.3. și 1.1.4., considerăm judicios de subliniat că, în conformitate cu prevederile art.58 alin.(2) și (3) din *Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova*, procedura examinării cererii de azil a persoanei în privința căreia a fost inițiată procedura de extrădare durează de la o lună până la șase luni, termen care poate fi prelungit cu trei luni. E de menționat că, durata maximă de examinare a cererii de azil este de nouă luni, însă, conform prevederilor art.547 alin.(1) Cod de procedură penală - "*Termenul aflării persoanei sub arest preventiv nu poate depăși 180 de zile din momentul reținerii și până la predarea părții solicitante*".

În context, în vederea asigurării examinării procedurii de extrădare a persoanei solicitante de azil, este imperativ de a completa prevederile Articolul 62 din proiect cu o nouă categorie de cereri și anume - cererile depuse de persoanele în privința cărora s-a inițiat procedura de extrădare.

Prin urmare, termenele de examinare a cererilor de azil depuse de persoanele ce se află în procedură de extrădare urmează a fi reduse cu accelerarea procedurii de examinare a acestora.

1.1.5. Propunem completarea proiectului supus avizării după pct.26 cu un punct nou, cu numerotarea corespunzătoare a punctelor ulterioare, care să fie redat în următoarea formulă:

" Articolul 64 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul conținut:

(1¹) Prin derogare de la prevederile art.55 alin.(1) și (2), interviuarea solicitantului de azil este efectuată cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 10 zile de la depunerea cererii sau începerea procedurii rapide."

La capitolul dat, considerăm judicios de menționat că, Secțiunea a 3-a a *Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova*, care reglementează examinarea cererilor de azil în procedură rapidă, nu conține prevederi referitoare la termenul de interviuare a persoanei solicitante de azil. Conform art.55 din *Legea* menționată, în procedura ordinară de examinare a cererilor de azil, interviul urmează a fi efectuat cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 21 de zile de la data depunerii cererii, termen care poate fi prelungit cu încă 21 de zile. Ținând cont de prevederile art.64, ce prevede că, Direcția de azil și integrare se pronunță asupra cererii de azil în termen de 15 zile de la data începerii procedurii rapide, se impune necesitatea stabilirii unui termen mai mic de interviuare a persoanei solicitante de azil.

1.1.6. Propunem completarea Articolului 65 cu alin.(5), după cum urmează:

„(5) În cazul în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă printr-o decizie irevocabilă, străinul este obligat să plece de pe teritoriul Republicii Moldova în aceeași zi în care i s-a comunicat decizia, cu excepția cazurilor în care în privința persoanei este inițiată o procedură penală sau de extrădare."

Cu titlu de recomandare, considerăm necesar de menționat că, în contextul dreptului solicitanților de azil de a contesta decizia de respingere a cererii de azil a Inspectoratului

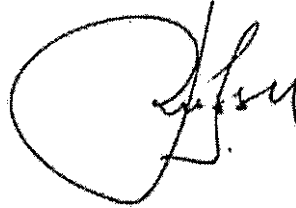
General pentru Migrație, persoanele care se află în procedură de extrădare se folosesc de acest drept și contestă deciziile de refuz în instanța de judecată, în procedura administrativă.

Practica denotă că, durata examinării acestor contestații este de cel puțin un an doar în prima instanță. Numirea spre examinare primară a unor astfel de contestații poate avea loc și în termen de mai mult de un an de la depunerea acestora, ceea ce face extrem de dificilă procedura de adoptarea unei hotărâri pe demersul de extrădare și practic, reduce la zero atât activitatea organelor de drept, care depun efort la reținerea infractorilor, cât și obligația statului de a respecta și implementa prevederile tratatelor internaționale în materie de extrădare la care Republica Moldova a aderat.

Pe cale de consecință, considerăm judicios de a sublinia necesitatea intervenirii prin operarea modificărilor cadrului normativ aferent termenelor de examinare a cererilor de azil de către Inspectoratul General pentru Migrație, cât și a termenelor de examinare a contestațiilor împotriva deciziilor Inspectoratului General pentru Migrație.

La acest capitol, este necesar de subliniat că, lipsa unei proceduri rapide și eficiente generează riscul aflării în libertate pe teritoriul țării noastre a persoanelor, care sunt urmărite de autorități competente din alte jurisdicții pentru comiterea infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, inclusiv cele cu aplicarea violenței contra persoanelor.

Adjunctul Procurorului General

Sergiu RUSU

avocatul
poporului
OMBUDSMAN

22.07.2024

nr. 04-3/52-1425

la nr. _____

din _____

Domnului Adrian EFROS,
Ministrul Afacerilor Interne
secretariat@mai.gov.md

Copie: Cancelaria de stat
cancelaria@gov.md

Opinie

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*privind
procedura de azil*) (număr unic 554/MAI/2024)

Avocații Poporului au examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative privind procedura de azil.

Potrivit notei informative, proiectul de lege transpune angajamentul de ajustare a cadrului normativ național la Acquis-ul comunitar în domeniul azilului, precum și la tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte privind asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Avocații Poporului salută promovarea proiectului de lege, în special prevederile menite să asigure accesul grupurilor și persoanelor vulnerabile și cu nevoi speciale la procedura de azil; reglementarea detaliată a standardelor minime pentru acordarea protecției temporare.

În același timp, analizând conținutul proiectului de lege, Avocații Poporului vin cu următoarele sugestii/recomandări de îmbunătățire:

I. Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova

1. La art.28¹ propunem reglementarea circumstanțelor în care pot fi limitate sau retrase condițiile materiale de primire, precum și posibilitatea de a contesta decizia de retragere a condițiilor materiale de primire de către Inspectorat.

2. La art.38⁵ pe lângă situațiile prevăzute la alin.(1) prin alin.(3) se propune ca protecția temporară să poată înceta **în orice moment stabilit** prin hotărâre de Guvern.

Atragem atenția că Guvernul, în conformitate cu Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice. În virtutea acestui rol, Guvernul efectuează o activitate exclusiv executivă, principala sa atribuție fiind organizarea și asigurarea executării legilor, în care scop emite acte normative sub formă de hotărâri și dispoziții. Actele normative adoptate de către Guvern în temeiul și pentru executarea legilor nu trebuie să contravină prevederilor acestora sau să le depășească.

Oficiul Avocatului Poporului
str. Calea Ieșilor 11/3
mun. Chișinău, MD-2069
Republica Moldova

ombudsman@ombudsman.md
+373 22 234 800

Astfel, Guvernul este obligat, în exercitarea prerogativelor sale, să respecte cu strictețe prevederile constituționale și legale.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că actul normativ subordonat legii nu poate conține norme cu caracter primar, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege (*a se vedea HCC nr.29 din 28 octombrie 2016, §71; DCC nr.121 din 21 noiembrie 2019, §22*).

Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (*Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, §66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, §50-52*).

Suntem de părerea că alin. (3) oferă discreție largă Guvernului și posibilitate de aplicare arbitrară a prevederilor legale cu privire la azil. Considerăm că momentul și cazurile de încetare a protecției temporare ar trebui să fie reglementate expres în legislația primară, care ar putea fi dezvoltate prin hotărâre de Guvern.

3. La art. 40 lit. g) (*obligățiile beneficiarilor de protecție temporară*) propunem completarea cu cuvintele „inclusiv copiii cu vârsta de cel puțin 14 ani” similar propunerii de la articolul 31 alin.(1) lit.j) (*obligățiile solicitanților de azil*).

4. La art.50 alin.(2) se propune excluderea cuvintelor „urmând să fie tradusă verbal în limba pe care solicitantul o înțelege”.

Ne exprimăm dezacordul cu această propunere, inclusiv din considerentul că excluderea acestei prevederi contravine alin.(4) din art. 87¹ și 87³ alin.(1) lit.c), e) și f) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care prevede că dacă solicitantul nu vorbește limba de stat, acestuia i se va oferi un interpret care vorbește limba lui maternă sau o altă limbă înțeleasă de el.

De asemenea, art.39 lit.b) din Legea nr. 270/2008 privind azilul prevede dreptul beneficiarului de protecție temporară de a fi informat în scris, într-o limbă pe care o înțelege sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege, despre drepturile și obligațiile pe care le are în perioada de protecție temporară.

În acest context, propunem de a aduce în concordanță prevederile din proiect cu prevederile alin.(4) din art. 87¹ și 87³ alin.(1) lit.c), e) și f) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica și cu art.39 lit.b) din Legea Nr. 270 privind azilul.

5. Art. 54 alin. (5) prevede că pentru motive justificate de *interesul public*, securitatea națională, ordinea publică, protecția sănătății și moralității publice, protecția drepturilor și libertăților altor persoane, Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne asigură transportarea în 24 ore a solicitantului de azil de la autoritățile prevăzute la art. 52 lit. b)-c) la una dintre subdiviziunile sale teritoriale.

Curtea Constituțională a menționat¹ că noțiunea *de interes public* are un caracter general și abstract și nu oferă o claritate. În acest sens, propunem examinarea oportunității de a exclude temeiul respectiv.

6. La art.64¹ sunt reglementate măsurile restrictive față de solicitanții de azil.

Directiva 2013/33/UE prevede că statele membre nu pot reține o persoană exclusiv pe motiv că aceasta solicită protecție internațională. Motivele și condițiile reținerii, precum și garanțiile aflate la dispoziția solicitanților de protecție internațională reținuți sunt conforme cu Directiva 2013/33/UE.

În acest sens, la art.64¹ propunem de a specifica garanțiile solicitanților de protecție internațională în cazul aplicării măsurilor restrictive.

7. La art.64² alin.(2) se propune ca măsurile ce țin de obligarea de a se prezenta la sediul subdiviziunii Inspectoratului General pentru Migrație nu se supune niciunei căi de atac.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, persoana trebuie să aibă posibilitatea de a declanșa un control al măsurii litigioase din partea unui organ independent și imparțial, competent să se pronunțe cu privire la toate problemele de fapt și de drept relevante, în vederea stabilirii legalității măsurii și a sancționării unui eventual abuz din partea autorităților. În fața unui astfel de organ de control persoana în discuție trebuie să beneficieze de o procedură contradictorie pentru a-și putea prezenta punctul de vedere și pentru a putea combate argumentele autorităților (cauza *Lupșa v.România*, §41).

Considerăm că imposibilitatea de a contesta această măsură ar putea să contravină dreptului fundamental la accesul liber la justiție. Prin urmare, recomandăm să examinați posibilitatea de a revizui prevederea respectivă, în vederea acordării dreptului persoanei la un recurs efectiv împotriva măsurii respective.

8. La art.65¹ se propune evaluarea stării de fapt a solicitanților cu nevoi speciale.

Potrivit art. 22 din Directiva 2013/33/UE, Statele membre se asigură că sprijinul acordat solicitanților cu nevoi speciale de primire în conformitate cu prezenta directivă ia în considerare nevoile speciale de primire ale acestora pe toată durata procedurii de azil și monitorizează corespunzător situația acestora.

În acest sens, propunem completarea alin.(1) art. 65¹ din proiectul de lege, cu cuvintele „pe toată durata procedurii de azil și monitorizează corespunzător situația acestora”.

Potrivit notei de fundamentare printre principalele prevederi la proiect se enumeră și completarea cu măsuri de sprijin pentru persoanele cu necesități speciale, însă sunt reglementate insuficient măsurile de sprijin efective.

În acest context, sugerăm de concretizat cu măsuri de sprijin efective, cum ar fi, interpreți mimico-gestuali pentru persoanele cu dizabilități senzoriale, îngrijiri medicale necesare persoanelor care suferă de afecțiuni grave, etc.

¹ Hotărârea CC nr. 39 din 21.12.2021

II. Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

9. La art.8 lit. 1) se propune reglementarea statutului copiilor străini care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă.

Atragem atenția că în art.3 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, este definită noțiunea *de minor neînsoțit*, care reprezintă cetățeanul străin sau apatrid cu vârsta sub 18 ani care intră/a intrat sau care a fost lăsat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă care să fie responsabilă de acesta prin lege și atât timp cât nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană.

În acest sens, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului propune ajustarea prevederilor din proiect la art.8 lit. 1) din Legea nr.140/2013 la prevederile art.3 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, în partea ce se referă la definirea statutului de minor neînsoțit, care ar include și copii apatrizi.

Reieșind din cele expuse, propunem luarea în considerare a recomandărilor Avocatului Poporului și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.

Cu respect,

**Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului**

Digitally signed by Panico Ceslav
Date: 2024.07.18 16:24:43 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Vasile COROI,
Avocatul Poporului
pentru drepturile copilului**

Digitally signed by Coroi Vasile
Date: 2024.07.19 16:55:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Muntean Ig
Mob.60002655

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 5
email: secretariat@csm.md, Tel.: /+373 22/ 990 990
www.csm.md

AVIZ

la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative (*privind procedura de azil*)
(număr unic 554/MAI/2024)

23 iulie 2024

mun. Chișinău

Consiliul Superior al Magistraturii a înregistrat demersul Cancelariei de Stat privind avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*privind procedura de azil*) (număr unic 554/MAI/2024), elaborat de Ministerul Afacerilor Interne.

Totodată, potrivit Notei informative anexate, statutul juridic al solicitanților de azil, al beneficiarilor de protecție internațională, de protecție temporară și azil politic, precum și procedura de acordare, încetare și anulare a protecției este reglementată actualmente de Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

Astfel, în contextul în care Republica Moldova și-a propus drept deziderat de politică externă aderarea la Uniunea Europeană (în continuare - UE), în calitatea de membru va trebui să pună în aplicare întregul acquis comunitar în același mod în care acesta se aplică pe teritoriul celorlalte state membre ale UE.

Prin urmare, la etapa de preaderare este important de îmbunătățit și adus în corespundere cu principiile și normele directivelor europene în materie de azil cadrul național în domeniul azilului, precum și de a reorganiza autoritatea competentă pentru străini, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație.

Respectiv, este necesară elaborarea și adoptarea unui proiect de modificare a Legii nr. 270/2008, care să țină cont de normele și procedurile UE, standardele în domeniul drepturilor omului, astfel încât să fie asigurată armonizarea criteriilor comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională, cu respectarea deplină a demnității umane și a dreptului de azil al solicitanților de azil și al membrilor familiei care îi însoțesc.

Prezentul proiect are drept scop:

- identificarea rapidă a persoanelor care au nevoie de garanții procedurale speciale;
- stabilirea unor norme mai stricte pentru a preveni abuzurile asupra sistemului de azil și pentru a reduce cererile abuzive;
- menținerea măsurii luării în custodie publică a solicitanților de azil în cadrul procedurii rapide;
- asigurarea celor mai înalte standarde de calitate în cadrul procedurii de azil;
- desconcentrarea procedurii de examinare a cererilor de azil prin intermediul Direcțiilor regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație;

- reglementarea detaliată a standardelor minime pentru acordarea protecției temporare, a responsabilităților autorităților conform domeniile de competență într-un capitol separat;

- mențiune privind posibilitatea extinderii termenului de examinare a cererii de azil, în cazul în care nu este posibil de a se lua o decizie în timp de 6 luni;

- elaborarea și implementarea unei politici clare și coerente în domeniul azilului, prin care să se respecte obligațiile asumate pe plan european și internațional (Pactul Global pentru Refugiați), prin instrumentele legale la care Republica Moldova a aderat, prin realizarea unui echilibru între drepturile și obligațiile persoanelor aflate în nevoie de protecție internațională;

- completarea Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, cu prevederi privind copiii străini în situație de risc.

Consiliul Superior al Magistraturii consideră că, modificările propuse sunt oportune și necesare, și, totodată, în contextul examinării proiectului, precum și al Notei informative întocmite anexate, Vă informăm că, în general, susținem proiectul propus spre avizare, ținând cont de importanța și actualitatea proiectului vizat prin prisma reformelor inițiate, precum și în eventualitatea adaptării proiectului la sugestiile înaintate.

Referitor la dispozițiile art. 65 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii menționează că, este dreptul legislatorului de a interveni cu modificări.

Totodată, pentru a nu îngrădi dreptul la justiție, propunem excluderea lexemului, propus de către Ministerul Afacerilor Interne, de la alin. (4) al aceluiași articol „*Curtea de Apel emite o hotărâre irevocabilă*”, deoarece actele judecătorești emise de primă a instanță urmează să fie cu drept de contestare în instanța de Apel, și ulterior la Curtea Supremă de Justiție pentru a asigura dubla jurisdicție de contestare.

În același timp, este de menționat riscul stabilirii unor perioade temporale obligatorii pentru instanțe în condiția asigurării respectării drepturilor și intereselor legitime ale participanților la procesul de judecată, posibilitatea intervenirii unor circumstanțe neimputabile judecătorilor care pot duce la majorarea termenului de judecare a cauzei (ex. neprezentarea participanților, avocaților, recuzări sau abțineri și, respectiv, redistribuirea dosarului etc., termen pentru înlăturarea neajunsurilor.). La cele comunicate se juxtapune și situația de vetting în Curtea de Apel Chișinău, dar și alte instanțe de judecată, care a generat micșorarea numărului de judecători.

Ca rezultat, propunem totuși utilizarea perioadelor orientative, dar nu a termenului calendaristic strict sau prevederea condiției de examinare în ordine prioritară a cauzelor privind decizia de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide.

Avizul se remite Ministerului Afacerilor Interne și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.

Anexă: propunerile Judecătoriei Chișinău - 7 fișe;

propunerile Curții de Apel Chișinău - 1 fișă.

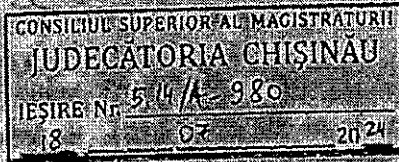
**Președinte interimar al
Consiliului Superior al Magistraturii**

Aliona MIRON

municipalitate Chișinău, str. Zelinski, 13 Republica Moldova
MD-2038, tel: (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: ichisinau@justice.md

13, N. Zelinski street, Chișinău, Republic of Moldova
MD-2038, tel: (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: ichisinau@justice.md

Dnei Cioară Natalia
Sefă adjunctă a secretariatului
Consiliului Superior al Magistraturii
e-mail: secretariat@csm.md

Cu referire la solicitarea Dvs. parvenită în adresa Judecătoriei Chișinău (sediul Central) și înregistrată cu nr. 5.8/A-2135 la data de 16 iulie 2024 cu privire prezentarea propunerilor/obiecțiilor/comentariilor pe marginea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), cu numărul unic 554/MJ/2024, Va comunicăm că proiectul de hotărâre a fost remis spre consultare inclusiv angajaților Judecătoriei Chișinău, fiind acordat un termen pentru aceasta, până la 18 iulie 2024, inclusiv.

În acest sens, vă prezentăm propunerile/obiecțiile/comentariile parvenite pe marginea proiectului de hotărâre enunțat după cum urmează.

I. pct. 8. „Articolul 28¹ Condițiile materiale de primire”

Alin. (3) din acest articol prevede că „ Inspectoratul General pentru Migrație poate limita sau retrage condițiile materiale de primire acordate solicitantului de azil, prin decizie motivată, în condițiile stabilite de Guvern.”

Art. 20. (Limitarea sau retragerea beneficiarului condițiilor materiale de primire) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare), statuează că Statele membre pot limita sau retrage, în cazuri excepționale și justificate corespunzător, beneficiul condițiilor materiale de primire.

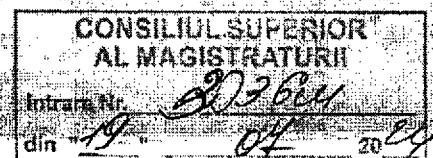
Conform art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restringeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

În același timp, art. 102 alin. (1) - (2) din Constituție prevede că, Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții. (2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

Posibilitatea de a beneficia de condiții materiale de primire (asistența acordată prin cazare, hrană, îmbrăcăminte, materiale de întreținere și igienă, transport și alocajii financiare sau o formă combinată a acestor elemente) este un drept al solicitantului, acordat prin lege. Totodată, Hotărârea Guvernului este actul normativ care pune în aplicare prevederile legale, corespunzător instituirea unor norme primare de limitare a unui drept legal, prin hotărâre de guvern, este în contradicție cu prevederile Constituționale menționate.

Puterea executivă nu poate emite legi organice. Prin urmare, nici nu are competența de a stabili limitări ale drepturilor instituite prin lege.

Aceste limitări urmează a fi reglementate prin lege. Corespunzător, articolul menționat urmează să determine clar situațiile (cazurile) în care aceste limitări pot fi operate.

III. pct. 15. Articolul 50 la alineatul (2), cuvintele „urmând să fie tradusa verbal în limba pe care solicitantul o înțelege” se exclud.

Text actual - (2) Decizia privind cererea de azil se comunica în scris, în limba română, urmând să fie tradusa verbal în limba pe care solicitantul o înțelege.

Concomitent, art. 28 lit. e) din Legea 270/2008, prevede că, solicitantul de azil beneficiază de următoarele drepturi: e) de a i se asigura gratuit interpret (traducător) în orice etapă a procedurii de azil.

Art. 22 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare). Statele membre furnizează beneficiarilor de protecție internațională, de îndată ce este posibil după acordarea statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară, accesul la informații privind drepturile și obligațiile aferente statutelor de protecție respective, într-o limbă pe care aceștia o înțeleg sau se presupune, în mod rezonabil, că o înțeleg.

Art. 12 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare). (b) Cu privire la procedurile prevăzute la capitolul III, statele membre se asigură că toți solicitanții de protecție internațională beneficiază de următoarele garanții:

(a) sunt informați, într-o limbă pe care o înțeleg sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțeleg, despre procedura de urmat și despre drepturile și obligațiile lor în cursul procedurii, precum și despre posibilele consecințe ale nerespectării acestor obligații și ale lipsei de cooperare cu autoritățile. Sunt informați despre termene, despre mijloacele pe care le au la dispoziție pentru a-și îndeplini obligația de a prezenta elementele menționate la articolul 4 din Directiva 2011/95/UE, precum și despre consecințele unei retrageri explicite sau implicite a cererii. Respectiv informații li se comunică în timp util pentru a le permite să își exercite drepturile garantate de prezenta directivă și să se conformeze obligațiilor prezentate la articolul 13.

(f) sunt informați despre rezultatul deciziei adoptate de autoritatea decizională într-o limbă pe care o înțeleg sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțeleg în cazul în care nu sunt asistați sau reprezentați de un consilier juridic sau alt consilier. Informațiile comunicate includ date despre modul cum pot contesta o decizie negativă în conformitate cu dispozițiile articolului 11 alineatul (2).

Art. 19 din Directiva 2013/32/UE (Furnizarea gratuită de informații juridice și procedurale în procedurile în primă instanță) (1) În procedurile în primă instanță prevăzute în capitolul III, statele membre se asigură că, la cerere, solicitanților li se furnizează gratuit informații juridice și procedurale, inclusiv, cel puțin, informații privind procedura luând în considerare situația personală a solicitantului. În eventualitatea unei decizii negative în primă instanță privind o cerere, statele membre furnizează la cerere și solicitanților informații în plus față de cele puse la dispoziție în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) și articolul 12 alineatul (1) litera (f) pentru a clarifica motivele unei astfel de decizii și pentru a explica modul în care poate fi atacată.

Reșcind din prevederile citate supra, menționăm că, deși art. 28 lit. e) din Legea 270/2008 garantează asigurarea gratuită a unui interpret (traducător) la orice etapă a procedurii de azil, reținerarea acestui drept la etapa comunicării deciziei privind cererea de azil, nu este în plus. Dimpotrivă, în așa mod, în maniera prevăzută de Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, se asigură garantarea aducerii la cunoștință a rezultatului deciziei și motivelor pentru care aceasta a fost adoptată.

Pastrarea redactiei anterioare este cu atat mai importanta, in conditiile in care, modificarile ulterioare (art. 65 Alacarea deciziei) prevad termeni restransi de contestare a unei eventuale decizii de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide (5 zile lucratoare de la data comunicarii).

In situatia in care, comunicarea deciziei are loc exclusiv in limba romana (fara a fi asigurata traducerea acestora la etapa comunicarii), termenul de contestare se va calcula din aceasta data, existand riscul ca acesta sa fie omis, daca informatiile despre rezultatul deciziei adoptate de autoritate intr-o limba pe care o intelege sau pe care se presupune in mod rezonabil ca o intelege nu au fost aduse la cunoastanta solicitantului.

III. pct.19. Articolul 55 la alineatul (6) dupa cuvintele „cu acordul solicitantului” se completeaza cu cuvintele „care pot interveni numai la sfarsitul interviului”.

Redactia actuala „(6) Solicitantul de azil poate fi intervievat in prezenta unui avocat. La interviu are dreptul sa asiste reprezentantii ICNUR si ai organizatiilor neguvernamentale, cu acordul solicitantului.”

Art. 29 (Rolul ICNUR) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European si a Consiliului din 26 iunie 2013, statueaza ca (1) Statele membre autorizeaza ICNUR, (a) sa aiba acces la solicitanti, inclusiv la cei aflati in centrele specializate de cazare pentru persoanele luate in custodie publica, aflati la frontiera si in zonele de tranzit, (b) sa aiba acces la informatii privind cererile individuale de protectie internationala, la desfasurarea procedurii si la deciziile adoptate, cu conditia ca solicitantul sa fie de acord cu acest lucru, (c) sa isi prezinte opiniile, in indeplinirea misiunii sale de supra-veghere pe care i-o confera articolul 35 din Conventia de la Geneva, in fata oricaror autoritati competente, cu privire la cererile individuale de protectie internationala, in orice etapa a procedurii. (2) Alineatul (1) se aplica, de asemenea, unei organizatii care activeaza in numele ICNUR pe teritoriul respectivului stat membru in temeiul unui acord cu acesta.

Asa cum este mentionat in tabelul de concordanta la proiectul hotararii, prevederile date sunt transpuse art. 7 alin. (3), alin. (4) si alin. (5) al Legii nr. 270/2008 privind azilul in Republica Moldova.

Totusi, art. 7 (Administrarea centrelor de cazare) alin. (3), alin. (4) si alin. (5) al Legii nr. 270/2008 se refera la asigurarea accesului in centre al reprezentantilor Inaltului Comisariat al Natiunilor Unite pentru Refugiasi (denumit in continuare ICNUR) si ai organizatiilor neguvernamentale.

Asfel, in conditiile in care, actele internationale recomanda si chiar impun statelor semnatare obligatia de a asigura reprezentantilor Inaltului Comisariat al Natiunilor Unite pentru Refugiasi accesul la toate procedurile desfasurate, limita instituita prin articolul 55 la alineatul (6) este neclara si neconforma.

IV. pct.27. Se completeaza cu articolele 64¹, 64², 64³, 64⁴, cu urmatorul continut:

Articolul 64¹. Măsuri restrictive

(1) In scopul asigurarii actiunilor necesare in cadrul procedurii rapide de examinare a cererilor de azil, pentru limitarea abuzurilor la procedura de azil, precum si in cazul in care prezinta pericol pentru securitatea nationala, Inspectoratul General pentru Migratiei al Ministerului Afacerilor Interne, poate dispune fata de solicitantii de azil, urmatoarele masuri restrictive:

a) obligarea de a se prezenta la sediul uneia dintre subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Migratie;

b) cazarea intr-un centru de cazare;

c) menținerea măsurii luării în custodie publică

Articolul 64⁴. Măsuri de siguranță

(1) Persoanele aflate în custodie publică care au depus cerere de azil nu se eliberează în cazul examinării cererii în procedura rapidă. Măsura custodiei publice se menține în

privința solicitantului de azil care a fost luat în custodie publică în vederea îndepărtării de pe teritoriul Republicii Moldova și a depus o cerere de azil pentru a întârzia sau a împiedica procesul de îndepărtare sub escortă deși anterior dispunerii unei astfel de măsuri a avut posibilitatea să depună o astfel de cerere.

(2) În cazul în care cererea de azil este respinsă în procedura rapidă, iar solicitantul atacă decizia, conform Codului administrativ nr. 116/2018, acesta rămâne în custodie publică până la pronunțarea unei hotărâri irevocabile privind cererea sa de azil.²

Autonim proiectului, introduce în textul Legii, o noțiune juridică nouă, „menținerea măsurii luării în custodie publică”, față de cele existente în art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, „luarea în custodie publică” și „prelungirea duratei de luare în custodie publică”.

Din textul modificărilor propuse, ar rezulta că Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, are competența de dispune față de solicitanții de azil, măsura restrictivă, prin „menținerea măsurii luării în custodie publică”.

Urmează a se preciza, că temeiurile de luarea în custodie publică (inclusiv prelungirea) și procedura de aplicare a acestei măsuri, sunt reglementate de art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Articolul 64. Luarea în custodie publică

(1) Luarea în custodie publică este o măsură de restrângere a libertății de mișcare, dispusă de instanța de judecată împotriva străinului care nu a executat decizia de returnare sau care nu a putut fi returnat în termenul prevăzut de legislație, care a trecut sau care a încercat să treacă ilegal frontiera de stat, care a intrat în țară în perioada de interdicție dispusă anterior, a cărui identitate nu a putut fi stabilită, care a fost declarat indezirabil, împotriva căruia a fost dispusă expulzarea sau dacă există riscul sustragerii acestuia.

(2) În cazul străinului împotriva căruia s-a dispus măsura returnării sau care a fost declarat persoană indezirabilă, luarea în custodie publică se dispune de către instanța de judecată pe o perioadă de până la 6 luni, la solicitarea motivată a autorității competente pentru străini.

(3) În cazul străinului împotriva căruia s-a dispus măsura expulzării, instanța de judecată poate dispune ca, până la efectuarea expulzării de către autoritatea competentă pentru străini, acesta să fie luat în custodie publică.

(4) Instanța de judecată va examina solicitarea autorității competente pentru străini privind luarea în custodie publică a străinului în aceeași zi în care a fost depusă solicitarea.

(4) – abrogat.

(5) Prolungirea duratei de luare în custodie publică a străinilor prevăzută la alin. (2) și (3), care nu au putut fi îndepărtați de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit, se dispune de către instanța de judecată la solicitarea motivată a autorității competente pentru străini.

(6) Perioada maximă de luare în custodie publică a străinului împotriva căruia s-a dispus măsura returnării nu poate depăși 6 luni, iar în cazul străinului care a fost declarat indezirabil, perioada maximă de luare în custodie publică nu poate depăși 12 luni.

(7) Străinul împotriva căruia s-a dispus măsura returnării poate depune plângere împotriva măsurilor de luare în custodie publică în instanța de judecată, care este obligată să o examineze în 5 zile lucrătoare din data primirii. Depunerea plîngerii nu suspendă executarea măsurii de luare în custodie publică.

(8) Străinii luați în custodie publică, precum și cei returnați sînt supuși, în 24 de ore, înregistrării dactiloscopice și sînt fotografiați.

(9) Pentru părăsirea neautorizată a Centrului de plasament temporar al străinilor în timpul aflării în custodie publică sau în timpul escortării în/din Centru, străinul poartă răspundere contravențională.

Asfel, instituirea măsurii de luare în custodie publică și prelungirea acesteia, conform art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, este acordată exclusiv în competența instanței de judecată. Totodată, potrivit modificărilor propuse la Legea 270/2008, ar rezulta că „menținerea măsurii luării în custodie publică” ca măsură de siguranță și restrictivă, este atribuită în competența autorității publice.

În această ordine de idei, prevederile legale propuse nu corespund criteriului de comprehensibilitate și transparență, generând o interpretare ambiguă.

În situația în care, prin modificările propuse se instituie o măsură suplimentară decât cea prevăzută la art. 64 al Legii 200/2010, „menținerea măsurii luării în custodie publică”, procedura de aplicare a acesteia trebuie reglementată în modul corespunzător, cu oferirea tuturor garanțiilor aflate la dispoziția solicitanților de protecție, care trebuie să fie conforme cu actele naționale și internaționale.

În acest sens este imperios de face referire la prevederile internaționale, art. 26 (Reținerea) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, alin. (2). *În cazul în care un solicitant de protecție internațională este reținut, statele membre se asigură că există posibilitatea unui control judiciar rapid, în conformitate cu Directiva 2013/33/UE.*

Așa cum sunt formulate, modificările propuse prin introducerea art. 64 nu atestă accesul la un control judiciar rapid a măsurii de „menținerea măsurii luării în custodie publică”.

S-ar impune precizări, care este instanța competentă care va examina legalitatea măsurii instituite (în cadrul verificării legalității deciziei adoptate la examinarea cererii în procedură rapidă sau în cadrul unei proceduri distincte), termenul de contestare și de examinare, etc.

Mai mult, trebuie analizat, în ce măsură modificarea propusă, „Persoanele aflate în custodie publică care au depus cerere de azil nu se eliberează în cazul examinării cererii în procedură rapidă”, rezonază și este conformă cu prevederile:

Art. 9 din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013. (1) Un solicitant se plasează în detenție pentru o perioadă cât mai scurtă posibil și este menținut în detenție numai atât timp cât sunt aplicabile motivele prevăzute la articolul 8 alineatul (3). Procedurile administrative relevante în contextul motivelor de detenție prevăzute la articolul 8 alineatul (3) sunt executate cu atenția cuvenită. Înfârzierile aferente procedurilor administrative care nu se pot imputa solicitantului nu pot justifica o continuare a detenției.

(2) Atunci când se dovedește a fi necesar și pe baza analizei individuale a fiecărui caz în parte, statele membre pot plasa un solicitant în detenție, în cazul în care nu se pot aplica efectiv măsuri mai puțin coercitive.

(3) Un solicitant poate fi plasat în detenție numai în următoarele situații: (a) pentru a stabili sau verifica identitatea sau cetățenia acestuia; (b) pentru a stabili elementele pe care se bazează solicitarea de protecție internațională, care nu ar putea fi obținute fără a se lua măsura detenției, în special în cazul în care există un risc de sustragere a solicitantului; (c) pentru a decide, în cadrul unei proceduri, asupra dreptului solicitantului de a intra pe teritoriul; (d) în cazul în care acesta este plasat în detenție, după procedurile de returnare, în temeiul Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (2), în vederea pregătirii returnării și/sau a desfășurării procesului de îndepărtare și în cazul în care statul membru respectiv poate demonstra, pe baza unor criterii obiective, inclusiv faptul că acesta a avut deja posibilitatea să aibă acces la procedura de azil, că există motive întemeiate să se creadă că acesta introduce solicitarea de protecție internațională numai pentru a întârzia

sau a submina executarea deciziei de returnare, (e) în cazul în care este necesar din rațiuni de protecție a securității naționale sau a ordinii publice, (f) în conformitate cu articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid.

În situația în care, totuși, autorul procesului a considerat că „menținerea măsurii luării în custodie publică” este de competența instanței de judecată (similar procedurii prevăzute la art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova), la acest capitol, de asemenea ar fi necesare precizări, ce în de instanța competentă, termenul de examinare, calea de atac.

V. pct. 28. Articolul 65 va avea următorul cuprins:

Articolul 65. Atacarea deciziei

(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 decizia de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide poate fi atacată pe calea contenciosului administrativ, fără respectarea unei proceduri prealabile, în termen de 5 zile lucrătoare de la data comunicării.

(2) Instanța de judecată soluționează cauza privind atacarea deciziei de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide în termen de 30 de zile de la data recepționării.

(3) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea instanței de judecată privind menținerea sau anularea deciziei de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel, în termen de 5 zile lucrătoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

(4) Curtea de Apel examinează în ordine de apel cauza de contencios administrativ în termen de 30 de zile calendaristice. Curtea de Apel emite o hotărâre irevocabilă.

(5) În cazul în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă printr-o decizie irevocabilă, străinul este obligat să plece de pe teritoriul Republicii Moldova în timp de 24 ore din momentul comunicării deciziei.

(6) În cazul în care nu este atacată, decizia Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide devine irevocabilă.

Examinarea legalității deciziei emise în cadrul procedurii rapide, în termen restrans, este justificată și în mod logic se impune.

Prevederi similare sunt înserate și în art. 54, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Totuși, termenul de 30 de zile de la data recepționării, pentru examinarea acestor categorii de cauze, ar fi unul prea restrans, ținând cont de următoarele aspecte:

Legislația internațională, în materia vizată operează cu noțiunea de termene rezonabile.

Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, Art. 31 (2) Statele membre se asigură că procedura de examinare se încheie cât mai repede posibil, fără a aduce atingere unei examinări corespunzătoare și complete.

(9) Statele membre prevăd termene pentru adoptarea unei decizii în procedura în primă instanță în temeiul alineatului (8). Respectiv termene sunt rezonabile. Fără a aduce atingere alineatelor (3), (4) și (5), statele membre pot să depășească respectivele termene atunci când este necesar pentru a asigura o examinare corespunzătoare și completă a cererii de protecție internațională.

Art. 46. Dreptul la o cale de atac efectivă

(3) Pentru a se conforma alineatului (1), statele membre se asigură că o cale de atac efectivă prevede examinarea deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept, inclusiv, după caz, o examinare a necesităților de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE, cel puțin în cazul procedurilor privind căile de atac în fața unei instanțe de fond.

(4) Statele membre prevăd termene rezonabile și alte norme necesare pentru exercitarea de către solicitant a dreptului său la o cale de atac efectivă în temeiul alineatului (1). Termenele respective nu împiedică sau îngreunează în mod excesiv exercitarea de către solicitant a acestui drept. De asemenea, statele membre pot să prevadă o reexaminare *ex officio* a deciziilor luate în temeiul articolului 43.

Precizăm că dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei urmează a fi coroborat cu termenii prevăzuți de legislația administrativă și procesual-civilă, stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului și cu respectarea principiilor contradicționalității, egalității în drepturi a participanților la proces, dreptului la un proces echitabil, statuate la art. 38 și 43 Cod administrativ. Astfel, examinarea cauzei în termen rezonabil este doar unul dintre componentele dreptului la un proces echitabil și nu poate prevala asupra altor aspecte procesuale.

Procedura contenciosului administrativ, distinct de cea contencioasă în sfera judecătorească, după repartizarea cererii, este pusă obligativă de a întreprinde toate măsurile prevăzute de art. 213, 214, 205 și 207 și 216 Cod administrativ, ceea ce presupune acordarea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor, comunicarea acțiunii, solicitarea referinței și a dosarului administrativ, soluționarea cererilor de suspendare a actului administrativ contestat, atragerea în proces a terților, soluționarea tuturor cererilor și demersurilor (strămutare, declinare, excepție de neconstituționalitate, etc), verificarea admisibilității acțiunii, reclamarea probelor și după caz, pregătirea dezbaterilor judiciare.

Astfel, instituirea unui termen limită, fără posibilitatea prelungii acestuia, în situația în care există motive obiective care pot periclita finalizarea procedurilor judiciare, nu poate garanta respectarea tuturor drepturilor procesuale ale participanților la proces și nici examinarea deplină și *ex nunc* a elementelor de fapt și de drept.

În același context, la alin. 4 din același articol este prevăzut termenul de 30 de zile calendaristice, care însă nu precizează, de când începe să curgă (data depunerii apelului, înregistrării în instanță, etc.).

În concluzie, reieșind din cele sus enunțate, în termenul stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii, solicităm examinarea propunerilor/obiecțiilor/comentariilor reflectate mai sus pe marginea cererii de avizare a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), cu numărul unic 554/M/2024.

Președintele interimar al
Judecătoria Chișinău

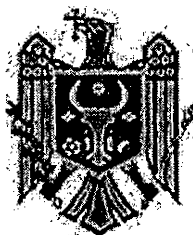
Arhip Alexandr

Ex. Nergu Alexandr
Tel. 022-521313

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucurează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi făcută doar în condițiile Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

№ 4-35/ 7-17/24 din 11.07.24

Consiliul Superior al Magistraturii
natalia.cioara@csm.md

Cu referire la scrisoarea expediată prin email la 16 iulie 2024, Curtea de Apel Chișinău Vă informează că, susține *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), nr. unic 554/MAI/2024*, cu unele propuneri referitor la art. 28 din proiectul legii privind modificarea art. 65 a Legii nr. 270/2008 și anume, considerăm că orice act judecătoresc irevocabil (nu doar pe fond) care face obiectul unei cereri de azil în procedură rapidă, poate declanșa procedura de îndepărtare a subiectului de pe teritoriul Republicii Moldova.

Or, în urma unor analize a practicii judiciare în această materie urmează că, întru evitarea extrădării rapide, deseori participanții la proces (inclusiv profesioniștii) intenționat recurg la măsuri procesuale de tergiversare a procesului judiciar pe fond și formulează acțiuni de contestare din start vădit inadmisibile care generează soluția legală de inadmisibilitate și acordă posibilitatea adresării repetate cu aceiași acțiune, adesea de mai multe ori, așa cum s-a întâmplat și în cazul recent mediatizat public privind omorul din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău.

Prin urmare, pentru a fi evitate astfel de acțiuni manipulatorii și a responsabiliza subiecții să manifeste diligență la întocmirea acțiunilor de contestare a deciziilor Inspectoratului General pentru Migrație propunem ca prevederile legii să stabilească expres că, orice act judecătoresc irevocabil pronunțat în această materie este pasibil declanșării procedurii de îndepărtare de pe teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, prin raportare la specificul acestor categorii de litigii, considerăm că sarcina probațiunii urmează a fi pusă în seama reclamantului or, cel care se consideră prejudiciat trebuie să aducă proba viciului, prejudiciului și a legăturii cauzale dintre ele având în vedere că, soluția adoptată de Inspectoratul General pentru Migrație urmează să fie întemeiată de probe veridice care au fost administrate în dosarul cauzei.

Alte sugestii și obiecții cu privire la proiectul legii, nu sunt.

Cu stimă,

Președinte interimar
al Curții de Apel Chișinău

Ghenadie MÎRA

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 24/2835 din 22.07.2024

La nr. 18-69-7228 din 01.07.2024

Cancelaria de Stat

Prin prezenta, Ministerul Sănătății a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (*număr unic 554/MAI/2024*) și comunică următoarele obiecții și propuneri.

La art. I - Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova:

Conform notei informative la proiect, la capitolul fundamentarea economico-financiară, se atestă că **examenul medical gratuit** pentru solicitanții de azil va fi asigurat de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Afacerilor Interne.

Totodată, luând în considerare că în noua redacție a art. 31 lit. k) este indicată sursa de finanțare doar pentru **examenul medical gratuit din motive de sănătate publică**, propunem completarea proiectului cu următoarele prevederi:

- 1) completarea lit. o) din art.28 cu următorul text:
„, , acoperită din contul bugetului de stat.”.
- 2) completarea art.30 cu aliniatul (5) cu următorul conținut:
„(5) Accesul la asistență medicală este acoperit din contul bugetului de stat.”.

În același context, relevăm necesitatea expunerii lit. g) din art. 39 în următoarea redacție:

„g) de a primi asistență medicală urgentă și tratamentul de bază a bolilor, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății, în limitele posibilităților bugetului de stat.”

Ministru

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2024.07.22 19:45:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ala NEMERENCO

Ex: M.Zadnipru,
tel: 022 268812

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 134, Ștefan cel Mare și Sfânt Ave.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 24/3007 – 130 din 17.07.2024
La nr. _____ din _____

Ministerul Afacerilor Interne

copie: Cancelaria de Stat

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024), autor – Ministerul Afacerilor Interne, remis spre avizare, și, în limitele competențelor instituției, avizăm favorabil proiectul, fără obiecții.*

Totodată, la definitivarea proiectului, propunem autorului să i-a în considerare următoarele propuneri la **art. I pct. 17** din proiectul de lege:

1. Să se examineze suplimentar noua redacție a **art.53 alin.(3) din Legea nr.270/2008** privind azilul în Republica Moldova pentru corelarea cu prevederile pct.23 și 24 din Conceptul Sistemului informațional „Migrație”, conform cărora în sistemul informațional respectiv se păstrează un set de date aferente obiectelor informaționale „Persoană fizică” și „Solicitarea serviciului”, *inclusiv datele biometrice ale persoanei* (fotografia, imaginea facială digitală, amprentele digitale, semnătura personală a titularului cu vârsta de peste 14 ani).

2. Subsecvent, recomandăm excluderea din redacția propusă a cerinței de întocmire a dosarelor personale, pornind de la faptul că informațiile respective vor fi deja înregistrate în Sistemul informațional „Migrație”. Dacă, totuși, autorul proiectului consideră necesară păstrarea acestei cerințe din considerentul că o parte din informațiile solicitanților de azil nu vor fi încărcate în sistem sau se impune păstrarea originalelor acestor documente pe suport de hârtie, atunci propunem ca în modificarea la art.53 alin.(3) textul „care vor conține date referitoare la identitatea lor, fotografiile și alte date relevante cererii de azil” să fie substituit cu cuvintele „care vor conține documente și alte informații relevante cererii de azil care nu pot fi păstrate în cadrul Sistemului informațional „Migrație” ”. Considerăm că redacția propusă va asigura utilizarea mai eficientă a resurselor administrative ale Inspectoratului General pentru Migrație, prin excluderea obligării angajaților de a întocmi dosare ale solicitanților de azil pe suport de hârtie care redau informații deja introduse în sistem, fapt ce necesită consum de timp, spațiu și hârtie.

Digitally signed by Fricățel Eduard
Date: 2024.07.17 14:01:18 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Secția juridică
și resurse umane**

Eduard FRICAȚEL

(împuternicit

în baza Ordinului Directorului I.P. AGE
nr. 24/3005-35 din 09.07.2024)

Ex.: Dumitru Botea,
e-mail: dumitru.botea@egov.md
tel.: 061 000 493

Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: <https://msign.gov.md>.

consiliul pentru egalitate
совет по равенству
equality council

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

Nr. 04/1254 din 15.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne
email: secretariat@mai.gov.md,
tatiana.gujuman@mai.gov.md,
elena.coliuico@mai.gov.md

Consiliul pentru egalitate (Consiliul), în temeiul art. 12 alin. (1) lit. b) și c) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 21 lit. (b) al Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, a luat act de *proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic 554/MAI/2024)* și înaintează următoarele propuneri.

Consiliul notează că prezentul proiect are drept scop ajustarea cadrului normativ național în domeniul azilului în vederea asigurării concordanței acestuia cu principiile și normele directivelor europene în materie de azil, printre altele, proiectul urmează să transpună parțial art. 21, art. 22 alin. (1), (2) și (3) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L180/96 din 29 iunie 2013.

În acest context, Consiliul menționează că a examinat, în cauza nr. 237/18,¹ situația solicitanților de azil în acces la asistența medicală. Astfel, Consiliul a constatat că solicitanții de azil, conform art. 30 alin. (1) al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, sunt asigurați cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața. Cu alte cuvinte, solicitanții de azil, deși nu sunt subiecți ai sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, pot beneficia de asistență medicală de urgență sau pot solicita prestarea contra plată a unui serviciu medical de care au nevoie, ori pot să se asigure în mod facultativ la asigurătorii privați din Republica Moldova. În această privință, Consiliul a atras atenția că nu toți solicitanții de azil sunt în situație similară. Astfel, precum prevăd articolele 21 și 22 ale Directivei UE 2013/33, minorii, minorii neînsoțiți, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri cu copii minori, victimele traficului de persoane, persoanele care suferă de afecțiuni grave, persoanele cu afecțiuni mintale și persoanele care au fost supuse torturilor, violurilor sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală - sunt persoane vulnerabile care au nevoi speciale și trebuie să se bucure de sprijin specific din partea statului.

În decizia emisă, Consiliul a recomandat armonizarea legislației aferente azilului și a asigurării medicale obligatorii prin raportarea la cadrul normativ european, și anume completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din partea statului cu persoanele din grupurile vulnerabile enumerate în Directiva UE 2013/33, solicitante de azil.

¹ https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Decizie_neconstatare_237_2018.pdf

În continuare, Consiliul reține că deși în proiect se propune completarea art. 2 al Legii nr. 270/2008 cu noțiunea “*solicitant cu necesități speciale*”, care include categoriile menționate *supra*, la care se referă și art. 21, 22 ale Directivei 2013/33/UE, proiectul nu conține norme privind instituirea unor măsuri de sprijin în materie de asistență medicală ajustate la situația specială a persoanelor din categoriile vulnerabile. Or, în această privință, art. 19 alin. (2) al Directivei stabilește că statele membre acordă asistență medicală sau de alt tip necesară solicitanților cu nevoi speciale de primire, inclusiv îngrijirea corespunzătoare a sănătății mintale, dacă este cazul.

Astfel, în vederea armonizării legislației aferente azilului și asigurării medicale obligatorii la cadrul normativ european, Consiliul reiterează recomandarea de modificare a art. 4 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală prin completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din partea statului cu o nouă literă după cum urmează: solicitanții de azil cu necesități speciale (așa cum această categorie este definită în redacția proiectului).

De asemenea, Consiliul propune completarea art. 30 alin. (1) al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova cu următoarele: „Solicitanții de azil cu necesități speciale au dreptul la asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală.”

Președinte

Digitally signed by Feldman Ian
Date: 2024.07.15 12:29:11 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ian FELDMAN

Ex.: Direcția politici nediscriminare
022 922 146

Platforma Femeilor Rome "ROMNI" din Moldova, Mun.Chisinau, Tohatin Str. Pacii 23, Moldova, MD
2092

Contacte: vocearomilor@gmail.com, romnicoordination@gmail.com, tel. + 373 68 11 34 29

Nr. 11 din 15 iulie 2024

Domnului Andrei Cecoltan
Secretar de stat al Ministerului Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

Opinia

la proiectul de lege privind procedura de azil

Stimate Domnule Secretar de stat,

Această opinie este prezentată în contextul inițiativei de modificare unor acte normative cu privire la elaborarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative privind procedura de azil.

Salutăm inițiativa Ministerului Afacerilor Interne cu privire la elaborarea proiectului de lege privind procedura de azil care are scopul fortificării unui cadru juridic coerent și clar privind consolidarea sistemului de azil al Republicii Moldova, garantării solicitanților unei forme de protecție internațională, asigurarea unui tratament egal și adecvat, inclusiv pentru persoanele cu necesități speciale și reducerea cererilor de azil abuzive, respectând drepturile omului, dar și asigurarea ordinii și securității statului.

Proiectul de lege este, în general, în conformitate cu legislația și standardele internaționale privind refugiații. Cu toate acestea, constată că anumite concepte sunt confuze care pot crea dificultăți la aplicarea practică a legii.

Prin urmare, scopul prezentării opiniei la proiectul de lege este de a oferi suport autorităților în adoptarea unei legislații care este în conformitate cu dreptul internațional și standardele internaționale, precum și suficient de clare pentru a facilita implementarea legii în practică.

Platforma Femeilor Rome „ROMNI”, în continuare ROMNI, a fost înregistrată ca organizație neguvernamentală în septembrie 2016. Obiectivul său strategic este de a sprijini minoritatea romă din Republica Moldova, prin sprijinirea accesului la serviciile necesare, prin campanii și acțiuni de advocacy pentru protecția drepturilor lor și prin lupta împotriva discriminării împotriva romilor. În timp ce multe dintre activitățile organizației se concentrează pe asistența acordată femeilor, tinerilor și copiilor, campaniile sale de advocacy susțin drepturile tuturor romilor care își au domiciliul și reședința în Republica Moldova. Platforma Femeilor Rome a devenit în ultimii ani principalul reprezentant și apărător al drepturilor și intereselor femeilor rome, precum și un furnizor de servicii menite să îmbunătățească calitatea vieții romilor locali și a refugiaților, peste 90% dintre beneficiari fiind femei și fete.

În urma analizei proiectului de Lege privind procedura, am constatat că la această etapă documentul conține mai multe deficiențe, precum:

1. **Proiectul de lege conține formulări ambigue.** Completarea articolului 3 din proiectul de lege cu noțiunea de persoane cu nevoi speciale trebuie reformulată deoarece este confuză sau de înlocuit cu un articol privind particularitățile grupurilor vulnerabile. Menționăm că orice persoană cu nevoi speciale poate fi atribuită ca aparținând grupului vulnerabil, însă nu și invers, orice persoană care face parte de grupurile vulnerabile este persoană cu nevoie speciale.
2. Conceptul de vulnerabilitate are conexiuni cu noțiunile de excluziune socială, sărăcie, discriminare și marginalizare, iar grupurile vulnerabile - desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială. Astfel, deși nota explicativă a proiectului de lege, face delimitare între aceste două concepte, acest fapt nu reiese și din conținutul proiectului de lege.

În acest context, recomandăm substituirea noțiunii de persoane cu nevoi speciale cu noțiunea de solicitant care necesită condiții de primire speciale sau solicitant care necesită garanții procedurale speciale.

Solicitant care necesită garanții procedurale speciale: este solicitant de protecție internațională a cărui capacitate de a beneficia de drepturile și de a-și îndeplini obligațiile prevăzute de prezenta lege este limitată ca urmare a unor circumstanțe individuale care se pot datora, printre altele, vârstei, sexului, orientării sexuale, identității de gen, etniei, unei dizabilități, unei boli grave, unor afecțiuni sau tulburări mentale sau ca urmare a torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală etc.

3. **Persoanele de etnie romă au fost omise la elaborarea proiectul de lege.** Deși, proiectul de modificare a Legii nr. 270/2008 se urmărește accesul grupurilor și persoanelor vulnerabile și cu nevoi speciale la procedura de azil, Platforma Femeilor Rome ROMNI din Moldova își exprimă îngrijorarea în legătură cu faptul că nevoile și vulnerabilitățile multiple ale persoanele de etnie romă nu au fost luate în considerare la elaborarea proiectul de lege.

În acest context, reiterăm faptul că romii¹ constituie astăzi una dintre cele mai vulnerabile comunități din Europa și cea mai marginalizată și săracă, inclusiv ar suferi persecuții în unele țări de origine, dar și multiple cazuri de discriminare și segregare în Republica Moldova.² Persoanele refugiate de etnie romă sunt printre cele mai vulnerabile care se confruntă cu provocări majore privind accesarea serviciilor de asistență și protecție, inclusiv integrarea în Moldova.

Prin urmare, sunt deplin justificate măsuri afirmative speciale, fie și temporare de asigurare a accesului la servicii, mai ales în contextul anului 2024 de retragere de fonduri alocate refugiaților și diminuării numărului de echipe mobile ale organizațiilor active pe teren.³

Exemplu 1: Introducerea funcției de audiere a fișierului text, precum și elaborarea și distribuirea materiale informative video și audio în anumite dialecte ale limbii Români, ar spori accesul la informație referitor la serviciile disponibile.

Exemplu 2: Instituirea funcției de mediator comunitar sau cultural pe lângă Instituțiile responsabile de elaborarea și implementarea politicilor de migrației și azil, ar asigura o mai bună incluziune ale acestui grup marginalizat, cu atât mai mult că este un bun precedent și rezultate al existenței acestei funcții pe lângă Centrul de Criză și că regresul în această practică în 2023-2024 este inexplicabil.

- 4. Terminologii repetitive și confuze.** Cu toate că în procesul de modificare a legii cu privire la azil se ține cont de o abordare sensibilă la dimensiunea de gen, ținând seama de obligațiile care îi revin Republicii Moldova în temeiul Convenției⁴ Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), în vederea garantării faptului că femeile care au nevoie de protecție internațională și care au fost supuse violenței de gen beneficiază de un nivel corespunzător de protecție, totuși unele terminologii sunt repetitive și confuze.

Exemplu 1: persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală, sau persoane care au fost supuse violenței psihologice și psihice.

¹ Situația romilor <https://ro.wikipedia.org/wiki/Anti%C8%9Bie%C4%83nism>

Situația romilor la nivel UE și măsurile întreprinse

<https://fra.europa.eu/en/publication/2022/roma-survey-findings>

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690629/EPRS_BRI\(2021\)690629_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690629/EPRS_BRI(2021)690629_EN.pdf)

² Persecuțiile suferite de către romi în Ucraina

<https://www.hrw.org/news/2021/11/29/radicals-target-roma-people-ukraine>

<https://www.hrw.org/news/2018/06/26/ukraine-fatal-attack-roma-settlement>

<https://www.dw.com/en/roma-attacked-in-ukraine-human-rights-activists-call-for-dialogue/a-19519901>

Situația refugiaților romi în Moldova, în special în 2022

<http://www.errc.org/news/segregation-and-sub-standard-living-conditions-romani-families-stuck-in-limbo-in-moldova>

<https://www.hrw.org/news/2022/05/25/moldova-romani-refugees-ukraine-face-segregation>

http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2022/05/Raport-nr.1-persoane-str%C4%83ine-refugiate-18_05_22.pdf

<https://ombudsman.md/rapoarte/drepturile-persoanelor-straine/>

³ Formele de discriminare sunt explicate aici: <https://egalitate.md/what-is-discrimination/>

⁴ Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) <https://rm.coe.int/168046253e>

Exemplu 2: sunt utilizați ambii termeni de minor și copil, termenul de copil e unicul fiind conform standardelor internaționale și Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, fiind desemnată copil orice persoană sub 18 ani.⁵

- **Principii generale privind protecția grupurilor vulnerabile.** În contextul în care obiectivul proiectului de lege este de a garanta solicitanților unei forme de protecție internațională, asigurarea unui tratament egal și adecvat, inclusiv pentru persoanele vulnerabile și reducerea cererilor de azil abuzive, respectând drepturile omului, considerăm necesar includerea în lege la capitolul principii generale, unui articol care ar reglementa situația grupurilor vulnerabile, după cum urmează:

Situația persoanelor vulnerabile.

(1) Aplicarea dispozițiilor prezentei legi se realizează cu luarea în considerare a nevoilor speciale ale persoanelor vulnerabile.

(2) În categoria persoanelor vulnerabile sunt incluși copiii, copiii neînsoțiți, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri însoțiți de copii, victimele traficului de persoane, persoanele care suferă de afecțiuni grave, persoanele cu afecțiuni mintale și persoanele care au fost supuse torturilor, violurilor sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală, ori aflate în alte situații speciale.

(3) Pentru scopurile legi apartenența la categoria persoanelor vulnerabile se determină după depunerea cererii de azil, cât mai curând posibil, de către specialiști din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație, pe baza unei evaluări individuale. În vederea realizării evaluării individuale și a luării măsurilor adecvate pentru asigurarea drepturilor și garanțiilor prevăzute de prezenta lege, autoritățile competente acordă sprijin de specialitate, la solicitarea Inspectoratului General pentru Migrație.

(4) În situația în care au fost identificate persoane vulnerabile cu nevoi speciale, personalul de specialitate al Inspectoratului General pentru Migrație realizează evaluări în scopul identificării nevoilor speciale și dispune măsurile adecvate în scopul asigurării drepturilor și garanțiilor prevăzute de prezenta lege pe durata procedurii de azil.

(5) Inspectoratul General pentru Migrație monitorizează situația solicitanților cu nevoi speciale de primire și, împreună cu autoritățile competente, se asigură că asistența oferită acestora se acordă pe toată durata procedurii de azil.

- **Accesul la procedura de azil.** Proiectul de lege reglementează accesul la procedura de azil. Cu toate acestea, prevederile proiectului de lege utilizează diverși termeni, pentru a descrie pașii pe care trebuie să îi urmeze un solicitant pentru a accesa procedura de azil. Prin urmare, recomandăm utilizarea unei terminologii simplificate și armonizate de-a lungul documentului când descriu diferitele etape pentru accesarea procedurii de azil și cu precizarea drepturilor și obligațiilor aferente acelor etape.
- **Cererile de azil care fac obiectul procedurii rapide.** Articolul 62 al proiectului de lege descrie, procedurile accelerate care considerăm că nu ar trebui aplicate persoanelor

⁵ <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>

neînsoțite și copiii separați sau persoanelor cu nevoi speciale. Recomandăm ca nevoile specifice ale acestor grupuri să fie luate în considerare în mod adecvat în procedura de azil și ca acestea aplicații să fie prioritizate.

- **Interesul superior al copilului.** Considerăm necesar ca proiectului de lege, să cuprindă conceptul general prevăzut de Convenția⁶ privind Drepturile Copilului potrivit căreia toate deciziile cu privire la copii se iau cu respectarea interesului superior al copilului.

Concluzii:

- ✓ Inițiativa de a reglementa protecția grupurilor vulnerabile este salutară, dar proiectul de lege propus spre consultare poate să creeze confuzii și o practică eronată.
- ✓ Proiectul ar trebui să se bazeze pe o analiză consecventă a problemelor cu care se confruntă solicitanții de azil și să ofere soluții legislative consecvente, inclusiv cu implicarea refugiaților sau ținând cont de poziția lor.

În contextul celor expuse, recomandăm:

- **Conceptualizarea**, definirea și delimitarea clară a solicitantului care necesită garanții procedurale speciale și definirea conceptului de grup vulnerabil în lege.
- **Consultarea amplă cu organizarea unei runde suplimentare de consultări**, pentru identificarea problemelor specifice, care necesită reglementare suplimentară. Grupurile vizate pentru astfel de consultări includ organizațiile neguvernamentale, guvernamentale și internaționale, refugiații, precum și alte organizații și structuri.
- **Identificarea soluțiilor legale potrivite pentru fiecare problemă identificată și reglementarea lor distinctă** fie în capitole separate, fie în acte normative separate.
- **Revizuirea proiectului de lege ținând cont de rezultatele proceselor analitice și consultative menționate supra.**

Cu respect,

Elena Sîrbu

Directoarea Executivă ROMNI

⁶ Convenția Internațională privind drepturile Copilului
<https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>

REPUBLICA MOLDOVA
COALIȚIA „VOCEA ROMILOR”

Mun. Chișinău, str. Burebista 78
Tel: + 373 67 580 948 E-mail: coalitiaromilor@gmail.com

Nr. 4 din 12.07.2024

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Doamna Tatiana GUJUMAN, ofițer principal al Direcției politice în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, migrației și azilului

E-mail: tatiana.gujuman@mai.gov.md

Doamna Elena COLIUJCO, șef al Direcției politice în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, migrației și azilului

E-mail: elena.coliujco@mai.gov.md

AVIZUL

**Coaliției „Vocea Romilor” din Republica Moldova privind consultarea publică a Proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative¹ (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova²),
– în contextul plasării documentului spre Consultare publică pe Platforma online particip.gov.md**

¹ <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarare-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-privind-procedura-de-azil/12768>

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136582&lang=ro

		proprii (în cazul persoanelor cu obstacole majore în procesul de documentare) sau actelor de identitate emise în țara de origine”.	
3.	Articolul 3 se completează cu noțiunile:	Sintagma „ <i>condițiile materiale de primire</i> – asistența acordată solicitanților a unei forme de protecție incluzând cazare, hrană, îmbrăcăminte, materiale de întreținere și igienă, transport și alocații financiare sau o formă combinată a acestor elemente în condițiile stabilite de Guvern” – se propune să fie modificată prin „ <i>componentele esențiale ale asistenței sociale acordate solicitanților</i> – asistența socială acordată de stat solicitanților a unei forme de protecție, incluzând: cazare, hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, lenjerie, produse de întreținere și igienă, servicii de transport public, alocații financiare sau o formă combinată a acestor elemente în condițiile stabilite de Guvern, ajutoare materiale destinate pentru accesul echitabil în Instituțiile publice de Învățământ General (procurarea setului de școlarizare necesar pentru 1 elev/copil)”.	Modificarea propusă va eficientiza mecanismul guvernamental de acordare a asistenței sociale, în baza definirii explicite a componentelor esențiale ale acesteia pentru solicitanții unei forme de protecție.
4.	Articolul 3 se completează cu noțiunile:	Sintagma „ <i>solicitant cu necesități speciale</i> – minorii, minorii neînsoțiți, familiile monoparentale cu copii, familiile cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere, persoanele cu dizabilități, femeile gravide, victimele traficului de ființe umane, persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală, precum și	Modificarea propusă va include în categoria <i>solicitanților de azil cu necesități speciale</i> – și persoanele de etnie Romă, din motivul că acestea fac parte dintr-o comunitate etnică cu profil social complex de vulnerabilități intersectoriale, inclusiv: gradul ridicat de analfabetism instituțional, discriminare etnică și marginalizare socială.

		<p>persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală, victimă a violenței în familie, persoanele care au atins vârsta de pensionare” – se propune să fie modificată prin „<i>solicitant de azil cu necesități speciale</i> – minorii, minorii neînsoțiți, familiile monoparentale cu un copil/mai mulți copii, familiile cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere/tutelă/curatelă, persoanele cu dizabilități, femeile gravide, lăuzele, victimele traficului de ființe umane, persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală, persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihică, victimele violenței în familie, persoanele care au atins vârsta de pensionare, persoanele cu obstacole majore în procesul de documentare, persoanele de etnie Romă”.</p>	<p>Modificarea propusă este elaborată în temeiul Recomandării 1941(2010) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei „privind solicitanții de azil romi în Europa”³.</p>
5.	<p>Articolul 39 (f). Drepturile beneficiarilor de protecție temporară. Beneficiarul de protecție temporară are dreptul:</p>	<p>Sintagma „de a avea acces la cazare în cadrul Centrului de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate, gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale” – se propune să fie modificată prin „de a avea acces la cazare în cadrul Centrului de plasament temporar pentru solicitanți de azil cu</p>	<p>Modificarea propusă prioritizează utilizarea noțiunii „solicitanți de azil cu necesități speciale” vs „persoanele aflate în dificultate”. Categorია „solicitanți de azil cu necesități speciale” este explicit definită în modificarea art. 3, din proiectul actului normativ propusă spre aprobare.</p>

³ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804606d3>

		necesități speciale, gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale”	
6.	Articolul 39 (h). Drepturile beneficiarilor de protecție temporară. Beneficiarul de protecție temporară are dreptul:	Sintagma „de a avea acces la învățământ obligatoriu, în cazul minorilor, asigurat de Ministerul Educației și Cercetării în instituțiile publice de învățământ general, în limitele posibilităților sistemului educațional și în aceleași condiții ca și pentru copiii minori cetățeni ai Republicii Moldova” – se propune să fie modificată prin „de a avea accesul echitabil la învățământ obligatoriu, în cazul minorilor, asigurat de Ministerul Educației și Cercetării în Instituțiile publice de Învățământ General”.	Modificarea propusă prioritizează utilizarea noțiunii „accesul echitabil”, care presupune acordarea primordială a unui ajutor material beneficiarilor de protecție temporară, în cazul dat minorilor, pentru procurarea setului de școlarizare necesar pentru 1 elev/copil. Copiii minori, beneficiarii de protecție temporară, sunt multilateral afectați după strămutarea forțată din zona de conflict militar/război, literalmente, acest grup de minori social-vulnerabili nu dispune de „aceleași condiții” ca și semenii lor – copiii minori, cetățeni ai Republicii Moldova.
7.	Articolul 39 (i). Drepturile beneficiarilor de protecție temporară. Beneficiarul de protecție temporară are dreptul:	Sintagma „de a beneficia, în cazul familiei cu copii, precum și al minorului neînsoțit de toate măsurile de asistență socială asigurate...” – se propune să fie modificată prin „de a beneficia, în cazul familiilor monoparentale cu un copil/mai mulți copii, familiilor cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere/tutelă/curatelă, precum și al minorului neînsoțit de toate măsurile de asistență socială asigurate...”	Modificarea propusă definește explicit și extinde categoria beneficiarilor de protecție temporară social-vulnerabili, care au dreptul de „a beneficia de toate măsurile de asistență socială asigurate prin intermediul agențiilor teritoriale de asistență socială ale Ministerului Muncii și Protecție Sociale, în conformitate cu legislația”.

Silvia FERARU, Secretar general al Coaliției „Vocea Romilor” din Republica Moldova

Digitally signed by Feraru Silvia
Date: 2024.07.15 08:56:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor:

Ion DUMINICA,

Membru al Secretariatului Coaliției „Vocea Romilor” din Republica Moldova

Tel. 079537572

E-mail: asociatiaporojan@gmail.com

**Coaliția „Vocea Romilor” din Republica Moldova este o Platformă națională, constituită din 40 Organizații ale Societății Civile a Romilor, care promovează drepturile persoanelor de etnie și origine Romă – prin prisma implicării intersectoriale în procesul de elaborare, monitorizare, implementare și evaluare autentică a politicilor publice menite să perfecționeze procesul de incluziune socială și abilitare locală a comunității rome (comunitate etnică cu profil social complex de vulnerabilități intersectoriale).*

A.O. Asociația pentru Abilitarea Copilului și Familiei „AVE Copiii”
MD – 2009, str. Constantin Stere 1, Chișinău, Republica Moldova
Tel./ Fax: +373 (22) 23 78 54, C.F. 1011620002711
E-mail: office@avecopiii.md www.avecopiii.md

215/23.07.2024

Elena COLIUJCO, Șef
Direcția politici în domeniul managementului integrat
al frontierei de stat, migrației și azilului
Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

RE: Proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic: 554/MAI/2024)*

Stimată Doamnă,
deși termenul limită de prezentare a comentariilor la proiectul de lege supus consultărilor a fost depășit, totuși, Vă rog să considerați comentariile și propunerile de ajustare de mai jos.

Apreciem decizia de a contextualiza protecția temporară din perspectiva protecției copilului și considerăm oportune propunerile de completare a articolelor 8 și 14 din Legea 140/2014. Reamintim că obligațiile statului în temeiul Articolului 2 al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului se aplică fiecărui copil de pe teritoriul statului și tuturor copiilor supuși jurisdicției sale. Aceste obligații se aplică în interiorul granițelor statului, inclusiv în ceea ce privește acei copii care intră sub jurisdicția statului în timp ce încearcă să intre pe teritoriul țării. Prin urmare, se bucură de aceste drepturi nu doar copiii care sunt cetățeni ai statului parte ci toți copiii, inclusiv solicitanți de azil, refugiați și migranți, indiferent de naționalitate, statut de imigrație sau apatridie (pct.12, Comentariului General nr.6 (2005) cu privire la Tratatamentul copiilor neînsoțiți și separați în afară țării lor de origine). Prin urmare, deși Legea 140/2013 la Articolul 2 consideră prevederile Articolul 2 din Convenție, totuși, având în vedere că unii copii străini intră sau rămân pe teritoriul țării neînsoțiți sau separați, recomandările de completare/ajustare a Legii 140/2013 incluse în proiectul de Lege prezentat spre consultare, necesită o contextualizare mult mai amplă, inclusiv din perspectiva introducerii definiției de ”copil neînsoțit”, completării definiției de ”copil separat de părinți”, dar și din perspectiva protecției nemijlocite a copiilor străini neînsoțiți și separați de părinți, precum și a referirii lor către sistemul de protecție a copilului.

Astfel, recomandăm, în primul rând, completarea Articolului 3 (Noțiuni principale) al Legii 140/2013, imediat după definiția de ”copil aflat în situație de risc”, cu definiția de ”copil neînsoțit” conform pct.7 a Comentariului General nr.6 (2005) cu privire la Tratatamentul copiilor neînsoțiți și separați în afară țării lor de origine, Art. 2(l) of Directive 2011/95/EU (Recast Qualification Directive), precum și cu unele ajustări după cum urmează „*Copil neînsoțit – copil străin care intră pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă, responsabilă pentru acesta prin lege sau obicei și atâta timp cât nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană sau autoritate tutelară; Această definiție desemnează, de asemenea, un copil străin care este lăsat neînsoțit după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova;*”.

Concomitent, pentru a asigura acces la măsurile de protecție atât copiilor străini neînsoțiți, cât și celor separați de părinți (ultimii, în contextul crizei refugiaților, au fost definiți drept fiind însoțiți de persoane neautorizate), recomandăm completarea noțiunii de "copil separat de părinți" din Articolul 3 a Legii 140/2013, imediat după sintagma "copil luat de la părinți din cauza unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea acestuia" - cu sintagma "copil neînsoțit; copil străin care a fost separat de ambii părinți sau de îngrijitorul lui primar legal sau obișnuit, dar nu neapărat de alte rude;"

Recomandăm, la fel, ca propunerea de completare a Articolului 8, așa cum este indicată în proiectul prezentat spre consultare, să fie redactată spre a defini situația de risc și nu grupul de copii. Astfel, la Articolul 8 (Identificarea copiilor aflați în situație de risc), recomandăm, introducerea propunerii indicate în proiectul prezentat spre consultare, imediat după litera d), în următoarea redacție "d¹) copiii străini, au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de persoane adulte responsabile pentru ei prin lege, ori - au fost lăsați neînsoțiți după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova; d²) copiii străini au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fiind separați de ambii părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, dar nu neapărat de alte rude, ori au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova în grija unor persoane neautorizate".

Completarea Articolelor 9 și 11 așa cum este indicat în propunere, devin redundante dacă va fi acceptată redacția Articolului 8 așa cum a fost propusă mai sus.

Recomandăm, la fel, ca propunerea de completare a Articolului 14 (Copiii rămași temporar fără ocrotire părintească), așa cum este indicat în proiectul prezentat spre consultare, să fie revizuită după cum urmează:

- Completarea alineatului 1) cu două litere noi cu următorul conținut "i) străini care au intrat neînsoțiți pe teritoriul Republicii Moldova, precum și cei care au fost lăsați neînsoțiți după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova; j) străini care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fiind separați de ambii părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, dar nu neapărat de alte rude, ori au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova în grija unor persoane neautorizate";

- Completarea alineatului 2) cu două litere noi cu următorul conținut "i) reunirii cu familia a copilului străin neînsoțit sau separat; j) returnării copilului străin neînsoțit sau separat în țara de reședință obișnuită;"

Concomitent, subliniem importanța cooperării intersectoriale în protecția copilului și în acest sens, recomandăm revizuirea art.85 (Regimul juridic al străinilor minori aflați pe teritoriul Republicii Moldova fără reprezentanții lor legali) al Legii 200/2010, precum și art. 71 (Cazarea minorilor neînsoțiți) al Legii 270/2008 pentru a asigura referirea la timp a copiilor neînsoțiți și copiilor străini separați de părinți către sistemul de protecție a copilului, având în vedere vulnerabilitatea specială a acestora așa cum este recunoscut în art.20 al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. Reamintim, în acest sens, obligația care îi revine statului parte la Convenție, în temeiul Articolului 6 - protecția împotriva violenței și exploatarei, pe cât posibil, pentru a preveni punerea în pericol a dreptului copilului la viață, supraviețuire și dezvoltare. Prin urmare, copiii separați și neînsoțiți sunt vulnerabili la diverse riscuri care le afectează viața, supraviețuirea și dezvoltarea. În acest sens, Comitetul ONU pentru drepturile copilului recomandă luarea de măsuri practice la toate nivelurile pentru a proteja copiii de riscurile menționate mai sus, inclusiv dar nelimitat la numirea promptă a reprezentanților legali (art.18(2) și 20(1)), atribuție care în contextul țării noastre îi revine autorității tutelare teritoriale conform Articolului 7, lit.h) - reprezentarea intereselor și a drepturilor copiilor în instanța de judecată și în alte instituții sau autorități.

Reieșind din cele menționate mai sus, propunem următoarea revizuire a art.85 (Regimul juridic al străinilor minori aflați pe teritoriul Republicii Moldova fără reprezentanții lor legali) al Legii 200/2010:

”Articolul 85. Regimul juridic aplicabil copiilor neînsoțiți și copiilor străini separați de părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți

(1) În cazul copiilor neînsoțiți și copiilor străini separați de părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, care au intrat și rămân neînsoțiți sau separați pe teritoriul Republicii Moldova, autoritatea competentă pentru străini procedează după cum urmează:

- a) stabilește identitatea și modul lor de intrare în țară;
- b) asigură referirea imediată către autoritatea tutelară locală de la locul identificării copilului;
- c) adoptă măsuri de identificare a părinților, indiferent de locul lor de reședință, în scopul reîntregirii familiei;
- d) la invitația autorității tutelare, participă la activitatea echipei multidisciplinare în procesul de management de caz a copiilor neînsoțiți și a copiilor străini separați;
- e) participă, în coordonare cu autoritățile tutelare și autoritatea centrală pentru protecția copilului la identificarea de soluții durabile, inclusiv dar nelimitat la reintregirea familiei, returnarea sau integrarea locală etc.;
- f) acordă drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) La interviul cu copiii neînsoțiți și copiii străini separați de părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, care au intrat și rămân neînsoțiți sau separați pe teritoriul Republicii Moldova, aceștia sunt asistați de către autoritatea tutelară teritorială.

(3) În scopul identificării unor soluții adecvate, autoritatea competentă pentru străini cooperează cu alte instituții, precum și cu organizații naționale și internaționale specializate în domeniul protecției drepturilor copilului.”

În același context, propunem următoarea revizuire a art.71 (Cazarea minorilor neînsoțiți) al Legii 270/2008:

”Articolul 71. Protecția și îngrijirea copiilor străini neînsoțiți și separați

(1) Copiii străini neînsoțiți și separați de părinți beneficiază de protecție și îngrijire în conformitate cu Legea 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

(2) Inspectoratul General pentru Migrație sesizează imediat autoritatea tutelară de referință pe marginea tuturor cazurilor copiilor străini neînsoțiți și separați identificați.”

Concomitent, cu referire la Legea 200/2010 dar și Legea 270/2008, recomandăm revizuirea acestora în scopul ajustării tuturor prevederilor la realitățile actuale în domeniul protecției drepturilor copilului.

Adițional, recomandăm următoarele cu referire la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil):

1) La Articolul I, pct. 1 recomandăm completarea propunerii cu lit.f) în următoarea redacție ”f) cuvântul ”minor” și sintagma ”copil minor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul ”copil” la forma gramaticală corespunzătoare.”

Reamintim că, art. 3 din Legea 140/2013 menționează că se consideră „copil” persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu are capacitatea de exercițiu deplină. Respectiv, Legea 140/2013 stabilește că, în cazurile în care persoana are mai puțin de 18 ani, dar a dobândit deja capacitate de exercițiu deplină (prin emancipare sau căsătorie), aceasta nu mai este considerată „copil”. Această prevedere este în concordanță și reiese de fapt din prevederile Convenției cu privire la drepturile copilului care enunță expres în art. 1 că se consideră „copil” orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă.

2) La Articolul I, pct. 2 recomandăm următoarele:

- Revizuirea actuală a noțiunii de "minor neînsoțit" după cum urmează "Copil neînsoțit – copil străin care intră pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă, responsabilă pentru acesta prin lege sau obicei și atâta timp cât nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană sau autoritate tutelară; Această definiție desemnează, de asemenea, un copil străin care este lăsat neînsoțit după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova;"
- Completarea cu o noțiune nouă – de "copil separat" după noțiune de "Copil neînsoțit", după cum urmează "Copil separat – copil străini care a intrat pe teritoriul Republicii Moldova fiind separat de ambii părinți sau de îngrijitorii lui primari legali sau obișnuiți, dar nu neapărat de alte rude, ori lăsat pe teritoriul Republicii Moldova în grija unor persoane neautorizate;"
- Completarea noțiunii de "solicitant cu necesități speciale" cu sintagma "și separați" imediat după cuvântul "neînsoțit".

3) La Articolul I, după pct.6, recomandăm introducerea unui pct. nou care să prevadă completări la art.14, alin.1¹ după cum urmează

"Articolul 14

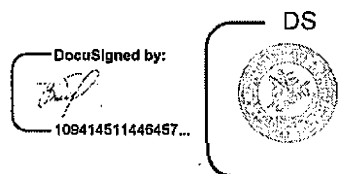
Alin.1¹ se substituie cu următoarea redacție "Drepturile și interesele copilului neînsoțit sau separat solicitant de azil, beneficiar de protecție internațională, de protecție temporară sau de azil politic sunt reprezentate de către autoritatea tutelară teritorială de la locul aflării acestuia."

Reamintim că aceste atribuții ale autorității tutelare teritoriale sunt expres indicate la Art.7, lit.h) din Legea 140/2013 și o interpretare diferită a acestora, ar pune în risc exercitarea acestor atribuții.

Stimată Doamnă Coliujco, sper (deși am întârziat) ca aceste comentarii și sugestii să fie de ajutor în promovarea Proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) (număr unic: 554/MAI/2024)*. Rămân la dispoziția Dumnevoastră pentru orice comentariu sau concretizare cu referire la cele de mai sus.

Cu respect,

Mariana IANACHEVICI
Director executiv, AO AVE Copiii
Membră a Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului
(mandatul 2025-2029)

Chisinau, July 15, 2024

Mrs. Tatiana Gujuman,
Senior Officer of the Directorate for
Policies in the Field of Integrated
State Border Management,
Migration, and Asylum
Email: tatiana.gujuman@mai.gov.md

Mrs. Elena Coliujco
Head of the Policy Directorate in the field of
Integrated Border Management, Migration, and Asylum
Ministry of Internal Affairs
Email: elena.coliujco@mai.gov.md

Subject: Presentation of recommendations and comments to the amendments to the Law on Asylum in the Republic of Moldova (State Chancellery registration number: 554/MAI/2024)

With this letter, the International Organization for Migration (IOM) Mission in the Republic of Moldova (hereinafter IOM Moldova) would like to submit to the Government of Moldova feedback and recommendations on the amendments to the Law on Asylum in the Republic of Moldova, 270/2008.

IOM Moldova provided its comments on the draft amendment registered with the State Chancellery under number 554/MAI/2024. This draft was available for public consultation on the platform <https://particip.gov.md> from July 2, 2024, to July 15, 2024.

IOM would like to highlight that the comments provided in the Annex to this letter are limited to the most important elements identified by IOM, such as the application of public custody measures and their alternatives, international standards on individual assessments to meet the specific needs of applicants the individualization of asylum practices based on the needs of applicants, effective communication between decision-makers and the asylum seeker, and ensuring the respect of the asylum seekers' rights according to international standards and good practices.

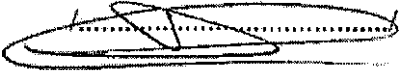
IOM considers that the alignment of the legal framework on the asylum system with and international standards is a necessary, useful and important exercise in the context of ensuring respect for the rights of individuals and the functioning of the rule of law.

To this end, IOM Moldova is available to provide the Government with technical support and expertise if required.

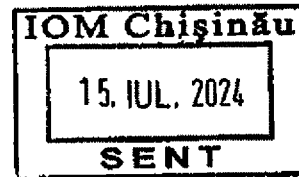
International Organization for Migration (IOM)

On behalf of the IOM Moldova, let me express our appreciation for the excellent long-standing cooperation and commend you for the commitment to align the national legal framework with international norms and standards.

JAKIEN FRESNEL

Annex: Recommendations in the public consultation process of the amendment on the Law on Asylum in the Republic of Moldova

Recommendations in the public consultation process of the amendment on the Law on Asylum in the Republic of Moldova

I. Costs of the asylum procedure:

Article 37 is supplemented with paragraph (4), as follows: "*(4) The cost of identity documents for beneficiaries of international protection and the expenses related to the issuance of these documents shall not exceed the minimum level applicable to identity documents issued to citizens of the Republic of Moldova.*"

IOM comment:

The proposal to establish limits to the cost of identity documents of international protection is welcome. However, it is appropriate to consider , it the possibility of total or partial exemption from the state fee for vulnerable categories of beneficiaries of international protection.

II. Amendments regarding temporary protection:

14.It is supplemented with Chapter V1, as follows: "Chapter V¹ TEMPORARY PROTECTION

IOM comment:

IOM consider this amendment as a positive change, as the current Asylum Law stipulates that temporary protection can be granted for a maximum duration of two (2) years, without possibility of extension. The proposed amendment will establish a flexible mechanism for the application of temporary protection, which can be promptly utilized to address the needs of refugees currently fleeing Ukraine.

Article 39. Rights of beneficiaries of temporary protection

IOM comment:

Granting access to basic rights, including the right to medical assistance, the right to work, and the right to residence, is crucial for refugees as it ensures their dignity, well-being, and local integration. These rights reduce vulnerabilities and promote social stability and cohesion, in accordance with international human rights and refugee protection standards. In this sense, IOM suggests establishing regulations governing the property regime of refugees, including their means of transportation.

Article 39. Rights of beneficiaries of temporary protection

The beneficiary of temporary protection has the right:

g) to receive primary medical assistance and emergency medical assistance, including compensated medicines and medical devices, specialized outpatient medical assistance, and free medical examination for public health reasons, according to the list of medical services established by the Ministry of Health;

IOM comment:

With contributions from the National Health Insurance Company and the Ministry of Internal Affairs, particularly the General Inspectorate for Migration and the General Inspectorate for Border Police, IOM has conducted an assessment on ‘Legal and financial aspects of foreigners’ access to health care in the Republic of Moldova’ (2024). Based on the final report, IOM proposed the following recommendations to the proposed amendments:

- To enhance the provision of health services to asylum seekers, the Republic of Moldova can benefit from the successful approaches adopted by other countries that have encountered similar challenges. Therefore, it is recommended to provide access to essential health services and to the national health programs, as well as allocating financial resources to migration and asylum authorities. This will ensure that asylum seekers receive emergency care and pre-hospital treatment in the event of acute life-threatening conditions. Close collaboration between health institutions and accountable administrative bodies is vital to ensure timely access to essential health services.
- It is further recommended to adjust access to health services for asylum seekers with employment, including the volume of services covered and the legal arrangements established with the employer. This includes adjusting financial coverage for emergencies, including childbirth, and establishing protocols to be followed. Additionally, regulations for procedural standards need to be adjusted in cases where contagious diseases or other health risks to the population are detected.
- Furthermore, it is recommended to develop explicit criteria for conducting health screenings on incoming asylum seekers, to detect potential health issues. In addition, enforcing accountability for adhering to health control obligations, including imposing sanctions for non-compliance, will enhance the significance of this process and foster responsibility in managing one’s health, as well as ensuring the public health security of the host population. Implementing explicit timeframes will prevent potential issues, by ensuring that health services are delivered in a manner.

Article 40. Obligations of beneficiaries of temporary protection

The beneficiary of temporary protection is obligated to:

International Organization for Migration (IOM)

a) comply with the legislation of the Republic of Moldova, without violating the rights and freedoms of others, demonstrate correct and civilized behavior, adhere to the rules established by authorities, and respond to their requests;

j) comply with the legislation of the Republic of Moldova."

IOM comment:

There is a repetition at the letter a) and j).

III. Language of the asylum procedure:

15.In Article 50, paragraph (2), the words "*which shall be verbally translated into a language the applicant understands*" are excluded.

IOM comment:In line with international standards and with the Asylum Procedure Directive formally known as 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2024 on common procedures for granting and withdrawing international protection (Article 10.1 (a)), it is advised for the Republic of Moldova to ensure that all applicants for asylum are informed in a language which they may reasonably be supposed to understand about the procedure to be followed and their rights and obligations during the procedures as well as the possible consequences of not complying with their obligations and not cooperating with the authorities.

The omission of explicit provisions in the Law on Asylum concerning the decision to the asylum claim creates a significant gap. This gap pertains to the notification of the decision on the asylum application is a critical procedural step, as it triggers the commencement of the appeal period for the asylum seeker to contest the decision, if necessary.

IV. Application of restrictive and coercive measures:

18.Article 54 shall have the following content: "Article 54. Asylum applications submitted to other competent authorities

(3) The General Inspectorate of the Border Police of the Ministry of Internal Affairs shall ensure access to the territory of the Republic of Moldova to asylum seekers only after informing the General Inspectorate for Migration of the Ministry of Internal Affairs and with its permission.

IOM comment:

The provision lacks a critical procedural element. Specifically, the absence of a clearly defined timeframe in which the General Inspectorate for Migration must respond creates a potential uncertainty for asylum seekers and administrative challenges for public authorities. It is advised to establish a specific deadline for the General Inspectorate for Migration to grant or deny permission, thereby facilitating timely access to the territory for asylum seekers and ensuring compliance with procedural safeguards. This specifically applies to asylum seekers from vulnerable categories including unaccompanied or separated children or people with disabilities.

19. Article 55, paragraph (6), after the words "with the consent of the applicant," is supplemented with the words ", which may only occur at the end of the interview."

IOM comment:

The limitation of intervention should not affect the essence of the right to an independent observer. In this case, the proposed wording is unclear, especially regarding what the right to intervene entails and to whom it refers, whether lawyers, UNHCR representatives, or other non-governmental organizations. Such a provision must be explicitly defined to ensure procedural clarity, as it directly impacts the rights of the asylum seeker to exercise their right to a defense and to present their case effectively. This suggestion is in line with international standards that underscore the necessity of a clear and fair procedural rules in the asylum process to uphold the rights of individuals seeking international protection.

27. Articles 64¹, 64², 64³, 64⁴ are supplemented with the following content:

"Article 64¹. Restrictive Measures

(1) In order to ensure the necessary actions within the fast-track procedure for examining asylum applications, to limit abuses in the asylum procedure, as well as in cases presenting a danger to national security, the General Inspectorate for Immigration of the Ministry of Internal Affairs may impose the following restrictive measures on asylum seekers:

- a) obligation to appear at the headquarters of one of the territorial subdivisions of the General Inspectorate for Immigration;*
- b) accommodation in a reception center;*
- c) maintaining the measure of placement in public custody.*

IOM comment:

International Organization for Migration (IOM)

According to the proposed amendments, the measure of public custody is to be applied to foreigners who have submitted an asylum application that is to be examined in a fast-track procedure. The decision to maintain the measure of public custody is given to the competence of the General Inspectorate for Migration (IGM). However, this creates a divergence with the provisions of the Law on the Legal Status of Foreigners No. 200 of 2008, which stipulates that public custody of foreigners is ordered and extended by the court at the request of the competent authority for foreigners. Furthermore, in its current form, custody may be applied to ensure the necessary actions within the fast-track procedure for examining asylum applications.

In this case, it is advisable that the application of custody is in accordance with the standards indicated in Article 8 of Directive 2013/33/EU of The European Parliament and of the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast). In particular, the legislator should analyze the opportunity to establish additional alternative measures, such as the obligation to report to the authority for foreigners, the establishment of a financial guarantee, etc., since custody is an exceptional measure.

Moreover, granting the authority for foreigners the competence to maintain the measure of public custody should be regulated in a manner that provides sufficient guarantees for the foreigner to defend their rights, as established in Article 9 of Directive 2013/33/EU of the European Parliament and the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (assistance of a lawyer, right to challenge the act, etc.).

In the proposed amendment, the law is not sufficiently clear regarding how the examination of maintaining public custody is conducted, how the right to defense of the foreigner is ensured, access to a lawyer, the right to an interpreter, and the right to appeal.

Article 64⁴. Security Measures

(2) If the asylum application is rejected in the fast-track procedure and the applicant appeals the decision, according to Administrative Code No. 116/2018, the applicant remains in public custody until a final decision is made regarding their asylum application.

IOM comment:

Given that public custody is an exceptional measure that restricts freedom of movement, it is advisable to establish a maximum term for being held in custody. In the absence of a defined timeframe, the duration of detention remains unregulated and cannot be effectively monitored. The formula used in the Law on the Legal Status of Foreigners, which provides for a maximum custody period of 12 months (Article 64), could be adopted. At the same time, this measure is inappropriate for children and people with disabilities. Therefore, it is advisable to either established a defined timeframe or eligibility criteria for exception in this regard.

/End/

International Organization for Migration (IOM)

Traducerea în limba română:

Recomandări în procesul de consultare publică privind amendamentul Legii privind azilul în Republica Moldova

I. Costurile procedurii de azil:

Articolul 37 se completează cu alineatul (4), după cum urmează: "(4) *Costul documentelor de identitate pentru beneficiarii protecției internaționale și cheltuielile legate de emiterea acestor documente nu trebuie să depășească nivelul minim aplicabil documentelor de identitate emise cetățenilor Republicii Moldova.*"

Comentariul IOM:

Propunerea de a stabili limite pentru costul documentelor de identitate pentru protecția internațională este binevenită. Cu toate acestea, este oportun să se ia în considerare posibilitatea de a fi exceptate total sau parțial taxele de stat pentru categoriile vulnerabile de beneficiari ai protecției internaționale.

II. Modificări referitoare la protecția temporară:

14. Se completează cu Capitolul VI, după cum urmează:

"Capitolul VI PROTECȚIA TEMPORARĂ"

Comentariul IOM:

IOM consideră această modificare o schimbare pozitivă, deoarece Legea actuală privind azilul stipulează că protecția temporară poate fi acordată pentru o durată maximă de doi (2) ani, fără posibilitatea de prelungire. Amendamentul propus va stabili un mecanism flexibil pentru aplicarea protecției temporare, care poate fi utilizat prompt pentru a răspunde nevoilor refugiaților care fug în prezent din Ucraina.

Articolul 39. Drepturile beneficiarilor protecției temporare

Comentariul IOM:

Acordarea accesului la drepturi de bază, inclusiv dreptul la asistență medicală, dreptul la muncă și dreptul la rezidență, este crucială pentru refugiați deoarece asigură demnitatea, bunăstarea și integrarea locală a acestora. Aceste drepturi reduc vulnerabilitățile și promovează stabilitatea socială și coeziunea, în conformitate cu standardele internaționale de protecție a drepturilor omului și a refugiaților. În acest sens, IOM sugerează instituirea unor reguli care să reglementeze regimul de proprietate al refugiaților, inclusiv mijloacele lor de transport.

Beneficiarul protecției temporare are dreptul: g) să primească asistență medicală primară și asistență medicală de urgență, inclusiv medicamente compensate și dispozitive medicale, asistență medicală ambulatorie specializată și examinare medicală gratuită pentru motive de sănătate publică, conform listei de servicii medicale stabilite de Ministerul Sănătății.

Comentariul IOM:

Cu contribuții de la Compania Națională de Asigurări în Sănătate și Ministerul Afacerilor Interne, în special Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General pentru Poliția de Frontieră, IOM a efectuat o evaluare asupra „Aspectelor juridice și financiare privind accesul străinilor la asistența medicală în Republica Moldova” (2024). Pe baza raportului final, IOM a propus următoarele recomandări pentru amendamentele propuse:

- Pentru îmbunătățirea furnizării serviciilor de sănătate destinate solicitanților de azil, Republica Moldova poate beneficia de abordările de succes adoptate de alte țări care au întâmpinat provocări similare. Prin urmare, se recomandă asigurarea accesului la servicii de sănătate esențiale și la programele naționale de sănătate, precum și alocarea de resurse financiare autorităților de migrație și azil. Acest lucru va asigura că solicitanții de azil primesc îngrijiri de urgență și tratament pre-spitalicesc în caz de condiții acute care pun viața în pericol. Colaborarea strânsă între instituțiile de sănătate și organele administrative responsabile este vitală pentru a asigura accesul rapid la servicii de sănătate esențiale.

- Se recomandă în continuare ajustarea accesului la serviciile de sănătate pentru solicitanții de azil cu angajare, inclusiv volumul serviciilor acoperite și reglementările legale stabilite cu angajatorul. Aceasta include ajustarea acoperirii financiare pentru situații de urgență, inclusiv nașteri, și stabilirea protocoalelor de urmat. În plus, reglementările pentru standardele procedurale trebuie ajustate în cazurile în care sunt identificate boli contagioase sau alte riscuri pentru sănătatea populației.

- În plus, se recomandă dezvoltarea unor criterii clare pentru efectuarea screening-ului medical al solicitanților de azil care intră în țară, pentru a detecta eventuale probleme de sănătate. De asemenea, impunerea responsabilității pentru respectarea obligațiilor de control al sănătății, inclusiv impunerea de sancțiuni pentru nerespectare, va întări semnificația acestui proces și va promova responsabilitatea în gestionarea sănătății proprii, asigurând în același timp securitatea sanitară a populației gazdă. Implementarea unor termene clare va preveni potențialele probleme, asigurând livrarea serviciilor de sănătate în mod eficient.

Articolul 40. Obligațiile beneficiarilor protecției temporare

Beneficiarul protecției temporare are obligația să:

a) respecte legislația Republicii Moldova, fără a încălca drepturile și libertățile altora, să demonstreze comportament corect și civilizată, să se conformeze regulilor stabilite de autorități și să răspundă solicitărilor acestora;

j) să respecte legislația Republicii Moldova.

Comentariul IOM: Există o repetiție la litera a) și j).

III. Limba procedurii de azil:

15. În articolul 50, alineatul (2), sunt excluse cuvintele "care vor fi traduse verbal într-o limbă pe care solicitantul o înțelege".

Comentariul IOM:

În conformitate cu standardele internaționale și cu Directiva privind procedurile de azil cunoscută formal sub denumirea 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2024 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (Articolul 10.1 (a)), se recomandă Republicii Moldova să se asigure că toți solicitanții de azil sunt informați într-o limbă pe care aceștia ar putea rezonabil să o înțeleagă despre procedura de urmat și despre drepturile și obligațiile lor pe durata procedurilor, precum și despre posibilele consecințe ale nerespectării obligațiilor și ale lipsei de cooperare cu autoritățile.

Omiterea prevederilor exprese în Legea privind azilul referitoare la decizia privind cererea de azil creează o breșă semnificativă. Această breșă se referă la notificarea deciziei privind cererea de azil, un pas procedural critic, deoarece declanșează începutul perioadei de apel pentru solicitantul de azil să conteste decizia, dacă este necesar.

IV. Aplicarea măsurilor restrictive și coercitive:

18. Articolul 54 va avea următorul conținut: "Articolul 54. Cererile de azil depuse la alte autorități competente (3) Inspectoratul General al Poliției de Frontieră din cadrul Ministerului Afacerilor Interne va asigura accesul în teritoriul Republicii Moldova pentru solicitanții de azil doar după informarea Inspectoratului General pentru Migrație din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și cu permisiunea acestuia.

Comentariul IOM:

Această prevedere lipsește un element procedural critic. În mod specific, absența unei perioade clare definite în care Inspectoratul General pentru Migrație trebuie să răspundă creează o incertitudine potențială pentru solicitanții de azil și provocări administrative pentru autoritățile publice. Se recomandă stabilirea unei termene specifice pentru Inspectoratul General pentru Migrație de a acorda sau refuza permisiunea, facilitând astfel accesul prompt în teritoriu pentru solicitanții de azil și asigurând respectarea măsurilor de protecție procedurală. Aceasta se aplică în mod special solicitanților de azil din categorii vulnerabile, inclusiv copii neînsoțiți sau separați și persoane cu dizabilități.

19. Articolul 55, alineatul (6), după cuvintele "cu consimțământul solicitantului," se completează cu cuvintele ", care poate avea loc doar la sfârșitul interviului."

Comentariul IOM:

Limitarea intervenției nu ar trebui să afecteze esența dreptului la un observator independent. În acest caz, formularea propusă este neclară, în special în ceea ce privește ce înseamnă dreptul de intervenție și cui se referă acesta, fie avocaților, reprezentanților UNHCR sau altor organizații neguvernamentale. O astfel de prevedere trebuie definită în mod explicit pentru a

asigura claritatea procedurală, deoarece afectează direct drepturile solicitantului de azil de a-și exercita dreptul la apărare și de a-și prezenta eficient cazul. Aceste sugestii sunt în concordanță cu standardele internaționale care subliniază necesitatea unor reguli procedurale clare și echitabile în procesul de azil pentru a proteja drepturile persoanelor care solicită protecție internațională.

27. **Articolele 64¹, 64², 64³, 64⁴ sunt completate cu următorul conținut:**

"Articolul 64¹. Măsuri restrictive

(1) În vederea asigurării măsurilor necesare în cadrul procedurii accelerate pentru examinarea cererilor de azil, pentru limitarea abuzurilor în procedura de azil, precum și în cazurile care prezintă un pericol pentru securitatea națională, Inspectoratul General pentru Migrație din cadrul Ministerului Afacerilor Interne poate impune următoarele măsuri restrictive asupra solicitanților de azil:

- a) obligația de a se prezenta la sediul uneia dintre subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Migrație;*
- b) cazare într-un centru de primire;*
- c) menținerea măsurii de plasare în custodie publică.*

Comentariul IOM:

Conform amendamentelor propuse, măsura custodiei publice se aplică străinilor care au depus o cerere de azil care urmează să fie examinată într-o procedură accelerată.

Decizia de menținere a măsurii de custodie publică revine competenței Inspectoratului General pentru Migrație (IGM). Cu toate acestea, acest lucru creează o divergență cu prevederile Legii privind regimul străinilor nr.200 din 2008, care prevede că custodia publică a străinilor este dispusă și prelungită de către instanță la cererea autorității competente pentru străini. Mai mult, în forma sa actuală, custodia poate fi aplicată pentru a asigura acțiunile necesare în cadrul procedurii accelerate pentru examinarea cererilor de azil.

În acest sens, este recomandabil ca aplicarea custodiei să fie în conformitate cu standardele indicate în Articolul 8 din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind standardele pentru primirea solicitanților de protecție internațională (refacere). În special, legislatorul ar trebui să analizeze oportunitatea de a stabili măsuri alternative suplimentare, cum ar fi obligația de a se prezenta autorității pentru străini, stabilirea unei garanții financiare etc., deoarece custodia este o măsură excepțională.

În plus, acordarea competenței autorității pentru străini de a menține măsura de custodie publică ar trebui reglementată într-un mod care să ofere suficiente garanții pentru străin de a-și apăra drepturile, așa cum este stabilit în Articolul 9 din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind standardele pentru primirea solicitanților de protecție internațională (asistența unui avocat, dreptul de a contesta actul etc.).

În amendamentul propus, legea nu este suficient de clară în ceea ce privește modul în care se desfășoară examinarea menținerii custodiei publice, modul în care este asigurat dreptul de apărare al străinului, accesul la un avocat, dreptul la interpret și dreptul de a face apel.

Articolul 64⁴. Măsuri de siguranță

(2) Dacă cererea de azil este respinsă în cadrul procedurii accelerate și solicitantul face apel împotriva deciziei, conform Codului Administrativ nr. 116/2018, solicitantul rămâne în custodie publică până la luarea unei decizii finale referitoare la cererea lor de azil.

Comentariul IOM:

Având în vedere că custodia publică este o măsură excepțională care restricționează libertatea de mișcare, este recomandabil să se stabilească un termen maxim pentru menținerea în custodie. În absența unei perioade definite, durata deținerii rămâne nereglementată și nu poate fi monitorizată eficient. Formula utilizată în Legea privind Statutul Juridic al Străinilor, care prevede o perioadă maximă de custodie de 12 luni (Articolul 64), ar putea fi adoptată. În același timp, această măsură nu este adecvată pentru copii și persoanele cu dizabilități. Prin urmare, este recomandabil să se stabilească un termen definit sau criterii de eligibilitate pentru excepții în acest sens.

/final/

**NORWEGIAN
REFUGEE COUNCIL**

**Dnei Tatiana GUJUMAN
Ofițer principal direcție,
Inspectoratul General pentru Migrație,
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova**

**Dnei Elena COLIUJCO
Șef Direcție,
Inspectoratul General pentru Migrație,
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova**

Chișinău, 15/07/2024

Stimată Doamne,

Prin prezenta dorim să vă informăm că apreciem în mare măsură eforturile întreprinse de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova (denumit în continuare „MAI-al-Republicii Moldova”) pentru propunerea amendamentelor la Legea privind azilul. Considerăm că modificările propuse vor contribui în mod inerent la îmbunătățirea cadrului de protecție pentru solicitanții de azil și refugiați, la sporirea eficienței procedurilor de azil și la asigurarea unei mai bune alinieri la standardele internaționale.

Revizuirile pentru codificarea drepturilor de protecție temporară, așa cum sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului privind protecția temporară, și extinderea posibilei durate a acesteia sunt deosebit de laudabile și binevenite. Aceste modificări vor asigura un mediu mai sigur și mai previzibil pentru persoanele care solicită protecție temporară în Moldova.

Descentralizarea procedurilor de luare a deciziilor privind azilul și a responsabilităților reprezintă un pas progresist către un sistem de azil mai accesibil și mai receptiv. Extinderea domeniului de aplicare a procedurilor accelerate și introducerea conceptelor de țară terță sigură și țară de origine sigură sunt măsuri care pot eficientiza procesul și pot acorda prioritate celor care au cea mai mare nevoie.

Totodată, dorim să aducem la cunoștință unele propuneri la Proiect care considerăm că vor îmbunătăți calitatea acestuia, conform tabelului de mai jos:

Referința #Proiect	Redacția actuală	Propunere	Explicație
<u>La Articolul I, Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova</u>		Art. 4 alin. (3) prima propoziție să fie completată cu sintagma: “precum și prelucrează datele cu caracter personal în condițiile prevăzute de legislație.”	Se consideră necesar consultarea proiectului propus spre examinare cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în vederea clarificării aspectelor ce țin de prelucrarea și transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal ale solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție internațională.
		Art. 4 alin. (4) Se propune propoziția în redacție nouă: „Acordă măsuri de protecție și asistență atunci când o solicită și sunt în măsură să ofere protecție și asistență solicitanților de azil și beneficiarilor unei forme de protecție.”	Alinierea la art. (26) a Directivei 2011/95/UE.
		Art. 4 se consideră oportun completarea acestuia cu un alineat nou, după cum urmează: “Inspectoratul General pentru Migrație va crea mecanisme de coordonare de comun cu Agenția Națională pentru ocuparea forței de muncă privind încadrarea în câmpul muncii a solicitanților de azil sau a unei forme de protecție în Republica Moldova.	Coordonarea sectorială a Inspectoratului General pentru Migrație cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, va urmări îndeaproape identificarea necesităților și profilul profesional al persoanelor solicitante de azil sau a unei forme de protecție întru asigurarea directă a accesului acestora la locurile de muncă, precum și cu alte instituții privind protecția socială, sănătate, etc. Propunerea se aliniază art. 26 și pct. (40) din Preambul din Directiva 2011/95/UE.
		La Art. 27 sintagma “organisme internaționale” de a fi substituită cu sintagma “organizații internaționale”.	Sintagma este învechită și necesită a fi corectată din punct de vedere gramatical.
		La art. 38¹ alin. (3) , propoziția se va completa cu sintagma: “precum și acordarea de beneficii și access la servicii”.	Completarea va oferi o claritate privind beneficiile pe care le conferă statutul beneficiarilor de protecție temporară.

		<p>Art. 38⁵ alin. (1) lit. c) de substituit sintagma “repatrierea voluntară” cu sintagma “întoarcerea voluntară”.</p>	<p>Ajustarea termenului în conformitate cu terminologia utilizată în art. 21 din Directiva 2001/55/CE.</p>
		<p>La Art. 38, se consideră oportun introducerea unui punct nou, 6 prim, cu următorul cuprins:</p> <p>“Articolul 38⁶</p> <p>(1) Pe durata protecției temporare Inspectoratul General pentru Migrație va coordona transferul din alte țări a persoanelor care pot beneficia de protecție temporară, în spirit de solidaritate, indicând în cifre sau în termeni generali – capacitatea sau incapacitatea Republicii Moldova de a primi astfel de persoane.</p> <p>(2) Pe durata protecției temporare, Inspectoratul General pentru Migrație cooperează cu privire la transferul reședinței persoanelor care beneficiază de protecție temporară în Republica Moldova către alte state, sub rezerva consimțământului persoanelor vizate de acest transfer.</p> <p>(3) Inspectoratul General pentru Migrație va comunica cererile de transfer celorlalte state și va informa ÎCNUR și alte organizații internaționale.</p> <p>(4) Inspectoratul General pentru Migrație va furniza informațiile, referitoare la o persoană care beneficiază de protecție temporară, informații necesare pentru examinarea cazului,</p>	<p>Alinierea la art. 4 alin. (7) și art. 26 din Directiva 2001/55/CE, care prevede recepționarea din alte țări, precum și transferul către alte țări a beneficiarilor de protecție temporară</p>

		<p>prevăzute în anexa II din Directiva 2001/55/CE.</p> <p>(5) Atunci când Inspectoratul General pentru Migrație va efectua transfer din Republica Moldova în alt stat, documentul beneficiarului de protecție temporară din Republica Moldova va expira, iar obligațiile față de persoanele în cauză cu privire la protecția temporară în Republica Moldova va înceta. Noul stat membru gazdă va acorda protecție temporară persoanelor în cauză.”</p>	
		<p>La art. 39: litera d) se completează cu “și să beneficieze de asigurare medicală cu aceleași drepturi obligații ca cetățenii Republicii Moldova”;</p>	<p>Propunerea este în conformitate cu modificările operate cadrului normativ privind încadrarea în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a beneficiarilor de protecție temporară angajați:</p> <p><i>Hotărârea Guvernului nr. 237/2024 (Regulamentul privind salarizarea angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.837/2016) și Hotărârea Guvernului nr. 238/2024 privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative.</i></p> <p>Mai mult ca atât, NRC semnaleză despre situația adusă la cunoștință de către persoane strămutate din Ucraina angajate în câmpul muncii în Moldova, care, <i>deși beneficiază de asigurare medicală, atunci când se află în incapacitate de muncă (concediu medical), perioada de calculare a stagiului de muncă începe cu zero, experiența de muncă anterioară a acestora în Ucraina nefiind recunoscută în Moldova în lipsa unui acord bilateral în acest sens.</i></p> <p>În contextul celor expuse, NRC recomandă accelerarea procedurilor</p>

			ce de impun privind negocierea și încheierea Acordului bilateral dintre Republica Moldova și Ucraina privind protecția socială a persoanelor strămutate temporar, care le va permite calcularea contribuțiilor de muncă din Ucraina în Moldova și primirea indemnizației de incapacitate de muncă.
		<p>Art. 39, litera i) se completează cu o propoziție nouă, după cum urmează:</p> <p>“Copiii cu dizabilități severe, accentuate și medii în vîrstă de pînă la 18 ani și persoanele care îngrijesc, însoțesc și supraveghează un copil cu dizabilități severe în vîrstă de pînă la 18 ani au dreptul la alocații sociale de stat.”</p>	Se consideră necesar de accentuat categoria de persoane cu dizabilități care beneficiază de asistență socială, în conformitate cu prevederile Legii nr. 499/1999, adițional propoziției anterioare care prevede indemnizațiile adresate familiilor cu copii în conformitate cu Regulamentul cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1478/2002.
		<p>La art. 39, se va adauga o prevedere nouă, cu următorul cuprins:</p> <p>“litera f) de a păstra temporar mijloace de transport de uz privat pe teritoriul Republicii Moldova. Perioada maximă de păstrare sub regimul vamal de admitere temporară este stabilit de condițiile impuse de Serviciul Vamal, în condițiile articolului 319 din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021”.</p>	Alinierea la prevederile Codului Vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021.
		La art. 40 litera j) propoziția se va exclude.	Repetă conținutul literei a) a aceluiași articol.
<p><u>La Art. II – Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a</u></p>		<p>La Art. 3, Noțiuni principale, se consideră oportun completarea acestora cu o noțiune nouă, după cum urmează:</p> <p>“minori neînsoțiți - resortisanți ai țărilor terțe sau apatrizi sub 18 ani care sosesc pe teritoriul</p>	<p>Alinierea la pct. (18) din Directiva 2011/95/UE.</p> <p>Se recomandă utilizarea termenului “minori neînsoțiți” să fie utilizat pe tot textul proiectului legii.</p>

<u>copiilor separati de parinti.</u>		Republicii Moldova neînsoțiți de un adult responsabil pentru aceștia prin lege sau obicei, și cât timp ei nu sunt efectiv în întreținerea unei astfel de persoane, sau minori care sunt lăsați neînsoțiți după intrarea lor pe teritoriul Republicii Moldova.”	
--	--	---	--

Vă mulțumim pentru considerațiune.

Cu profund respect,

Rachel FAIRHURST
Director interimar, NRC Moldova

Observațiile UNHCR
privind propunerile de revizuire a Legii nr. 270/2011, Legea privind Azilul
și
privind Propunerea de revizuire a Legii nr. 140/2013, Legea privind protecția specială a
copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinții lor.

Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați ("UNHCR") are plăcerea de a împărtăși comentariile de mai jos privind revizuirile propuse de Ministerul Afacerilor Interne (MAI) la Legea nr. 270/2011, Legea privind azilul. MAI propune aceste revizuiți spre adoptare de către Guvern, pentru ca apoi să fie transmise Parlamentului Republicii Moldova pentru acțiune.

UNHCR prezintă aceste observații în calitate de agenție căreia Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite i-a încredințat responsabilitatea de a oferi protecție internațională refugiaților și altor persoane care cad sub incidența mandatului său și de a sprijini guvernele în căutarea unor soluții permanente la problemele refugiaților.¹ Astfel cum se prevede în statutul său, UNHCR își îndeplinește mandatul de protecție internațională, *printre altele*, "[p]romovând încheierea și ratificarea convențiilor internaționale pentru protecția refugiaților, supraveghind aplicarea acestora și propunând amendamente la acestea".² Responsabilitatea de supraveghere a UNHCR în temeiul statutului său este reiterată la articolul 35 din Convenția din 1951 privind statutul refugiaților ("Convenția din 1951")³, potrivit căruia statele părți se angajează să "coopereze cu Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați [...] în exercitarea funcțiilor sale și, în special, să faciliteze sarcina acestuia de a supraveghea aplicarea dispozițiilor convenției". Același angajament este inclus în articolul II din Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților ("Protocolul din 1967").⁴

UNHCR apreciază că revizuirile propuse la Legea nr. 270/2011 sunt destinate, în parte, să alinieze legislația privind azilul din Republica Moldova (Moldova) la legislația Uniunii Europene (UE) în domeniul azilului, ca parte a procesului de aderare a țării la UE. În special, Nota informativă însoțitoare indică faptul că revizuirile propuse sunt destinate, în parte, să transpună dispozițiile Directivei UE 2013/32 (Directiva privind procedurile de azil), Directivei UE 2011/95 (privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate) și Directivei UE 2013/33 (de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională). UNHCR sprijină pe deplin aderarea Guvernului Republicii Moldova la UE și se angajează să colaboreze cu guvernul pentru a se asigura că legislația sa privind azilul este în concordanță cu legislația UE privind azilul, precum și cu legislația internațională privind refugiații și drepturile omului.

*** *Versiunea engleză a documentului conține sintagmele ce se propun a fi excluse.*

¹ *A se vedea* Statutul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, Rezoluția 428(V) a Adunării Generale a ONU, anexă, UN Doc. A/1775, para. 1, disponibil la <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3628.html> ("Statutul").

² *Ibidem*, punctul 8 litera (a).

³ UNTS nr. 2545, vol. 189, p. 137.

⁴ UNTS nr. 8791, vol. 606, p. 267.

Observații generale

În general, modificările propuse la Legea nr. 270/2011 vizează:

- Descentralizarea procedurilor de examinare a cererilor de azil către direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație (IGM);
- să extindă durata posibilă a protecției temporare și să stabilească standarde minime pentru drepturile beneficiarilor de protecție temporară;
- extinderea domeniului de aplicare al procedurilor accelerate pentru a include cererile depuse de persoane dintr-o "țară terță sigură" sau dintr-o "țară de origine sigură";
- Extinderea restricțiilor de circulație pentru cazurile aflate în procedură accelerată, inclusiv detenția;
- Introducerea altor modificări ale regimului de azil, inclusiv a conceptului de "asistență materială", o perioadă mai lungă de timp pentru soluționarea cererilor de azil, printre altele.

UNHCR abordează pe rând fiecare dintre aceste domenii de revizuire propuse. UNHCR observă că punerea în aplicare a multora dintre aceste revizuirii propuse, inclusiv descentralizarea luării deciziilor în cererile de azil și utilizarea extinsă a procedurilor accelerate, va necesita formare și resurse suplimentare din partea personalului IGM. UNHCR încurajează guvernul să aloce resursele necesare în acest sens.

I. Descentralizarea responsabilităților de soluționare a cererilor de azil

Articolul 5 propus prevede că șeful IGM trebuie să numească consilieri de decizie pentru cererile de azil, care sunt apoi responsabili de interviuarea solicitanților de azil, de examinarea cererilor acestora și de pregătirea unei decizii motivate. În conformitate cu articolele propuse 5 și 6 alineatul (2) litera (g), șefilor direcțiilor regionale ale IGM li se acordă autoritatea de a aproba și emite deciziile de azil. Această responsabilitate îi revine în prezent șefului Direcției Azil și Apatridie.

Având în vedere importanța acestei responsabilități, UNHCR recomandă ca articolul 5 propus, să precizeze că șefii direcțiilor regionale ale IGM vor avea formarea și sprijinul necesare pentru a revizui și aproba în mod semnificativ deciziile de azil pregătite de consilierii de decizie ai IGM.

În acest sens, **UNHCR recomandă** următoarele :

- modificarea articolului propus 5 alin. (3), după cum urmează: "*Conducătorii direcțiilor regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, cu instruirea și sprijinul necesar din partea Direcției Azil și Apatridie, emit decizii, dispoziții privind cererea de azil.*"

II. Drepturile și obligațiile solicitanților de azil

MAI introduce diverse revizuirii la capitolul V, secțiunea I privind drepturile și obligațiile solicitanților de azil. UNHCR comentează mai jos revizuirile referitoare la asistența materială, documentele de identitate temporare pentru solicitanții de azil și accesul la asistență medicală.

A. Asistență materială

UNHCR salută includerea unei dispoziții referitoare la asistența materială pentru solicitanții de azil la articolul propus 28¹. Conceptul de "asistență materială" este introdus la articolul 3 revizuit și include "cazare, hrană, îmbrăcăminte, materiale de întreținere și igienă, transport și alocații financiare sau o combinație a acestor elemente în condițiile stabilite de guvern". Acordarea de asistență materială poate sprijini solicitanții de azil să trăiască independent și să se integreze mai rapid în societatea Republicii Moldova.

UNHCR remarcă faptul că această asistență este limitată la maximum șase luni, în conformitate cu perioada de timp în care se așteaptă ca IGM să emită o decizie privind cererea de azil.⁵ Cu toate acestea, UNHCR reamintește că această perioadă poate fi prelungită cu încă nouă luni,⁶ și, în practică, poate dura mai mult. UNHCR recomandă ca art. 28¹ să fie adaptat în consecință.

De asemenea, nu este clar modul în care asistența materială propusă corespunde cu asistența acordată la centrul guvernamental de cazare pentru solicitanții de azil. Art. 28 litera (m) acordă solicitanților de azil dreptul la cazare "pe toată durata procedurii de azil". Aceasta ar include contestările în instanță și, de asemenea, ar putea dura mai mult de șase luni. Solicitanții de azil cazați la Centrul de cazare temporară (TAC) al IGM primesc alimente și articole de igienă în timpul șederii.

În cele din urmă, UNHCR recomandă ca descrierea persoanelor "care nu dispun de mijloace de întreținere", astfel cum figurează în propunerea de art. 28¹, să fie aliniată cu textul art. 33 alin. (2), care permite acordarea de asistență financiară persoanelor cărora li s-a acordat protecție internațională.

Luând în considerare cele de mai sus, **UNHCR recomandă următoarele:**

- modificarea art. propus 28¹ pentru a prevedea: "*Solicitanților de azil care, din motive obiective, sunt lipsiți de mijloacele necesare de existență, li se acordă, la cerere, condiții materiale de primire, care se acordă pe durata procedurii de examinare a cererii de azil, dar, cu excepția locuinței și a asistenței conexe furnizate într-un centru de cazare guvernamental, nu depășește perioada menționată la articolul 58 alineatele (2) și (3). Sumele necesare pentru acordarea condițiilor materiale de primire se asigură de la bugetul de stat în fiecare an prin bugetul alocat Ministerului Afacerilor Interne.*"

B. Document de identitate temporar al solicitantului de azil

Deși nu este inclusă în proiectul de lege, din următoarele motive, UNHCR recomandă ca durata "documentului temporar de identitate al solicitantului de azil" să fie extinsă dincolo de perioada

⁵ A se vedea art. 58(2): "Termenul de examinare a unei cereri de azil este de până la 6 luni."

⁶ A se vedea articolul propus. 58(3): "În cazul în care o decizie nu poate fi luată în termenul prevăzut la alin. (2) din motive independente de voința Direcției Azil și Integrare, acest termen poate fi prelungit, cu condiția să se ia măsurile necesare pentru luarea unei astfel de decizii. Termenul poate fi prelungit cu o lună, dar nu poate depăși 9 luni."

stabilită în prezent la articolul 32 alineatul (2), și anume 30 de zile cu posibile prelungiri de 30 de zile. Motivele pentru o prelungire a termenului includ:

- ✓ Solicitanților de azil le poate fi extrem de dificil să își găsească un loc de muncă cu un document de identitate cu o durată atât de scurtă, ceea ce le face dificil să devină independenți în timpul procedurii de azil.
- ✓ Este o sarcină administrativă inutilă pentru IGM să prelungească continuu documentul de identitate temporar al solicitantului de azil, în special atunci când este extrem de puțin probabil ca cererea de azil să fie soluționată în termen de 30 de zile.
- ✓ La Forumul Global pentru Refugiați din 2019, Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să își modifice legislația până în 2021 pentru a prelungi valabilitatea documentelor de identitate temporare eliberate solicitanților de azil.⁷
- ✓ În conformitate cu legile de urgență,⁸, perioada de valabilitate a certificatului de solicitant de azil a fost extinsă la 90 de zile, cu posibilitatea prelungirii cu 90 de zile, demonstrând valoarea și viabilitatea unei perioade de timp extinse.

Din motivele de mai sus, **UNHCR recomandă:**

- Modificarea art. 32 alin.(2) după cum urmează: "*documentul de identitate temporar al solicitantului de azil este valabil pentru o perioadă de șase luni, cu posibilitatea de prelungire pentru perioade suplimentare de șase luni, până la emiterea unei decizii finale privind cererea.*"⁹

C. Ocotirea sănătății

UNHCR notează că Guvernul Republicii Moldova s-a angajat la Forumul Global al Refugiaților din 2019 să ofere solicitanților de azil acces la programul de asigurări medicale de stat.¹⁰ Actuala revizuire a Legii privind azilul oferă guvernului oportunitatea de a face acest lucru, asigurând că solicitanții de azil și familiile acestora au acces la servicii medicale esențiale care nu sunt acoperite în prezent de lege.

Pentru a pune în aplicare angajamentul guvernului din 2019 și pentru a asigura accesul solicitanților de azil la asistență medicală completă și la prețuri accesibile, **UNHCR recomandă** revizuirea Legii nr. 270/2011 după cum urmează, cu modificările corespunzătoare în legislația conexă:¹¹

- modificarea art. 28 lit. (o) pentru a prevedea: "Solicitantul de azil se bucură de următoarele drepturi: (o) **în conformitate cu legea, să beneficieze de aceleași drepturi privind**

⁷ A se vedea <https://globalcompactrefugees.org/pledges-contributions>

⁸ Decizia nr. 28 a Comisiei privind situațiile excepționale (24 iunie 2022).

⁹ O perioadă de valabilitate de șase luni s-ar alinia cu perioada de timp prevăzută pentru emiterea unei decizii privind cererile de azil de către IGM în temeiul articolului 58 alineatul (2). 58(2).

¹⁰ A se vedea <https://globalcompactrefugees.org/pledges-contributions>

¹¹ De asemenea, ar fi necesare revizuirii complementare, de exemplu, ale Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor și ale Legii nr. 1585/1998 privind asigurarea obligatorie de asistență medicală.

sistemul de asigurare medicală obligatorie ca și cetățenii Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare."

III. Protecție temporară

Procedurile și criteriile de acordare a protecției temporare (PT), precum și drepturile și obligațiile beneficiarilor de PT sunt consolidate în capitolul V propus din Legea nr. 270/2011. Revizuirile propuse codifică în mare parte aspectele regimului de protecție temporară prevăzute în Hotărârea de Guvern (HG) 21/2023 în ceea ce privește dreptul la un loc de muncă, cazare, asistență medicală, educație și, pentru familiile cu copii și minorii neînsoțiți, asistență socială.

În mod important, articolul propus. 38¹(3) elimină limita de doi ani pentru protecția temporară prevăzută de legislația actuală, permițând reinnoirea acesteia pe o bază anuală. Nu se stabilește nicio perioadă maximă de timp pentru ca protecția temporară să fie în vigoare.

Observații generale

Regimul de protecție temporară din Moldova a fost de o importanță crucială pentru protecția și integrarea refugiaților din Ucraina în Republica Moldova. Acesta a facilitat intrarea în Republica Moldova a ucrainenilor și a membrilor familiilor acestora care au fugit de conflictul armat internațional din Ucraina, a asigurat accesul la drepturile de bază, cum ar fi educația, cazarea și ocuparea forței de muncă, și a oferit un sentiment de siguranță celor care își refăceau viața într-o nouă țară. Așa cum prevedea Legea nr. 270/2011, regimul TP a protejat, de asemenea, sistemul de azil de a fi copleșit de depunerea a zeci de mii de cereri de azil din partea naționaliștilor ucraineni și a membrilor familiilor acestora.

La 15 iulie 2024, potrivit Inspectoratului General pentru Migrație, 66175 persoane s-au preînregistrat pentru PT și 53450 au primit documente de identitate. La acestea se adaugă 7 026 de ucraineni care au intrat în Moldova la sau după 24 februarie 2022 și care au primit permise de ședere și 1 570 ucraineni cărora li s-a acordat statutul de refugiat sau protecție umanitară sau care aveau cereri de azil în curs de examinare. Aceste cifre demonstrează eficiența acestei forme de ajutor pentru refugiații ucraineni și pentru stat.

Observații și recomandări specifice

Statutul juridic

UNHCR apreciază valoarea extinderii regimului TP dincolo de limita de doi ani prevăzută în prezent în Legea nr. 270/2011. După mai mult de doi ani de la invazia la scară largă a Ucrainei de către Federația Rusă, durata continuă a războiului rămâne incertă, majoritatea refugiaților ucraineni sperând încă să se întoarcă acasă atunci când condițiile o vor permite. O continuare a PT oferă atât refugiaților, cât și statului flexibilitate în gestionarea șederii lor în țară, asigurând în același timp accesul la drepturile de bază.

Acestea fiind spuse, este la fel de important ca statutul juridic al celor care beneficiază de PT să nu rămână "temporar" pentru prea mult timp. Este de așteptat ca mulți refugiați ucraineni să fie nevoiți să rămână în Moldova pentru o perioadă îndelungată de timp, din cauza războiului din

Ucraina și/sau a necesității de a reconstrui casele și orașele după încheierea războiului. O serie de state-gazdă din Europa au creat oportunități pentru beneficiarii PT de a solicita și de a beneficia de forme alternative de ședere pe termen mai lung, asigurând o certitudine juridică sporită și perspective de incluziune socio-economică. Astfel de oportunități sunt binevenite, cu condiția ca acestea să respecte standardele internaționale de protecție și obligațiile care decurg din legislația privind refugiații și drepturile omului, inclusiv interdicția *returnării*, și să includă toate grupurile din cadrul comunității de refugiați, în special cele mai vulnerabile.

- **UNHCR încurajează** guvernul să folosească oportunitatea de a modifica Legea nr. 270/2011 pentru a identifica un statut juridic mai durabil în Moldova, care ar fi disponibil beneficiarilor PT după o anumită perioadă de timp, bazat, în principal, pe statutul lor de persoane strămutată forțat (spre deosebire de studii, locuri de muncă etc.). Acesta ar putea include, de exemplu, statutul de refugiat sau protecția umanitară acordată *prima facie*, sau eligibilitatea pentru un permis de ședere bazat pe un anumit număr de ani de deținere a statutului de PT (de exemplu, trei ani).

Drepturile deținătorilor de PT

UNHCR salută codificarea drepturilor importante acordate beneficiarilor de PT în temeiul HG 21/2023. Acest lucru garantează că aceste drepturi nu vor putea fi ușor modificate. În cazul în care acordurile PT sunt utilizate pentru perioade lungi de timp, așa cum ar fi posibil prin eliminarea propusă a limitei de doi ani pentru PT, sau în cazul în care tranziția către soluții mai permanente este amânată, standardele de tratament ar trebui îmbunătățite treptat.

UNHCR încurajează guvernul să nu limiteze drepturile propuse pentru beneficiarii PT în temeiul Legii nr. 270/2011 la cele care au fost deja stabilite prin HG 21/2023. În special având în vedere posibilă prelungire a duratei PT, UNHCR recomandă ca beneficiarilor PT să li se acorde acces la o gamă mai largă de drepturi cu privire la următoarele:

(1) Accesul la programul de asigurări de sănătate de stat: Prin intermediul sondajelor, al discuțiilor de grup și al interacțiunilor continue cu UNHCR și partenerii, refugiații au reiterat faptul că accesul la asistență medicală rămâne o preocupare prioritară. Conform monitorizării protecției efectuate de UNHCR, asistența medicală este a treia cea mai urgentă nevoie a refugiaților, după asistența materială și alimente.¹² Douăzeci și cinci la sută dintre ucrainenii intervievați aveau un membru al gospodăriei cu o problemă medicală gravă.¹³ UNHCR apreciază amploarea serviciilor de sănătate disponibile pentru beneficiarii PT, inclusiv, cel mai recent, medicamentele compensate și asistența medicală ambulatorie de specialitate. Cu toate acestea, există în continuare lacune importante, inclusiv în ceea ce privește îngrijirea specializată în spital și îngrijirea de reabilitare. UNHCR consideră că accesul la programul de asigurări de sănătate de stat, cu sprijin financiar din partea comunității internaționale, este cel mai eficient mijloc de a răspunde acestor nevoi de asistență medicală. Pentru aceasta, UNHCR recomandă revizuirea atât a Legii nr. 270/2011, cât și a legislației complementare.

¹² A se vedea UNHCR Regional Protection Monitoring and Profiling, Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine, Operational Data Portal, la <https://data.unhcr.org/en/dataviz/337?sv=0&geo=680>.

¹³ *Id.*

(2) Accesul la măsurile de protecție socială: *UNHCR recomandă* ca refugiații să fie incluși în gama de programe de protecție socială operate de guvern, acolo unde este cazul, inclusiv cele legate de asistența socială și serviciile sociale. În special, *UNHCR recomandă* ca beneficiarii de protecție temporară cu dizabilități și refugiații în vârstă să aibă acces la serviciile disponibile pentru cetățenii moldoveni cu aceste vulnerabilități. Cea mai recentă evaluare multisectorială a nevoilor (MSNA) a constatat că 6% dintre persoanele intervievate s-au identificat ca având un handicap și că 13% dintre gospodării au raportat că au cel puțin un membru al familiei cu un handicap. UNHCR estimează că aproximativ 15% din populația ucraineană de refugiați are peste 60 de ani. Aceste persoane sunt printre cele mai vulnerabile dintre cei strămutați din Ucraina, având nevoie de sprijin suplimentar pentru viața lor de zi cu zi.

(3) Accesul la măsurile de promovare a ocupării forței de muncă și la oportunitățile de antreprenoriat: *UNHCR recomandă* ca beneficiarii TP să aibă acces la măsurile de promovare a ocupării forței de muncă disponibile pentru cetățenii moldoveni. Aceste măsuri de promovare pot include, *printre altele*, accesul la site-uri specializate de potrivire a locurilor de muncă; cursuri de formare profesională; certificarea cunoștințelor; formare la locul de muncă; și sprijin pentru inițierea de afaceri. Accesul la aceste măsuri ar juca un rol important în sprijinirea autonomiei refugiaților.

De asemenea, UNHCR are cunoștință despre mulți refugiați care doresc să își deschidă propriile afaceri în Moldova, inclusiv în domenii precum îngrijirea copiilor, saloane de înfrumusețare și alte domenii. Permitearea accesului refugiaților la *patentă* va ajuta la valorificarea competențelor refugiaților din țară și le va permite să contribuie la economia națională.

(4) Reîntregirea familiei: În conformitate cu art. 15 din Directiva UE privind protecția temporară (2011), UNHCR recomandă ca reîntregirea familiei să fie permisă și facilitată în cazurile în care membrii familiei beneficiază de protecție temporară sau de un statut juridic similar în țări diferite și ar suferi dificultăți extreme dacă reîntregirea nu ar avea loc. De asemenea, ar trebui să se ia în considerare interesul superior al copilului, în cazul în care oricare dintre membrii familiei sunt copii. Membriilor de familie reuniți în Moldova ar trebui să li se acorde statutul de protecție temporară sau un statut juridic mai permanent, dacă acesta este disponibil.

Pe baza celor de mai sus, **UNHCR recomandă** următoarele:

- modificarea art. 39 lit. g) din Legea nr. 270/2011 pentru a prevedea: "*Beneficiarul de protecție temporară are dreptul:.... (g) să primească asistență medicală primară și asistență medicală de urgență, inclusiv medicamente și dispozitive medicale compensate, asistență medicală ambulatorie de specialitate și examinare medicală gratuită din motive de sănătate publică, conform listei de servicii medicale stabilite de Ministerul Sănătății și, să acceseze sistemul public de asigurări de sănătate.*"¹⁴

¹⁴ De asemenea, ar fi necesare revizuirii complementare ale Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor (adăugând, de exemplu, la articolul 2 alineatul (1) litera (h), "Prezenta lege se aplică următoarelor categorii de străini:...(h) beneficiarii de protecție temporară") și ale Legii nr. 1585/1998 privind asigurarea obligatorie de asistență medicală.

- Modificarea articolul propus 39 lit. (i) pentru a prevedea: "*Beneficiarul de protecție temporară are dreptul, de a accesa sistemul național public de asigurări sociale și asistență socială în condițiile legii pentru cetățenii Republicii Moldova;*¹⁵
- Completarea cu un nou alineat 39 (k): "*Beneficiarul de protecție temporară are dreptul...(k) să beneficieze de măsurile de promovare a ocupării forței de muncă prevăzute de Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea pentru șomaj, beneficiarii de protecție temporară prin înregistrarea ca șomer la una dintre subdiviziunile teritoriale de ocupare a forței de muncă.*"
- Completarea cu un nou alineat 39 (j): "*Beneficiarul protecției temporare are dreptul:....(j) să desfășoare activități bazate pe brevetul de întreprinzător, în conformitate cu tipurile de activități prevăzute în anexa la Legea nr. 93/1998 privind brevetul de întreprinzător.*
- modificarea art. 74(1) pentru a prevedea: "*Refugiatul, beneficiarul de protecție umanitară, sau beneficiarul de protecție temporară poate solicita reîntregirea familiei pe teritoriul Republicii Moldova, argumentând prin declarații, pe care le-a semnat.*"

II. Proceduri accelerate

Articolul propus 62 la Legea nr. 270/2011 extinde domeniul de aplicare al cererilor de azil care fac obiectul procedurilor accelerate pentru a include cererile depuse de persoane dintr-o țară de origine sigură și de persoane dintr-o țară terță sigură. De asemenea, elimină categoria cererilor "abuzive" din categoriile de cereri care fac obiectul acestor proceduri, reunindu-le în esență în categoria "cererilor vădit nefondate". Aceste revizuri urmăresc să alinieze Legea nr. 270/2011 la articolul 32 și, prin trimitere încrucișată, la articolul 31 alineatul (8) din Directiva UE privind procedurile de azil.

A. "Cereri de azil evident nefondate"

Observații generale

Articolul 63 propus enumeră tipurile de cereri de azil care ar fi considerate "evident nefondate". Această listă include cazurile care în mod clar nu îndeplinesc condițiile de acordare a protecției internaționale, precum și cererile care implică fraudă sau conduită necorespunzătoare, inclusiv prin prezentarea de informații false sau tănuirea de informații relevante, distrugerea de documente, depunerea de cereri de azil în singurul scop de a întârzia expulzarea și intrarea ilegală însoțită de depunerea cu întârziere nejustificată a unei cereri de azil.

UNHCR a adoptat de mult timp poziția conform căreia procedurile naționale de determinare a statutului de refugiat pot prevedea în mod util examinarea în cadrul unei proceduri accelerate a cererilor de statut de refugiat sau de azil evident nefondate. Cererile evident nefondate includ

¹⁵ Legea nr. 274/2011, art. 14 ar trebui modificată în consecință pentru a prevedea: "*Refugiații, beneficiarii de protecție umanitară și beneficiarii de protecție temporară au acces la sistemul public de asigurări sociale și asistență socială național în condițiile legii pentru cetățenii Republicii Moldova.*"

cererile de acordare a statutului de refugiat "care în mod clar nu au legătură cu criteriile de acordare a statutului de refugiat" și cu formele subsidiare de protecție, precum protecția umanitară, sau care sunt "în mod clar frauduloase sau abuzive".

Cu toate acestea, motivele legate exclusiv de nerespectarea cerințelor procedurale, în cazurile în care circumstanțele în care se află solicitantul ar fi putut face inevitabilă o astfel de nerespectare sau în care ar putea exista o explicație rezonabilă pentru o astfel de nerespectare, nu ar trebui considerate "evident nefondate". Simplul fapt că un solicitant a făcut declarații false, de exemplu, nu înseamnă că nu pot fi îndeplinite criteriile pentru protecție internațională și nici nu ar înlătura necesitatea protecției internaționale. Același lucru este valabil și în ceea ce privește reținerea documentelor (mulți solicitanți de azil care au fost obligați să utilizeze documente de călătorie falsificate vor insista adesea asupra autenticității acestora până în momentul în care sunt admiși în țară și cererea lor este examinată) sau momentul în care este depusă o cerere de azil. Astfel de cazuri trebuie abordate cu atenție pentru a se asigura că sunt abuzive sau lipsite de fond înainte de a le declara vădit nefondate.

În cele din urmă, UNHCR observă că, deși procedurile accelerate au fost utilizate în principal pentru cererile vădit nefondate, acestea pot fi utilizate și în contextul cererilor vădit întemeiate, ca o strategie eficientă de reducere a întârzierilor și a costului general de prelucrare, contribuind în același timp la integrarea mai rapidă a celor care au nevoi recunoscute de protecție internațională. O serie de state UE au adoptat modalități distincte de prelucrare a cazurilor, inclusiv proceduri accelerate și/sau simplificate, pentru cererile vădit întemeiate.

Observații și recomandări specifice

Luând în considerare cele de mai sus, UNHCR recomandă:

- La articolul 63, alineatul (1) litera (b) (" ") se elimină
- La articolul 63, alineatul (1) litera (e) (" ") se elimină
- se completează un nou articol 63³, "*Cereri evident întemeiate*": *Cererea de azil este considerată evident întemeiată dacă, la prima vedere, îndeplinește în mod clar condițiile necesare pentru a i se acorda protecție internațională în sensul prezentei legi.*"

B. "Țara de origine sigură"

Articolul 63¹ propus pentru Legea nr. 270/2011 introduce conceptul de "țară de origine sigură", pornind de la articolul 37 și anexa I din Directiva UE privind procedurile de azil.

Observații generale

În opinia UNHCR, în ciuda desemnării unei țări ca "țară de origine sigură" în general, se poate întâmpla ca țara să nu fie sigură într-un anumit caz din cauza unui anumit profil. Prin urmare, este important ca acest concept să fie aplicat de la caz la caz, asigurând o evaluare individuală care să ia în considerare circumstanțele specifice ale cazului. În acest sens, autoritatea decizională trebuie să se asigure că solicitantul are posibilitatea efectivă de a respinge orice prezumție de siguranță,

inclusiv furnizându-i toate informațiile necesare în acest sens. Prin urmare, procedura trebuie să fie o procedură pe fond, care să asigure toate garanțiile procedurale, inclusiv un interviu personal, asistență juridică și reprezentare, precum și dreptul la o cale de atac eficientă.

Observații și recomandări specifice

UNHCR remarcă faptul că articolul propus. 63¹ (2) omite dispoziția din Directiva UE privind procedurile de azil referitoare la persoanele cărora li s-ar aplica conceptul de țară de origine sigură, care se regăsește la art. 36 (1) a directivei. **UNHCR recomandă** introducerea unei versiuni modificate a dispoziției respective, și anume,

- *"O țară terță desemnată ca țară de origine sigură în conformitate cu prezenta directivă poate, după o examinare individuală a cererii care ia în considerare circumstanțele specifice ale cazului, să fie considerată ca țară de origine sigură pentru un anumit solicitant numai dacă:*

(a) el sau ea are cetățenia țării respective; sau

(b) este o persoană apatridă și a avut anterior reședința obișnuită în țara respectivă,

și i s-a oferit posibilitatea efectivă de a răsturna prezumția de siguranță în cadrul unei proceduri clare și transparente și nu a prezentat motive serioase pentru a considera că țara nu este o țară de origine sigură în circumstanțele sale particulare. Pe parcursul acestei proceduri, solicitantul beneficiază de garanții procedurale, inclusiv dreptul la un interviu personal, dreptul la asistență juridică și reprezentare, precum și dreptul la o cale de atac eficientă."

În ceea ce privește criteriile și sursele de informații care trebuie luate în considerare pentru a determina dacă o țară de origine este "sigură", conform art. 63¹ alin. (1) lit. (a), **UNHCR recomandă** următoarele:

- modificarea articolul propus 63¹ alin.(1) lit.(a) pentru a prevedea: "*starea de respectare a drepturilor fundamentale ale omului, atât în drept, cât și în practică*";
- modificarea articolul 63¹ alin.(2) propus pentru a prevedea: "[i]nformațiile *precise, fiabile, imparțiale și actualizate* furnizate de UNHCR, Consiliul European sau alte organizații internaționale vor fi luate în considerare în procesul de determinare a țării sigure

În cele din urmă, revizuirile propuse prevăd că cererea de azil a unei persoane dintr-o țară sigură va fi examinată în cadrul procedurii accelerate, "cu excepția cazului în care *faptele sau dovezile prezentate de solicitant arată o temere întemeiată de a fi persecutat sau un risc real de a suferi vătămări grave în sensul articolului 48*", caz în care cererea va fi examinată în cadrul procedurii obișnuite. Acest standard este nejustificat de ridicat, inclusiv decât cel prevăzut la art. 36 alineatul (1) din Directiva UE privind procedurile de azil.

Astfel, UNHCR recomandă:

- modificarea articolului 63¹ alin.(4) propus pentru a prevedea: "*Cererea de azil a unui străin dintr-o țară sigură este examinată în cadrul procedurii accelerate, cu excepția cazului în care faptele sau dovezile prezentate de solicitant indică faptul că țara sa de origine nu este sigură pentru el sau ea. În acest caz, cererea de azil a solicitantului va fi examinată în cadrul procedurii obișnuite.*"

C. "Țară terță sigură"

Articolul 63² propus pentru Legea nr. 270/2011 introduce conceptul de "țară terță sigură", pornind de la articolul 38 din Directiva UE privind procedurile de azil.

Observații generale

În conformitate cu practica generală a statelor și cu dreptul internațional, asigurarea protecției refugiaților și a accesului la drepturile omului pentru refugiații individuali este responsabilitatea statului în care se află refugiații sau care are în alt mod jurisdicție asupra acestora. Acest lucru reflectă responsabilitatea principală pentru protecție a statului în care o persoană ajunge și solicită protecție internațională. În același timp, refugiații nu au un drept neîngrădit de a-și alege "țara de azil". Cu toate acestea, intențiile lor ar trebui să fie luate în considerare. Refugiații pot fi returnați sau transferați într-un stat în care au găsit, ar fi putut găsi sau, în temeiul unui acord formal, pot găsi protecție internațională. Convenția din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul său din 1967 nu interzic o astfel de returnare sau transfer. În plus, în conformitate cu concluziile relevante ale Comitetului Executiv al UNHCR, în cazul în care se pare că o persoană, înainte de a solicita azil, are deja o legătură sau legături strânse cu un alt stat, aceasta poate, dacă acest lucru pare corect și rezonabil, să fie invitată să solicite mai întâi azil din partea statului respectiv.

Conceptul de "țară terță sigură" a fost aplicat în cazurile în care o persoană ar putea avea sau poate găsi protecție într-un stat terț, fie în legătură cu un caz individual specific, fie în temeiul unui acord formal bi- sau multilateral între state privind transferul solicitanților de azil. Înainte de transfer, este important, în conformitate cu standardele de drept internațional relevante, să se evalueze individual dacă statul terț va:

- (re)admiterea persoanei;
- acordarea accesului persoanei la o procedură echitabilă și eficientă de stabilire a statutului de refugiat și a altor nevoi de protecție internațională;
- să permită persoanei să rămână pe teritoriul său până la luarea unei decizii;
- să acorde persoanei standarde de tratament în conformitate cu Convenția din 1951 și cu standardele internaționale privind drepturile omului, inclusiv - dar fără a se limita la - protecția împotriva refulării;
- în cazul în care se stabilește că aceasta este refugiat, să fie recunoscută ca atare și să i se acorde ședere legală.

Observații și recomandări specifice

Ca o chestiune inițială, UNHCR observă că nu toate revizuirile din cadrul propunerii de articol 63², care stabilesc criteriile pentru a determina dacă o țară terță este "sigură", se aliniază la Directiva UE privind procedurile de azil și la drepturile celor care fac obiectul acesteia.

În consecință, UNHCR recomandă următoarele revizui:

- modificarea art. 63² alin. (1) lit. (d) pentru a prevedea: "*Țările terțe sigure sunt țările în care sunt respectate drepturile solicitantului de protecție internațională, a căror listă este aprobată de Guvern pe baza următoarelor principii: ... (d) există posibilitatea de a solicita statutul de refugiat și, dacă se constată că este refugiat, de a primi protecție în conformitate cu Convenția de la Geneva.*" (A se vedea art. 38 alin.(1) lit.(e), Directiva UE privind procedurile de azil)
- completarea articolului propus 63² alin.(1) cu lit.(e): "*Țările terțe sigure sunt țările în care sunt respectate drepturile solicitantului de protecție internațională, a căror listă este aprobată de Guvern pe baza următoarelor principii: ... (e) "este respectată interdicția de expulzare, cu încălcarea dreptului de a nu fi supus torturii și tratamentelor crude, inumane sau degradante, astfel cum este prevăzut în dreptul internațional"* [A se vedea art. 38, alin. (1) lit. (d), Directiva UE privind procedurile de azil];
- modificarea art.63² alin. (3) pentru a prevedea: "*Solicitantul are dreptul de a contesta aplicarea conceptului de țară terță sigură pe motiv că țara terță în cauză nu este sigură în situația sa personală, în conformitate cu articolul 65. Solicitantului i se permite, de asemenea, să conteste existența unei legături între el și țara terță.*" (A se vedea art. 38 alineatul (2) litera (c), Directiva UE privind procedurile de azil).

În ceea ce privește propunerea de art. 63² alin. (2) lit. (b), care impune existența unei "*legături între solicitant și țara terță în cauză pe baza căreia ar fi rezonabil ca străinul să meargă în țara respectivă*", UNHCR observă că, deși dreptul internațional nu impune existența unei legături sau conexiuni semnificative, UNHCR a pledat în mod constant pentru existența unei astfel de legături semnificative care ar face rezonabil și durabil ca o persoană să solicite azil într-un alt stat. Luarea în considerare a duratei și naturii oricărei șederi, precum și a legăturilor bazate pe familie sau pe alte legături strănse, sporește viabilitatea returnării sau a transferului atât din punctul de vedere al persoanei, cât și al statului. Astfel, se reduce riscul de deplasare neregulamentară, se previne crearea unor situații de "orbită" și se promovează cooperarea internațională și partajarea responsabilităților.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a susținut, de asemenea, că simplul tranzit nu constituie o legătură rezonabilă, afirmând că "*faptul că un solicitant de protecție internațională a tranzitat teritoriul unei țări terțe nu poate constitui, în sine, un motiv valabil pentru a considera că respectivul solicitant s-ar putea întoarce în mod rezonabil în țara respectivă*".¹⁶ Curtea a

¹⁶ CJUE, *LH. C-564/18*, alin. 47 și 50. Reformulată în CJUE, Marea Cameră, *FMS. cauzele conexe C-924/19 PPU și C-925/19 PPU*, punctele 157 și 159. Reformulată, încă o dată, în CJUE, Marea Cameră, *Procedura de contrafacere împotriva Ungariei în cauza C-821/19*, punctele 38 și 40.

continuat prin a preciza, la adresa, că "[i]n cazul în care simplul tranzit ar constitui o legătură suficientă, obligația de a stabili aceste norme ar fi "lipsită de orice scop"¹⁷

Luând în considerare cele de mai sus, **UNHCR recomandă:**

- modificarea art. 63² alin. (2) lit. (b) pentru a prevedea: "Procedura țării terțe sigure se aplică în sensul prezentei legi dacă:...(b) *există o legătură semnificativă între solicitant și țara terță în cauză pe baza căreia ar fi rezonabil ca străinul să meargă în țara respectivă.*"

Măsuri restrictive

Propunerea de art. 64 la Legea nr. 270/2011 prevede impunerea de măsuri restrictive solicitanților de azil plasați în proceduri accelerate pentru a limita abuzurile în procedura de azil, precum și pentru a proteja securitatea națională. Aceste măsuri restrictive includ cerințe de raportare la un birou IGM, plasarea într-un centru de cazare cu restricții de circulație și detenția în custodie publică. Pentru cei plasați în custodie publică, detenția "continuă" până la emiterea unei decizii finale privind cererea de azil.

Observații generale

Poziția UNHCR este că detenția¹⁸ poate fi utilizată doar în mod excepțional, într-un scop legitim. Fără un astfel de scop, detenția va fi considerată arbitrară, chiar dacă intrarea a fost ilegală. Scopurile detenției ar trebui să fie clar definite în legislație și/sau reglementări. În contextul detenției solicitanților de azil, există trei scopuri pentru care detenția poate fi necesară într-un caz individual și care sunt, în general, în conformitate cu dreptul internațional, și anume ordinea publică, sănătatea publică sau securitatea națională.

Detenția pentru protejarea **ordinii publice** poate fi justificată din următoarele motive:

- Pentru a preveni evadarea și/sau în caz de probabilitate de necooperare;
- În legătură cu procedurile accelerate pentru cererile vădit nefondate sau vădit abuzive;
- Pentru verificarea inițială a identității și/sau a securității;
- Pentru a înregistra, în cadrul unui interviu preliminar, elementele pe care se întemeiază cererea de protecție internațională, care nu ar putea fi obținute în absența detenției

În cazul în care reținerea este efectuată pentru a **preveni evadarea**, trebuie să existe motive întemeiate să se creadă că solicitantul de azil în cauză riscă să evadeze sau să refuze să coopereze cu autoritățile. Factorii care trebuie luați în considerare într-o evaluare generală a necesității unei astfel de detenții ar putea include, de exemplu, istoricul de cooperare sau necooperare, respectarea

¹⁷ CJUE, *LH. C-564/18*, alin. 49. Reformulat în CJUE, Marea Cameră, *Procedura de contrafacere împotriva Ungariei în cauza C-821/19*, punctul. 39.

¹⁸ UNHCR utilizează termenul "detenție" pentru a se referi la privarea de libertate sau la izolarea într-un loc închis pe care un solicitant de azil nu este autorizat să îl părăsească în voie, inclusiv, dar fără a se limita la închisori sau centre sau facilități de detenție, de primire sau de așteptare construite în acest scop. *A se vedea Orientările UNHCR privind criteriile și standardele aplicabile referitoare la detenția solicitanților de azil și alternativele la detenție* (2012), disponibile la <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2012/en/87776>.

sau nerespectarea condițiilor de eliberare sau cauțiune, legăturile familiale sau comunitare sau alte rețele de sprijin în țara de azil, dorința sau refuzul de a furniza informații cu privire la elementele de bază ale cererii sale sau dacă cererea este considerată în mod vădit nefondată sau abuzivă.

În ceea ce privește detenția pe motive de **securitate națională**, chiar dacă stabilirea a ceea ce constituie o amenințare la adresa securității naționale ține în primul rând de competența guvernului, măsurile luate (cum ar fi detenția) ar trebui să respecte standardele de bază privind dreptul la un proces echitabil și standardele privind drepturile substanțiale, în special faptul că detenția este necesară, proporțională cu amenințarea, nediscriminatorie și supusă unui control judiciar prompt.

Observatii și recomandări specifice

Articolul propus 64³ permite IGM să dispună cazarea unui solicitant de azil într-un **centru de cazare** și poate dispune ca solicitantul de azil să nu părăsească locul respectiv fără acordul scris al șefului centrului. După cum s-a menționat mai sus, UNHCR consideră detenția ca fiind orice privare de libertate sau izolare într-un loc închis pe care un solicitant de azil nu este autorizat să îl părăsească în voie, inclusiv, dar fără a se limita la, centre sau facilități de primire sau de detenție închise. În măsura în care IGM poate condiționa libertatea de mișcare într-un centru de cazare de acordul scris al șefului centrului, plasarea în astfel de centre ar constitui detenție.

În această privință, UNHCR este preocupat de propunerea de articol 64¹ alin.(3), care permite plasarea copiilor în centre de cazare împreună cu membrii familiilor lor care solicită azil, dar unde aceștia nu pot pleca în voie. Deși UNHCR apreciază intenția de a păstra unitatea familiei, posibilitatea ca un copil să nu poată părăsi un centru de cazare pentru o perioadă de timp nedeterminată nu este în interesul superior al unui copil și ridică riscuri semnificative pentru sănătatea și bunăstarea acestor copii. Poziția UNHCR este că copiii nu ar trebui să fie reținuți.

Astfel, **UNHCR recomandă următoarele:**

- modificarea articolul propus 64¹ alin. (3) pentru a prevedea: "*În timpul examinării cererii de azil,... Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne poate dispune, prin decizie motivată, cazarea solicitantului de azil într-un centru de cazare, chiar dacă acesta dispune de mijloace de întreținere, și, cu excepția cazului în care solicitantul de azil este un copil sau este însoțit de un copil sau de copii aflați în custodia sa legală, îi poate ordona să nu părăsească locul respectiv fără acordul scris al șefului centrului.*"

Articolul propus 64¹ conferă IGM autoritatea de a dispune "*menținerea măsurii de reținere în custodie publică a solicitanților de azil plasați în proceduri accelerate*". Articolul propus 64⁴ prevede, de asemenea, că persoanele aflate în custodie **publică** care au depus o cerere de azil în scopul de a întârzia sau de a zădărnici îndepărtarea în temeiul escrotului "*nu sunt eliberate*" până când nu se pronunță o decizie finală cu privire la cererea lor de azil, inclusiv apelurile.

Având în vedere că articolul propus 64¹ nu acordă IGM autoritatea de a "plasa" în custodie publică un solicitant de azil care a fost plasat în proceduri accelerate, se înțelege că această autoritate este limitată la solicitanții de azil care se află deja în custodie publică, cum ar fi cei aflați în custodia

Poliției de Frontieră la un punct de trecere a frontierei (inclusiv Aeroportul Internațional Chișinău) sau cei reținuți la Centrul de Plasament Temporar pentru Străini.

UNHCR este îngrijorat de faptul că detenția obligatorie până la pronunțarea unei decizii finale cu privire la cererea de azil poate fi prelungită în mod nejustificat, în special dacă decizia finală este amânată din motive independente de voința solicitantului de azil. Solicitanții de azil nu ar trebui să fie reținuți în custodie publică mai mult decât este necesar; iar atunci când justificarea nu mai este valabilă, solicitantul de azil ar trebui eliberat imediat.

UNHCR notează în această privință că art. 64 alin. (2) din Legea nr. 200/2010, Legea privind străinii, prevede că perioada maximă de reținere în custodie publică a unei persoane împotriva căreia a fost dispusă o măsură de returnare nu poate depăși șase (6) luni, iar în cazul unei persoane care a fost declarată indezirabilă, perioada maximă de reținere în custodie publică nu poate depăși 12 luni.

În cele din urmă, articolul 64 nu face nicio distincție între detenția solicitanților de azil adulți și copii. Poziția UNHCR este că copiii nu ar trebui reținuți în scopuri legate de imigrație, indiferent de statutul lor juridic/migrator sau de cel al părinților lor, iar detenția nu este niciodată în interesul lor superior. Pentru a asigura o primire adecvată a copiilor și a familiilor acestora, este necesar să se pună în aplicare măsuri de îngrijire corespunzătoare și programe comunitare.

Pe baza celor de mai sus, **UNHCR recomandă:**

- modificarea art. 64 în conformitate cu art. 43 alin. (2) din Directiva UE privind procedurile de azil, astfel încât, în cazul în care locul "custodiei publice" este la frontieră sau într-o zonă de tranzit, să se ia o decizie cu privire la cererea de azil într-un termen rezonabil. Cel târziu, în cazul în care o decizie finală nu a fost luată în termen de patru săptămâni, solicitantului de azil ar trebui să i se acorde intrarea pe teritoriul Republicii Moldova și să fie transferat din zona de frontieră sau de tranzit pe măsură ce cererea sa este prelucrată în continuare.
- modificarea articolul 64 pentru a stabili o perioadă maximă de timp în care un solicitant de azil poate fi reținut în temeiul acestei dispoziții, pentru a evita arbitriul.
- modificarea articolul 64 pentru a stabili că, în timpul perioadei de detenție, solicitantului de azil i se permite revizuirea periodică a necesității menținerii detenției.
- modificarea articolul propus 64^a alin. (1) pentru a prevedea: "*Persoanele aflate în custodie publică care au depus o cerere de azil, cu excepția copiilor și a adulților însoțiți de copiii lor sau a copiilor aflați în custodia lor legală, nu sunt eliberate în cazul unei examinări accelerate*". (Aceasta presupune, din nou, că "custodia publică" poate include reținerea de către poliția de frontieră la un punct de trecere a frontierei, cum ar fi aeroportul internațional).

Comentarii cu privire la Propunerea de revizuire a Legii nr. 140/2013, Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

Observatii generale

Proiectul de lege publicat de MAI include, de asemenea, revizuirii la Legea nr. 140/2013, Legea privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Potrivit Notei informative care însoțește proiectul de lege, aceste revizuirii sunt propuse *"ca o necesitate stringentă ca urmare a lipsei unor prevederi legale care să reglementeze statutul copiilor străini care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova neînsoțiți de o persoană adultă responsabilă de ei conform legii sau care au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic"*.

În mod specific, revizuirile propuse includ *"copiii străini care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă responsabilă de ei în temeiul legii sau care au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un document legal"* printre categoriile de copii pentru care autoritatea tutelară locală trebuie să se autosesizeze și/sau să asigure primirea și înregistrarea (art. 8 alin.(1)), să evalueze imediat situația acestora (art. 9 revizuit), să organizeze plasamentul de urgență, dacă este necesar (art. 11 revizuit), și să atribuie statutul de copil temporar lipsit de îngrijire părintească (art. 14 revizuit).

Revizuirea propusă include, de asemenea, pe lista copiilor cărora li se retrage statutul de copil rămas temporar fără îngrijire părintească, acele cazuri de copii străini pe care Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne i-a returnat în țara lor de reședință [articolul propus 14 alin. (2) lit. (i)].

Ca o chestiune generală, UNHCR susține aceste revizuirii propuse, deoarece acestea abordează o lacună în referirea și îngrijirea copiilor refugiați neînsoțiți și separați care intră și ies din Moldova de la expirarea legilor de urgență la sfârșitul anului 2023. În temeiul Deciziei nr. 14 (aprilie 2022), punctul 22, Comisia pentru situații excepționale a instituit un mecanism intersectorial pentru identificarea, asistența și monitorizarea copiilor aflați în situație de risc care provin de pe teritoriul Ucrainei în timpul declarării stării de război în Ucraina. În cadrul acestui mecanism, toți copiii care se apropiau de un punct de trecere a frontierei și care erau neînsoțiți sau însoțiți de un adult fără un document de împuternicire urmau să fie trimiși la Autoritatea tutelară pentru evaluare și îngrijire.

Odată cu expirarea legilor de urgență, a expirat și acest mecanism de referire, ceea ce a dus la o lipsă de claritate, din punct de vedere juridic, cu privire la copiii care trebuie să fie referiți la Autoritatea tutelară pentru evaluare. De la expirarea legilor de urgență, UNHCR a observat că nu toți copiii care părăsesc Ucraina și care nu sunt însoțiți de un adult responsabil de ei în temeiul legii au fost referiți la Autoritatea tutelară, ceea ce ridică probleme cu privire la identificarea și îngrijirea copiilor refugiați care ar putea fi în pericol. Modificările propuse la Legea nr. 140/2013 acoperă, în general, această lacună juridică și ar trebui să contribuie la asigurarea faptului că cazurile copiilor care încearcă să intre sau să iasă din țară fără un adult responsabil de ei în temeiul legii vor fi evaluate de un expert în protecția copilului.

Observații specifice

UNHCR recomandă următoarele revizuirii la Legea nr. 140/2013 pentru a asigura o mai bună protecție a copiilor refugiați și apatrizi care doresc să intre sau sunt deja prezenți în Republica Moldova.

- Modificarea articolului 3 pentru a include o definiție a "copilului neînsoțit": "*un copil care încearcă să intre sau care a intrat pe teritoriul Republicii Moldova neînsoțit de un adult responsabil de el în temeiul legii și atât timp cât nu este efectiv luat în grija unei astfel de persoane sau autorități; aceasta include un copil care este lăsat neînsoțit după ce a intrat pe teritoriul Republicii Moldova*". (a se vedea art. 2 litera (l) din Directiva UE 2011/95 (reformarea Directivei privind calificarea))
- modificarea articolului propus 8 alin. (l) pentru a prevedea: "*copiii străini și/sau apatrizi care doresc să intre sau au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă responsabilă pentru ei în temeiul legii sau care au fost lăsați neînsoțiți după ce au intrat pe teritoriul Republicii Moldova* ."
- modificarea articolului 11 alin. (3) pentru a prevedea: "*Copilul separat de părinți sau copilul neînsoțit poate fi plasat în regim de urgență pentru o perioadă de până la 72 de ore, cu posibilitatea de prelungire a perioadei de plasament până la 45 de zile, timp în care se efectuează o evaluare cuprinzătoare a situației copilului și se emite o decizie privind (re)integrarea copilului în familie sau privind plasamentul planificat al copilului*."
- Modificarea articolului 14 alin. (2) lit. (i) pentru a prevedea: "*Statutul de copil temporar lipsit de îngrijirea părintească se atribuie copiilor:... (i) copiilor străini și/sau apatrizi care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă răspunzătoare de ei potrivit legii sau care au rămas neînsoțiți după ce au intrat pe teritoriul Republicii Moldova* ."
- modificarea articolului propus 14 alin. (2) lit. (i) pentru a prevedea: "*Statutul de copil rămas temporar fără îngrijire părintească este retras în cazurile: ... (i) returnarea copilului străin în țara de reședință de către Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în coordonare cu autoritățile de protecție a copilului și în conformitate cu legislația relevantă în vigoare în Republica Moldova, inclusiv Legea nr. 270/2011*."

UNHCR Moldova
15 iulie 2024